

Ny regelstruktur för Arbetsmiljöverkets föreskrifter – är det möjligt?

Bilagerapport 3 – Visar hur dagens regler har sorterats enligt
huvudrapportens förslag till "Del 3"

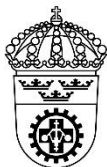
VAD INNEHÅLLER DENNA RAPPORT	7
FÖRESKRIFTERNA OM VISSA TYPER AV ARBETE	9
1 KAP. BYGGNADS- OCH ANLÄGGNINGSARBETE.....	10
Tillämpningsområde och definitioner	10
Grundläggande bestämmelser i arbetsmiljölagen	12
Allmänt	12
Installationer och ledningar för el, gas och vatten	13
Mottagnings- och lagringsutrymmen	14
Utrymning	14
Första hjälpen	15
Förebyggande av brand. Branddetektorer och alarmsystem	15
Dörrar, portar, fönster och väggar	16
Förbindelseleder	17
Belysning	18
Arbetets utförande	19
Val av arbetsmetoder och utrustning	19
Instruktion, kontroll m.m.	20
Spetsiga eller vassa föremål	20
Transport av byggprodukter eller annat material	21
Hantering av avfall	21
Lagring och uppställning av material	21
Fall till lägre nivå m.m.	22
Sanktionsavgift vid fallrisk till lägre nivå m.m.	23
Arbetsplatserna	24

Klimat och luftkvalitet	25
Särskilda riskområden	26
Personlig skyddsutrustning	27
Vissa särskilda slag av arbete	27
Markarbete	27
Fångdammar och kassuner	28
Rivningsarbete	28
Passerande fordonstrafik	29
Takarbete	31
Sanktionsavgift vid takarbete	32
Skyddsnet	34
Bestämmelser om sanktionsavgifter	36
2 KAP. BERG- OCH GRUVARBETE	37
Syfte	37
Tillämpningsområde	37
Undersökning och riskbedömning	37
Åtgärder	37
Allmänt	37
Ventilation	38
Fjärrstyrning	39
Fordon	39
Transportvägar och tippställen	40
Prospektering	41
Radon	41

Borrning i berg	43
Skuthantering, krossning och mekanisk demolering av berg	44
Lastning av berg och annat material	44
Bergbesiktning, skrotning och bergförstärkning	45
Underhåll och besiktning av bergutrymme	45
Gruvhissar	45
Gravida och ammande arbetstagare	46
Samordning mellan flera arbetsgivare	46
Bestämmelser om sanktionsavgifter	46
3 KAP. SPRÄNGARBETE.....	47
4 KAP. MAST- OCH STOLPARBETE	56
5 KAP. DYKERIARBETE.....	64
6 KAP. ARBETE MED RÖK- OCH KEMDYKNING	75
7 KAP. ARBETE MED SMÄLTSVETSNING OCH TERMISK SKÄRNING ...	80
8 KAP. SMÄLTNING OCH GJUTNING AV METALL	84
9 KAP. HAMNARBETE.....	92
10 KAP. ARBETE I MOTORBRANSCHEN.....	102
11 KAP. FRISÖRARBETE.....	108
12 KAP. ARBETE I KYLDA LIVSMEDELSLOKALER	110
FÖRESKRIFTERNA OM PERSONLIG SKYDDSUTRUSTNING	115

1 KAP. ANVÄNDNING AV PERSONLIG SKYDDSUTRUSTNING	116
Tillämpningsområde och definitioner	116
Allmänna bestämmelser	116
Gemensamma skyddsåtgärder. Riskbedömning och val av utrustning	117
Användning	117
Information	118
Underhåll och förvaring	118
FÖRESKRIFTERNA OM HYGIENISKA GRÄNSVÄRDEN	121
1 KAP HYGIENISKA GRÄNSVÄRDEN	122
Syfte	122
Tillämpningsområde	122
Till vem riktar sig föreskrifterna	122
Definitioner	122
När halten av luftföroreningar ska bedömas och mätas	123
Hur halten av luftföroreningar ska mätas	123
Åtgärder då gränsvärdena överskrids	124
FÖRESKRIFTERNA OM HÄLSOUNDERSÖKNINGAR	125
1 KAP. MEDICINSKA KONTROLLER I ARBETSLIVET	126
Tillämpningsområde	126
Definitioner	126
Generella regler om medicinska kontroller	127
Obligatoriska medicinska kontroller	130
Bestämmelser om sanktionsavgifter	143

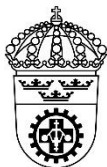
2 KAP. HÄLSOUNDERSÖKNING AV FLYGPERSONAL INOM CIVILFLYGET
..... **144**

Tillämpningsområde **144**

Definitioner **144**

Hälsundersökning **144**

Bilagerapport 3

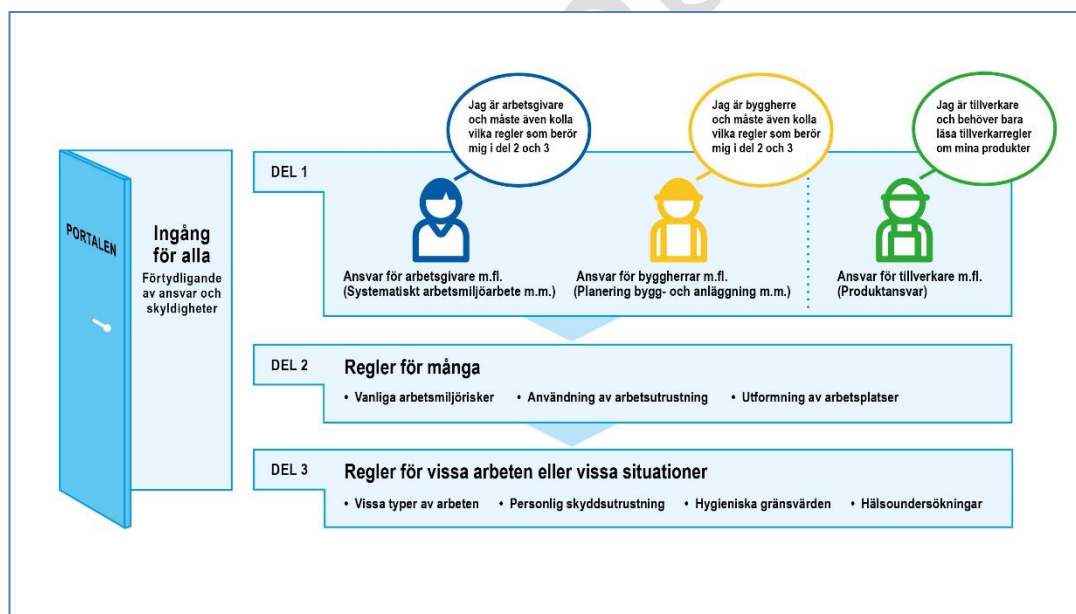
Vad innehåller denna rapport

Inom ramen för Programmet för regelförnyelse har en arbetsgrupp haft till uppdrag att pröva ett förslag till ny regelstruktur, "Ny regelstruktur på Arbetsmiljöverket, del 2". Arbetsgruppen uppgift var att utreda om det är möjligt att genomföra den nya strukturen, men gruppen hade också möjlighet att föreslå förändringar av strukturen.

Arbetsgruppen skulle pröva den föreslagna strukturen genom att gruppera och sortera dagens befintliga regler. Som grundprincip skulle man inte ändra befintliga regler eller utforma nya. Gruppen hade dock ett visst utrymme att föreslå ändrad föreskriftstext när det behövdes för att kunna anpassa paragrafer till den nya strukturen.

Arbetsgruppen har redovisat sitt uppdrag i sin huvudrapport "Ny regelstruktur för Arbetsmiljöverkets föreskrifter – är det möjligt?". Den nya struktur som föreslås framgår av figur 1.

Figur 1. Förslag till ny regelstruktur för Arbetsmiljöverkets föreskrifter.

Som ett komplement till huvudrapporten finns tre bilagerapporter som visar resultatet av den gruppering och sortering som har gjorts. I anslutning till vissa paragrafer har arbetsgruppen också skrivit en kommentar.

Detta är den tredje av de tre bilagerapporterna och den visar vilka av dagens regler som har sorterats till de fyra föreskriftshäften som hör till det som i figuren kallas för strukturens "Del 3".

I de kommentarer som kan finnas till en del paragrafer görs hänvisningar till antingen Portalen eller till olika sifferbeteckningar som 1.1, 1.2 etc. Dessa beteckningar har arbetsgruppen haft som interna arbetsnamn för att referera till de olika föreskriftshäftena och där den första siffran pekar på del i strukturen. I de fall det finns en sifferbeteckning framgår den på respektive föreskriftshäftes försättsblad i bilagerapporterna. Nedan visas vilket föreskriftshäfte som har vilken beteckning:

Beteckning	Föreskriftshäfte	Plats i strukturen
Portalen	Förtydligande av ansvar och skyldigheter	Portalen
1.1	Ansvar för arbetsgivare m.fl.	Del 1
1.2	Ansvar för byggherrar m.fl.	
1.3	Ansvar för tillverkare m.fl. - nationella regler	
2.1	Vanliga arbetsmiljörisker	Del 2
2.2	Användning av arbetsutrustning	
2.3	Utformning av arbetsplatser	
3.1	Vissa typer av arbete	Del 3
3.2	Personlig skyddsutrustning	
3.3	Hygieniska gränsvärden	
3.4	Hälsoundersökningar	

Föreskrifterna om vissa typer av arbete

FÖRESKRIFTSHÄFTE 3.1

Bilagerapport 3

1 kap. Byggnads- och anläggningsarbete

Tillämpningsområde och definitioner

1 § Dessa föreskrifter gäller planering och utförande av byggnads- eller anläggningsarbete. De gäller även sådan projektering som föregår byggnads- eller anläggningsarbete till den del projekteringen inverkar på arbetsmiljön för dem som utför arbetet.

Exempel på byggnads- och anläggningsarbete är

1. schaktning,
2. markarbeten,
3. byggnadsarbete,
4. montering och nedmontering av prefabricerade element,
5. inredning eller installation av utrustning,
6. ändringar,
7. renovering,
8. reparationer,
9. nedmontering,
10. rivning,
11. löpande underhåll,
12. periodiskt underhåll - måleri- och rengöringsarbeten,
13. dränering och
14. sanering.

1 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Ska eventuellt flyttas till "Portalen"

2 § Bestämmelserna i 19, 21, 31, 45, 48, 71 och 85 §§ gäller även planering och utförande av vinterväghållning. Bestämmelserna i 19, 48 och 56 a §§, 60 § tredje stycket, 60 a, 86 a, 87, 89 och 92 a §§ gäller även planering och utförande av snöskottning på tak.

1 a § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Ska eventuellt flyttas till "Portalen"

3 § Föreskrifterna gäller inte utformning av arbetslokaler som används vid arbetet.

1 b § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Ska eventuellt flyttas till "Portalen"

4 § De som ensam eller gemensamt med familjemedlem yrkesmässigt driver

byggnads- eller
anläggningsarbete utan anställd skall – utöver vad som framgår av 3 kap. 5 §
arbetsmiljölagen – följa bestämmelserna i 2 kap. 1–8 §§ samt 3 kap. 2 § första och
tredje stycket, 2 a § första stycket och 3–4 §§ samma lag.

De skall dessutom följa dessa föreskrifter samt de andra föreskrifter som
Arbetskyddsstyrelsen eller Arbetsmiljöverket med stöd av
arbetsmiljöförordningen har meddelat i sådana frågor som avses i 2 kap. 1–8 §§, 3
kap. 2 § första och tredje stycket, 2 a § första stycket och 3–4 §§ eller 4 kap. 1–4
och 8 §§ arbetsmiljölagen.

Även vad som i de angivna bestämmelserna sägs om arbetsgivare och
arbetstagare skall gälla för dem.

2 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete
Ska eventuellt flyttas till "Portalen"

5 § I dessa föreskrifter används följande beteckningar och begrepp med nedan
angiven betydelse.

- Byggarbetsmiljösamordnare Den som enligt 3 kap. 6 § första stycket
arbetsmiljölagen utsetts till
byggarbetsmiljösamordnare med uppgifter enligt 3
kap. 7 a § och/eller 7 b § samma lag (planeringen och
projekteringen respektive utförandet).
- Passerande fordonstrafik Fordonstrafik som passerar förbi eller genom plats
eller område där byggnads- eller anläggningsarbete
utförs. Med fordonstrafik avses även spårbunden
trafik. Med passerande fordonstrafik avses däremot
inte trafik på platsen eller området som har samband
med byggnads- eller anläggningsarbetet.
- Skyddsnet Nät, inklusive upphängningsanordningar, som är
konstruerat och utfört för att fånga upp fallande
personer.
- Uppdragstagare Den som enligt 3 kap. 7 c § arbetsmiljölagen har i
uppdrag att bära det ansvar beträffande arbetsmiljön
som vilar på den som låter utföra ett byggnads- eller
anläggningsarbete.

3 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete
Definitionerna av byggarbetsmiljösamordnare och uppdragstagare bör framgå av
"Portalen"

Grundläggande bestämmelser i arbetsmiljölagen

6 § I arbetsmiljölagen finns grundläggande bestämmelser om bland annat följande

- Ansvar för den som låter utföra ett byggnads- eller anläggningsarbete.
- Ansvar för dem som medverkar i planering och projektering.
- Ansvar för byggarbetsmiljösamordnare.
- Möjlighet för den som låter utföra ett byggnads- eller anläggningsarbete att överlåta sitt ansvar beträffande arbetsmiljön på en uppdragstagare samt villkoren för att en sådan överlåtelse ska vara giltig.
- En i konsumentförhållanden i vissa fall automatisk övergång till en uppdragstagare av det ansvar beträffande arbetsmiljön som vilar på den som låter utföra ett byggnads- eller anläggningsarbete.
- Samverkan mellan den som låter utföra ett byggnads- eller anläggningsarbete och den som driver annan verksamhet när de båda verksamheterna bedrivs på ett gemensamt arbetsställe.

4 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Övriga på byggarbetsplatsen

7 § Den som driver verksamhet på byggarbetsplatsen ska till byggarbetsmiljösamordnaren enligt 7 b § arbetsmiljölagen lämna uppgift om de risker som kan uppstå på grund av denna verksamhet. Alla som är verksamma på byggarbetsplatsen ska följa de ordnings- och skyddsregler som denne byggarbetsmiljösamordnare utfärdar och delta i byggarbetsplatsens arbetsmiljöarbete.

17 § AFS 1999:3 Byggnads- o anläggningsarbete

8 § De som driver verksamhet på det gemensamma arbetsstället skall medverka till att god ordning råder och att byggarbetsplatsen inte onödigtvis belamras med material, redskap, emballage, avfall och liknande. Regelbunden städning skall utföras.

18 § AFS 1999:3 Byggnads- o anläggningsarbete

Allmänt

9 § Vid planeringen av byggnads- eller anläggningsarbete skall alla faktorer som har betydelse för arbetsmiljön beaktas. Riskerna för ohälsa och olycksfall i arbetet skall bedömas så tidigt som möjligt. Risker för uppkomst och spridning av brand skall särskilt uppmärksammas.

När platser för arbetets utförande väljs skall hänsyn tas till möjligheterna till tillträde samt till hur förbindelse- och tillträdesleder dit kan ordnas.

19 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

10 § Förråd, upplag, verkstäder och personalutrymmen skall placeras så att verksamheten kan bedrivas under sunda och säkra förhållanden.

Arbetstagarna skall ha tillgång till dricksvatten i närheten av arbetsplatserna.

20 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Sista stycket om dricksvatten finns i 2.3 Utformning av arbetsplatser men med annat tillämpningsområde

11 § Arbetet skall planeras så att olika verksamheter inte sammanfaller i tid och rum på ett sådant sätt att risk för ohälsa eller olycksfall uppkommer. Tidstilldelningen för olika arbeten och arbetsmoment skall anpassas med hänsyn till hur arbetet fortskrider.

21 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

12 § Om arbetet skall utföras vid vatten eller i närheten av högspänningsanläggning skall skydd ordnas mot de särskilda risker som detta kan skapa.

Befintliga elektriska luftledningarna, som kan utgöra risk för hälsa eller säkerhet, skall om möjligt ledas förbi byggarbetsplatsen eller göras spänningslösa. Om detta inte är möjligt skall avspärningar och varningsskyltar sättas upp så att utrustning och fordon hålls på sådant avstånd att luftledningarna inte utgör någon risk för hälsa eller säkerhet.

22 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Skulle på sikt kunna placeras i 2.1 Vanliga arbetsmiljörisker - Fysiska - Elrelaterade risker.

13 § En plats eller ett område där byggnads- eller anläggningsarbete utförs skall avgränsas på väl synligt och lätt identifierbart sätt.

Runt en byggarbetsplats och i dess omedelbara närhet skall det finnas skyltar på lämpliga platser.

23 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Installationer och ledningar för el, gas och vatten

14 § Innan byggnads- eller anläggningsarbete påbörjas skall det undersökas om det finns installationer eller ledningar i marken eller i befintliga delar av en

byggnad eller en anläggning som kan beröras av arbetena. Sådana installationer eller ledningar skall identifieras, kontrolleras och tydligt utmärkas så att de risker som är förbundna med dem nedbringas till ett minimum.

24 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

15 § Anläggning för el, vatten, gas och liknande skall vara så utförd att den kan användas säkert under hela byggnads- och anläggningstiden. Sådant anläggning skall utformas och placeras så att den är skyddad för oavsiktlig påverkan.

25 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Mottagnings- och lagringsutrymmen

16 § I den utsträckning som behövs skall det finnas tillräcklig plats för mottagning, lagring och förvaring av byggprodukter och annat material som används i arbetet. Utrymme för förvaring av farliga ämnen skall avgränsas och utformas så att risk för ohälsa och olycksfall är förebyggd.

Utrymmen och ytor för mottagning eller lagring skall ha sådan stabilitet och bärlast att risken för ras är förebyggd.

26 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Utrymning

17 § Alla arbetsplatser skall kunna utrymmas i händelse av brand, utströmmande gas eller annan fara. Alla arbetstagare skall snabbt och säkert kunna nå säkert område.

27 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Motsvarande krav finns i 2.3 Utformning av arbetsplatser men med annat tillämpningsområde

18 § Antalet utrymningsvägar och deras fördelning och mått skall avpassas efter byggarbetsplatsens, utrymmenas och arbetslokalernas användning, utrustning och storlek och efter det största antal människor som kan vistas där samtidigt.

Särskilt anordnade utrymningsvägar samt återsamlingsplatser skall markeras med skyltar. Dessa skyltar skall vara tillräckligt hållbara och placeras på lämpliga platser.

Utrymningsvägar som kräver belysning skall ha nödbelysning med tillräcklig styrka i händelse av fel på ordinarie belysning.

28 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Motsvarande krav finns i 2.3 Utformning av arbetsplatser men med annat tillämpningsområde

tillämpningsområde

19 § Utrymningsvägar samt förbindelseleder och dörrar som leder till dem skall vara fria från hinder så att de när som helst kan användas utan olägenhet.

29 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Motsvarande krav finns i 2.3 Utformning av arbetsplatser men med annat tillämpningsområde

20 § Dörrar för utrymning skall öppnas utåt i utrymningsriktningen. De får inte vara låsta eller reglade på ett sätt som hindrar att de lätt och omedelbart kan öppnas av vem som helst som kan behöva använda dem i en nödsituation.

Dörrar och portar utmed utrymningsvägar skall markeras på lämpligt sätt.

Skjutdörrar eller rotédörrar får inte förekomma som dörrar i särskilt anordnade utrymningsvägar.

30 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Motsvarande krav finns i 2.3 Utformning av arbetsplatser men med annat tillämpningsområde

Första hjälpen

21 § Första hjälpen skall kunna ges. Personal som är utbildad att ge första hjälpen skall alltid kunna tillkallas. I den utsträckning som motiveras av verksamhetens art och omfattning skall det finnas utrymmen för första hjälpen. Utrustning och utrymmen för första hjälpen skall vara utmärkta med skyltar.

Anslag med adress och telefonnummer till ambulans och räddningstjänst skall normalt finnas väl synligt.

27-31 § 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Paragraferna kan på sikt samordnas med andra paragrafer som handlar om första hjälpen, larmkedjan, krisstöd. Behöver utvecklas så att det passar på byggarbetsplatser där det inte finns någon adress, förekommer språkförbistringar etc.

Förebyggande av brand. Branddetektorer och alarmsystem

22 § Uppkomst och spridning av brand skall förebyggas. Brandredskap och vid behov branddetektorer och alarmsystem skall finnas. De skall till antal och utformning vara anpassade till

- förhållandena där byggnads- eller anläggningsarbetet utförs,
- utrymmenas storlek och användning,
- den utrustning som används,
- byggprodukternas och förekommande ämnens fysikaliska och kemiska

egenskaper samt

- det största antal människor som samtidigt kan vistas i utrymmena och arbetslokalerna och på byggarbetsplatsen.

Lämpliga provningar och övningar skall genomföras regelbundet.

32 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

23 § Brandredskap skall vara lätt hanterbara och placeras så att de är lätt åtkomliga. Plats för brandredskap skall utmärkas med skyltar.

33 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Motsvarande krav finns i 2.3 Utformning av arbetsplatser men med annat tillämpningsområde

Dörrar, portar, fönster och väggar

24 § Skjutdörrar skall ha en säkerhetsanordning, som hindrar att de spårar ur och välter. Dörrar och portar som öppnas uppåt skall ha en mekanism, som hindrar att de faller ned.

34 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Motsvarande krav finns i 2.3 Utformning av arbetsplatser men med annat tillämpningsområde

25 § Motordrivna dörrar och portar skall fungera så att arbetstagarna inte utsätts för någon olycksrisk. De skall ha nödstopp som är lätta att känna igen och lätta att komma åt och de skall vara manuellt öppningsbara om de inte öppnas automatiskt vid strömavbrott.

Invid port för fordonstrafik skall det finnas gångdörr om det inte är riskfritt för gående att använda porten. Sådana gångdörrar skall vara tydligt markerade och får aldrig blockeras.

35 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Motsvarande krav finns i 2.3 Utformning av arbetsplatser men med annat tillämpningsområde

26 § Fönster, takfönster, ventilationsöppningar och rökluckor skall kunna öppnas, stängas, regleras och låsas på ett säkert sätt. I öppet eller olåst läge får de inte utgöra någon risk för arbetstagarna. Fönster och takfönster skall utformas för sådan rengöringsutrustning eller förses med sådana anordningar att de kan rengöras utan risk för dem som utför arbetet eller för andra arbetstagare.

36 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

27 § Väggav glas eller annat genomsynligt eller genomskinligt material intill arbetsplatser eller tillträdes- eller förbindelseleder skall vara tydligt markerade. De skall antingen vara utförda i ett splitterfritt material eller vara avskärmade så att arbetstagare inte kommer i kontakt med dem eller skadas om de splittras.

32-37 §§ AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Motsvarande krav finns i 2.3 Utformning av arbetsplatser men med annat tillämpningsområde

Förbindelseleder

28 § På en byggarbetsplats skall i tillräcklig omfattning finnas säkra förbindelseleder, lastkajer, intagsbryggor och lastöppningar.

Förbindelseleder samt lastkajer, intagsbryggor och lastöppningar skall ha sådana skyddsanordningar samt utformas, dimensioneras och placeras så att risken för fall och ras är förebyggd. På intagsbryggor skall normalt finnas grind eller bom som lätt och säkert kan öppnas och stängas i samband med transporter. Lastkajer skall ha minst en utgång.

Förbindelseleder skall med hänsyn till utrustningen på byggarbetsplatsen och övriga förhållanden där vara tydligt markerade om det behövs för arbetstagarnas säkerhet.

38 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

29 § Förbindelseleder till högre eller lägre plan skall normalt utgöras av trappa eller ramp. Om nivåskillnaden mellan två plan är mer än tio meter och detta medför att arbetstagarna måste gå mycket i trappor skall utöver trappor finnas tillgång till hiss.

Trappa skall ha tillräcklig bredd och lämplig lutning. Om det behövs med hänsyn till trappans höjd skall den ha vilplan på lämpliga avstånd. Trappa och vilplan skall ha ledstänger respektive skyddsräcken.

Fastmonterad stege, som är lodrät eller nästan lodrät och mer än sex meter lång, skall ha ryggskydd ned till en höjd av cirka två och en halv meter över mark eller annat plan.

39 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

30 § Förbindelseleder som är avsedda att användas av motorfordon skall utformas med hänsyn till trafiksäkerheten.

Kring förbindelseleder avsedda för motorfordon skall det, till skydd för övriga som vistas på byggarbetsplatsen, finnas antingen tillräckligt säkerhetsavstånd eller tillräckliga skyddsanordningar.

40 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Motsvarande krav finns i 2.3 Utformning av arbetsplatser men med annat tillämpningsområde

31 § Tillräckligt stort fritt utrymme skall lämnas mellan vägar för fordonstrafik och dörrar, portar, leder för gående, korridorer och trappor.

41 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Motsvarande krav finns i 2.3 Utformning av arbetsplatser men med annat tillämpningsområde

Belysning

32 § Arbetsplatser och andra utrymmen samt förbindelse- och tillträdesleder skall där så är möjligt anordnas så att de får tillräckligt dagsljus.

Då dagsljuset inte är tillräckligt skall artificiell belysning anordnas. När det behövs skall flyttbar, stötsäker arbetsplatsbelysning användas.

När det behövs skall lämplig reservbelysning finnas.

42 § 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

De två första styckena täcks av 2.3 Utformning av arbetsplatser, inte tredje stycket (men kanske borde)

33 § Utrymmen, arbetsplatser och förbindelse- och tillträdesleder där arbetstagarna är utsatta för särskilda risker i händelse av strömavbrott skall vara utrustade med nödbelysning av tillräcklig styrka.

43 § 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Motsvarande krav finns i 2.3 Utformning av arbetsplatser men med annat tillämpningsområde

34 § Ljusinstallationer skall vara av sådant slag och placeras så att de inte medför någon olycksrisk för arbetstagarna.

Färgen på det artificiella ljuset får inte påverka möjligheterna att se signaler, skyltar eller varselkläder.

44 § 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Täcks av 2.3 Utformning av arbetsplatser, kan även vara i 2.1 Vanliga

arbetsmiljörisker - Fysikaliska - Ljus.

Arbetets utförande

Val av arbetsmetoder och utrustning

35 § För arbetets utförande skall sådana arbetsmetoder och sådan utrustning väljas som

- motverkar olycksfall på grund av fall eller ras,
- innebär att hälsofarliga eller onödigt tröttande fysiska belastningar undviks,
- är anpassade till byggprodukternas egenskaper,
- medför låg exponering för buller, vibrationer, farliga ämnen och luftföroreningar samt
- är lämpliga vid utförande av konstruktioner för grundläggning och stomsystem samt vid montering av stomkomplettering, installationer och inredningar.

45 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

36 § Det skall finnas lämplig utrustning för lyft och transport av byggprodukter och annat material om det behövs för att arbetstagarna inte skall utsättas för hälsofarliga eller onödigt tröttande belastningar.

Sådana lyftanordningar och lyftredskap, inbegripet deras komponenter, tillbehör, förankringar och stöd, skall väljas som är ändamålsenligt utformade och tillräckligt hållfasta för den avsedda användningen samt märkta med den maximala lasten (maxlast).

Lyftanordningar och lyftredskap skall handhas av kompetent personal med ändamålsenlig utbildning och får inte användas för annat än det avsedda ändamålet.

46 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

37 § Sådan utrustning, inklusive handverktyg med eller utan maskindrift, och sådana installationer och maskiner skall väljas som är lämpligt utformade enligt ergonomiska principer. De får endast handhas av arbetstagare med tillräckliga kunskaper och endast användas för det ändamål som de är konstruerade för.

Formar och tillfälliga stöd skall utformas, utföras och underhållas så att de med säkerhet motstår de belastningar och påfrestningar de kan komma att utsättas för.

Sådana förbränningsmotordrivna fordon samt sådana maskiner och annan utrustning skall väljas som kan brukas så, att de som handhar dem eller arbetar intill dem inte exponeras för avgaser i skadliga halter.

47 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Instruktion, kontroll m.m.

38 § Information om byggnads- eller anläggningsarbetet, om vilka regler som skall tillämpas samt om vilka arbetsmiljöåtgärder som är vidtagna eller planerade, skall lämnas till arbetstagarna.

Instruktion om arbetets säkra utförande skall lämnas till arbetstagarna i tillräcklig omfattning.

Information och instruktioner skall vara begripliga för de arbetstagare de riktas till.

48 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

39 § Utrustning och installationer som anskaffats för och används i arbetet skall kontrolleras innan de tas i bruk. Då utrustning och installationer används skall de kontrolleras och underhållas regelbundet samt efter händelser som kan ha påverkat deras funktion. Detta gäller särskilt följande:

- Brandredskap, branddetektorer och alarmsystem.
- Installationer för energidistribution.
- Förbindelseleder.
- Trafikanordningar och avstängningsanordningar.
- Formar och andra temporära konstruktioner.
- Skyddsnet.
- Konstruktioner för högt eller djupt belägna arbetsplatser.
- Skyltar, markeringar och annan varselmärkning.

49 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

40 § Om det vid kontroll enligt 49 § upptäcks brister som kan innebära allvarlig fara för säkerhet eller hälsa skall arbetet omedelbart avbrytas. Arbetet får inte återupptas förrän bristerna avhjälpas.

50 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

41 § Lansering, montering eller demontering av tunga byggelement eller tunga formbyggnadselement får påbörjas och utföras endast under ledning av kompetent person.

51 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Spetsiga eller vassa föremål

42 § Sådana utstickande eller uppåtriktade byggnadsdelar eller föremål som är

spetsiga eller vassa skall avlägsnas eller förskyddas om det behövs för att undvika olycksfall.

52 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Skulle även kunna placeras i 2.1 Vanliga arbetsmiljörisker - Fysiska.

Transport av byggprodukter eller annat material

43 § Transport av byggprodukter eller annat material skall planeras och genomföras på ett sådant sätt att ohälsa eller olycksfall förebyggs.

Transport upp till eller ner från plan som ligger mer än två meter över markplanet eller motsvarande skall utföras på ett sådant sätt att skyddsräcke eller annan skyddsanordning inte behöver tas bort eller också

- via intagsbryggor,
- via lastöppningar i fasader,
- via särskilt iordningställda ramper eller
- via särskilt anordnade transportsystem.

Om formen eller storleken hos enstaka objekt medför att transporten inte kan utföras enligt andra stycket, får skyddsräcke eller annan skyddsanordning tas bort. Transporten skall i så fall planeras och övervakas särskilt. Särskilda skyddsåtgärder skall vidtas. Skyddsräcket eller skyddsanordningen skall sättas tillbaka så snart den inte längre hindrar transporten. Även detta skall övervakas särskilt.

53 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Hantering av avfall

44 § Möjlighet att sortera, lagra och bortforsla bygg- och rivningsavfall skall finnas i tillräcklig omfattning.

Förvaring och omhändertagande eller bortförande av bygg- och rivningsavfall skall ske under betryggande former. Särskild uppmärksamhet skall ägnas förhållandena då använt farligt material och använda farliga ämnen eller emballage som innehållit farliga ämnen förs bort från platsen eller området.

54 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Lagring och uppställning av material

45 § Byggprodukter, annat material och utrustning som kan orsaka arbetsolycka eller ohälsa om de kommer i rörelse skall stabiliseras på ett lämpligt och säkert sätt.

55 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

46 § Vid uppläggning av byggprodukter och annat material på tak eller andra högt belägna platser skall vindens inverkan beaktas. Vindens inverkan skall även i övrigt beaktas vid lagring och uppställning av material med stor yta. Förankringar och andra stabiliserande åtgärder skall alltid utformas och dimensioneras med hänsyn till förekommande vindlast.

56 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Fall till lägre nivå m.m.

56 a - 60 a §§ 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete
Paragraferna 56a-60a skulle ev. kunna läggas i 2.1 Vanliga arbetsmiljörisker - Fall

47 § Vid arbeten med fallrisker ska bestämmelserna i 57-60 §§, 87-92 §§ och övriga tillämpliga regler följas. Om fallskyddet inte uppfyller den miniminivå som finns beskriven i 60 a § kan sanktionsavgift påföras.

56 a § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

48 § Risken för att arbetstagaren faller till lägre nivå skall vara förebyggd. Om det behövs skall skyddsräcken, arbetsplattformar, arbetskorgar eller ställningar användas.

Skyddsräcken skall vara hållfasta och tillräckligt höga samt ha åtminstone fotlist, överledare och en mellanledare eller ge motsvarande skydd. Skyddsräcken skall vara helt inklädda om det förekommer lösa föremål som kan vålla skada om de faller genom skyddsräckena.

57 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Täcks delvis av 2.2 Användning av arbetsutrustning - Ställningar

49 § Om skyddsräcken eller utrustning som nämns i 57 § inte kan användas på grund av arbetets art skall personlig fallskyddsutrustning användas. Om det behövs skall tillträdesled till riskområdet ordnas på lämpligt sätt. Om obehöriga arbetstagare kan beträda riskområdet skall det utmärkas och avspärras.

58 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Kan eventuellt flyttas till 2.1 Vanliga arbetsmiljörisker - Fall

50 § Öppningar och hål i bjälklag, tak eller liknande, där risk för nedstörtning eller nedtrampning kan uppstå, skall utan dröjsmål förses med skyddsräcke eller skyddstäckning som inte oavsiktligt kan rubbas. Skyddstäckning skall ha betryggande bärighet och skall antingen vara utförd så att det framgår vad den är avsedd för eller vara tydligt märkt.

59 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete
Motsvarande krav finns i 2.3 Utformning av arbetsplatser men med annat tillämpningsområde

51 § Underlag som kan beträdas skall normalt ha betryggande bärighet och ytsträvhet så att genomtrampning och fall hindras. Arbetsplatsernas golv får inte ha några farliga upphöjningar, hål eller lutningar.

Underlag som saknar betryggande bärighet eller som är halt skall avspärras och utmärkas om det inte är uppenbart obehövt.

Om ett underlag som saknar betryggande bärighet eller som är halt behöver beträdas skall särskilda skyddsåtgärder vidtas som gör det möjligt att utföra arbetet på ett säkert sätt.

60 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete
Har liknande innehåll som paragrafer i 2.1 Vanliga arbetsmiljörisker - Fall och 2.3 Utformning av arbetsplatser (den senare med ett annat tillämpningsområde)

Sanktionsavgift vid fallrisk till lägre nivå m.m.

52 § Om fallskydd enligt 57–60 §§ saknas och arbete utförs där det finns risk för fall och fallhöjden är två meter eller mer, ska sanktionsavgift betalas om inte villkoren nedan minst uppfylls. Vid takarbete gäller även bestämmelserna i 86 a och 92 a §§.

1. Skydd mot fall ska finnas vid arbetet genom att man
  - a. arbetar i skydd av skyddsräcken,
  - b. arbetar på mobila eller fasta arbetsplattformar,
  - c. arbetar i arbetskorgar,
  - d. arbetar på eller innanför ställningar med skyddsräcken,
  - e. arbetar ovanför eller innanför skyddsnät eller
  - f. använder personlig fallskyddsutrustning.
2. Skydd mot fall ska vara utformat och användas enligt a–e nedan.
  - a. *Skyddsräcke* ska ha fotlist, mellanledare och överledare och vara minst en meter högt. När räcke endast skyddar mot fall från ställningslag ska bestämmelserna i föreskrifterna om ställningar uppfyllas. Om permanenta räcken utnyttjas som fallskydd, får fotlist utelämnas.
    - b. *Öppningar och hål med fallrisker* ska förses med skyddstäckning eller skyddsräcken.
    - c. *Personlig fallskyddsutrustning* ska bestå av helsele och kopplingslina med falldämpare. Linan ska vara förankrad.
    - d. *Personlig fallskyddsutrustning* ska förhindra fall till underliggande nivå.

e. *Personlig fallskyddsutrustning* ska användas och vara förankrad vid en förflyttning längs stege eller stegar, fasta eller lösa, om höjdskillnaden mellan nivån där förflyttningen startar och nivån där den slutar är mer än 4 meter.

3. Undantag från 1 och 2 medges för följande arbeten.

a. Vid *arbete från lös stege* behöver personlig fallskyddsutrustning inte användas om alla villkor i punkterna nedan är uppfyllda

- endast enstaka arbeten utförs,
- stegen är kortare än 5 meter,
- arbetet tar mindre än 15 minuter per steguppställning och
- arbetet kan utföras med en hand, och så att man håller sig fast i stegen med den andra handen.

b. Vid *enstaka arbete med att installera infästning för säkerhetslina* maximalt 7 meter över marknivå. Befintliga infästningsanordningar längs vägen upp ska användas, om sådana finns.

c. Vid arbete med att *första gången fästa säkerhetslina* i befintlig förankringspunkt för fallskyddsutrustning maximalt 7 meter över marknivå. Befintliga infästningsanordningar längs vägen upp ska användas, om sådana finns.

Den arbetsgivare, den som ensam eller gemensamt med familjemedlem driver yrkesmässig verksamhet utan anställd, de som för gemensam räkning driver sådan verksamhet eller den som anlitar inhyrd arbetskraft i sin verksamhet, som överträder kraven i första, andra, tredje eller fjärde stycket ska betala en sanktionsavgift, se 101 §.

Lägsta avgiften är 40 000 kronor och högsta avgiften är 400 000 kronor. För den som har 500 eller fler sysselsatta är avgiften 400 000 kronor. För den som har färre än 500 sysselsatta ska sanktionsavgiften beräknas enligt följande:

Avgift = 40 000 kronor + (antal sysselsatta - 1) x 721 kronor.

Summan ska avrundas nedåt till närmaste hela hundratal.

Den som för samma arbete även överträder 92 a § ska endast betala en sanktionsavgift.

60 a § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Arbetsplatserna

53 § Arbetsplatser skall, oavsett var de är belägna, vara hållfasta och stabila med hänsyn till

- det största antal arbetstagare som kan komma att befinna sig på dem,
- vilka övriga laster de skall kunna bära och hur dessa laster fördelas samt
- vilken annan påverkan de kan utsättas för under användningen.

Arbetsplatsernas stabilitet och hållfasthet skall kontrolleras på lämpligt sätt och särskilt, i de fall arbetsplatserna kan höjas eller sänkas, efter varje höjning eller sänkning av dem.

61 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

54 § Utrymme där arbete skall utföras skall ha tillräcklig yta och höjd så att arbetstagarna kan utföra sitt arbete utan fara för sin säkerhet, hälsa eller välbefinnande.

Bestämmelserna i första stycket gäller inte arbete i befintliga byggnader eller anläggningar om det av tekniska orsaker inte är möjligt att uppfylla kraven på tillräcklig yta eller höjd. I så fall skall risken för ohälsa eller olycksfall förebyggas genom användning av tekniska hjälpmedel eller genom organisatoriska åtgärder.

62 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

55 § Till arbetsplats skall finnas tillträdesled. Tillträdesleder skall lätt, säkert och ändamålsenligt ge tillträde. De skall ha sådana skyddsanordningar samt utformas, dimensioneras och placeras så att risken för fall och ras är förebyggd.

63 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Klimat och luftkvalitet

56 § Vid arbete inomhus skall det termiska klimatet vara lämpligt. Det skall vara anpassat till om arbetet är lätt eller tungt och om det är rörligt eller utförs stillasittande.

Fönster skall vid behov ha anordning eller utförande som kan avskärma solinstrålning.

Vid arbete utomhus skall arbetstagarna skyddas mot atmosfärisk påverkan som kan inverka menligt på deras hälsa och säkerhet.

64 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Motsvarande krav finns i 2.3 Utformning av arbetsplatser men med annat tillämpningsområde

57 § Luftkvaliteten på arbetsplatser skall vara tillfredsställande. Luftväxling skall ordnas med hänsyn till de arbetsmetoder som används och de fysiska krav som ställs på arbetstagarna. Om mekanisk ventilation används skall denna hållas i fungerande skick och får inte utsätta arbetstagarna för besvärande drag.

När det är nödvändigt för arbetstagarnas hälsa skall eventuella funktionsfel hos anläggningen indikeras av ett kontrollsystem.

65 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Motsvarande krav finns i 2.3 Utformning av arbetsplatser men med annat tillämpningsområde

Särskilda riskområden

58 § Lämpliga säkerhetsåtgärder skall vidtas för att skydda arbetstagarna mot risker

- som orsakas av att stabilitet och bärförmåga inte är fullt utbildad under olika stadier av byggskedet eller
- som orsakas av övergående bräcklighet eller instabilitet hos en konstruktion.

66 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

59 § Områden där det finns risk för fallande föremål skall avspärras och utmärkas. Om sådana områden måste beträdas skall skyddstak, täckta gångar eller liknande anordnas.

67 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Kan eventuellt placeras i 2.1 Vanliga arbetsmiljörisker - Ras

60 § Innan en arbetstagare beträder ett utrymme eller ett område

- där det kan förekomma luftföroreningar, syrebrist eller andra luftförhållanden som kan medföra fara eller
- där luften kan vara lättantändlig

skall luften kontrolleras och lämpliga åtgärder vidtas. Behovet av lämplig skyddsutrustning skall särskilt uppmärksammas.

68 § 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Täcks till största delen av 31 - 32 §§ i kemiska arbetsmiljörisker i AFS 2011:19

61 § Arbetstagare som arbetar i ett slutet utrymme

- där luftföroreningar, syrebrist eller andra luftförhållanden kan medföra allvarlig fara eller
- där luften kan vara lättantändlig

skall hela tiden kunna iakttas utifrån. Alla lämpliga åtgärder skall vidtas för att kunna ge snabb och effektiv hjälp.

69 § 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Täcks till största delen av 31 - 32 §§ i kemiska arbetsmiljörisker i AFS 2011:19

62 § Om det finns områden dit tillträdesrätten är begränsad skall dessa förses med anordningar som hindrar obehöriga arbetstagare från att komma in där. Lämpliga åtgärder skall vidtas för att skydda de arbetstagare som har tillstånd att uppehålla sig på dessa riskområden. Riskområdena skall vara tydligt markerade med skyltar.

70 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Personlig skyddsutrustning

63 § Skyddshjälm med hakrem samt skyddsskor med spiktrampskydd och skyddståhätta skall användas om det inte är uppenbart obehövligt.

Vid arbete på isbelagt vatten skall finnas tillgång till isdubbar, isbroddar, flytväst och livlina.

I övrigt skall personlig skyddsutrustning användas när det behövs.

71 § 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Vissa särskilda slag av arbete

Markarbete

64 § Markarbete skall planeras och genomföras så att stabiliteten i marken blir tillräcklig med hänsyn till de belastningar den kan komma att utsättas för. Risken för ras, jordskred, bottenuppträckning eller andra oplanerade förändringar hos marken samt risken för översvämning skall förebyggas.

72 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Täcks till viss del av 2.1 Vanliga arbetsmiljörisker - Ras

65 § Innan schaktning påbörjas skall det utredas om det i marken finns

- hälsofarliga material,
- hälsofarliga ämnen eller
- installationer eller ledningar.

Om så är fallet skall erforderliga skyddsåtgärder vidtas.

73 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Skulle på sikt kunna placeras i 2.1 Vanliga arbetsmiljörisker - Ras

66 § Stödkonstruktioner skall användas vid schaktning om inte risken för ras som kan orsaka ohälsa eller olycksfall bedöms som obefintlig. Alternativt får schakten utföras med släntlutning.

Stödkonstruktioner eller släntlutningar skall utföras så att säkerheten mot ras eller andra oplanerade förändringar i marken blir betryggande med hänsyn till förekommande belastningar. Schaktmassor, material och fordonstrafik skall hållas på avstånd från schaktgropen.

74 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Skulle på sikt kunna placeras i 2.1 Vanliga arbetsmiljörisker - Ras

67 § Schaktmassor och material skall placeras så att de inte orsakar

- risker på grund av ras, fallande stenar och liknande eller
- överbelastning av spontkonstruktioner och stämp.

Om det finns risk för personskada genom fall i schaktgropar och brunnar skall dessa förses med skyddstäckning eller stängas av med skyddsräcke.

Förebyggande åtgärder skall vidtas för att säkerställa att fordon och maskiner för schaktning och materialhantering inte faller ned i schaktgropar eller vatten.

75 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Skulle på sikt kunna placeras i 2.1 Vanliga arbetsmiljörisker - Ras

68 § Schaktningsarbete får påbörjas och utföras endast under ledning av kompetent person

- om utredningen enligt 73 § visar att det finns hälsofarliga material, hälsofarliga ämnen eller installationer eller ledningar i marken eller
- om enligt 74 § stödkonstruktioner behöver användas eller alternativt schaktningen behöver utföras med släntlutning.

72-76 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Skulle på sikt kunna placeras i 2.1 Vanliga arbetsmiljörisker - Ras

Fångdammar och kassuner

69 § Fångdammar och kassuner skall vara

- konstruerade med hänsyn till de belastningar som de kan utsättas för samt vara utförda av lämpliga, solida material med tillräcklig hållfasthet,
- försedda med nödvändig utrustning för att ge arbetstagarna skydd vid ras eller översvämning.

Fångdammar och kassuner får endast byggas, installeras, ändras eller nedmonteras under tillsyn av en kompetent person.

Fångdammar och kassuner skall inspekteras regelbundet av en kompetent person.

77 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Rivningsarbete

70 § Innan rivning påbörjas skall det utredas om hälsofarliga material eller ämnen ingår i byggnaden eller anläggningen. Om så är fallet skall detta beaktas vid planering av rivningen.

78 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

71 § Rivning av bärande konstruktioner eller rivning som omfattar hälsofarliga material eller ämnen får endast planeras och påbörjas under ledning av kompetent person. Denne skall fortlöpande följa och övervaka arbetet.

79 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

72 § Rivning och håltagning skall utföras så att hållfastheten och stabiliteten hos kvarvarande delar av byggnaden eller anläggningen inte äventyras. Byggnadsdelar som utgör stöd för andra delar får inte rivas förrän tillräcklig förankring eller avsträvning skett. Om risk för ras uppstår under arbetet skall riskområdet omedelbart utrymmas och spärras av.

Vid rivning

- med grävmaskin eller mobilkran eller
- med kula som fästs i grävmaskinens lyftarm eller i kranlinan

skall föraren av maskinen eller kranen vara väl förtrogen med arbetsmetoden.

Vid rivning genom sprängning skall arbetet vara beskrivet i en sprängplan.

78, 79, 80 §§ 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

På sikt skulle ev paragraferna 78, 79 och 80 kunna läggas i 2.1 Vanliga arbetsmiljörisker - Ras

Passerande fordonstrafik

73 § Byggnads- och anläggningsarbete skall planeras, ordnas och bedrivas så att det ger trygghet mot ohälsa och olycksfall på grund av passerande fordonstrafik.

Risker som beror på passerande fordonstrafik skall förebyggas. Härvid skall i första hand de åtgärder som anges i a-c övervägas i den ordning de står uppställda.

- a) Trafiken leds om så att arbetet inte berörs.
- b) Trafiken leds så att fordonen passerar på trygghet avstånd.
- c) Trafiken skiljs från arbetsplatsen med trafikordningar. I den utsträckning som behövs skall det dessutom finnas skyddsanordningar som effektivt hindrar eller avleder trafiken från att komma in på arbetsplatsen. Även följande åtgärder skall övervägas, antingen var för sig, i förening med varandra eller med åtgärderna under b och c.
- d) Hastigheten sänks förbi arbetsplatsen genom vägmärken, vägmärkingar eller annan lämplig åtgärd.
- e) Trafiken dirigeras förbi arbetsplatsen av särskilt utsedd person (signalvakt) eller med trafiksignaler.

Trafikanordningar och skyddsanordningar skall vara placerade samt belastade eller förankrade så att de normalt inte kan kastas in på arbetsplatsen av passerande fordon.

81 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

74 § Vid tillämpningen av 81 § på arbete på spårområde med passerande spårbunden trafik skall det särskilt beaktas att arbetet planeras, anordnas och bedrivs så att det erbjuder betryggande säkerhet mot ohälsa och olycksfall på grund av denna trafik.

82 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

75 § Om fordon måste passera genom den plats där arbetet bedrivs och arbetstagarna därför av säkerhetskäl måste lämna sin arbetsplats skall åtgärder vidtas som säkerställer att arbetstagarna har lämnat riskområdet när fordon passerar.

83 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

76 § Om det behövs skall särskilda skyddsanordningar finnas som förebygger att arbetstagarna exponeras för buller, vibrationer eller luftföroreningar från passerande fordonstrafik. Behovet av skydd mot ljus och reflexer skall också uppmärksammas.

84 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Kan eventuellt ligga under ny rubrik i 2.1 Vanliga arbetsmiljörisker - Fysiska risker - Trafikrelaterade risker

77 § Vid följande arbetsuppgifter och i följande situationer skall varselkläder med reflexer bäras:

- a) Arbetsplatsen är inte skild från passerande fordonstrafik med skyddsanordningar som effektivt hindrar eller avleder trafiken från att komma in på arbetsplatsen (81 § andra stycket c).
- b) Arbete som vakt på arbetsplats som avses i 81 § tredje stycket e) eller 83 § med uppgift att dirigera trafiken och/eller se till att arbetstagarna lämnar riskområdet då fordon nalkas.

85 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

78 § I följande fall får arbetet påbörjas och utföras endast under ledning av kompetent person.

- a) Riskerna på grund av trafiken avses förebyggas genom åtgärder enligt 81 § andra stycket c).
- b) Arbetet avser reparation och underhåll av spår med passerande

fordonstrafik.

81-86 §§ AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Paragraferna 81-86 skulle på sikt kunna bli ett nytt riskområde "Trafikrelaterade risker" och innefatta all arbetsmiljö, inte bara bygg- och anläggningsområdet.

Takarbete

86a-92a §§ AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Paragraferna 86a-92a handlar om takarbete och sanktionsavgift vid takarbete, gäller endast vid byggnads- och anläggningsarbete. Kraven för fall och takarbete (60a och 92a) bör kunna läggas ihop till stor del.

Paragraferna 86a-92a skulle ev. kunna läggas i 2.1 Vanliga arbetsmiljörisker, avsnitt "Fall".

79 § Vid arbeten på tak ska bestämmelserna i 57-60 §§, 87-92 §§ och övriga tillämpliga regler följas. Om fallskyddet inte uppfyller den miniminivå som finns beskriven i 92 a § kan sanktionsavgift påföras.

86 a § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

80 § Vid takarbete skall riskerna för olycksfall på grund av fall, genomtrampning, halkning och snubbling särskilt beaktas. Detsamma gäller risken för ohälsa på grund av olämpliga arbetsställningar och arbetsrörelser. I båda fallen skall hänsyn tas till olika klimatfaktorers betydelse för arbetet under de särskilda villkor som gäller för takarbete.

Material och verktyg skall läggas på taket så att de inte kan glida ned. Material skall om det behövs fastgöras på lämpligt sätt.

87 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Motsvarande krav finns i 2.1 Vanliga arbetsmiljörisker - Fall och 2.1 Vanliga arbetsmiljörisker - Ergonomi

81 § Vid takarbete skall normalt skyddsräcke eller utrustning som ger motsvarande skydd användas. Fast monterad utrustning skall användas i första hand.

Om det med hänsyn till omständigheterna inte är rimligt att använda skyddsräcke eller utrustning som ger motsvarande skydd skall personlig fallskyddsutrustning användas. Vid bedömningen skall följande beaktas:

- den tid som går åt för att montera skyddsräcket eller utrustningen och de risker som är förenade med detta och
- tiden för takarbetet som skall utföras samt
- de risker som är förenade med arbetet om skyddsräcket eller utrustningen

inte används.

88 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Kan eventuellt flyttas till 2.1 Vanliga arbetsmiljörisker - Fall

82 § Bestämmelserna i 88 § behöver inte iakttas vid byte av enstaka takpannor eller andra liknande tillfälliga arbeten på tak, inte heller vid snöskottning på tak. Istället skall personlig fallskyddsutrustning användas.

Om personlig fallskyddsutrustning med lina används skall linan fästas i lämplig anordning på taket, t.ex. nockräck. Om anordning för att fästa linan saknas eller om det finns andra särskilda skäl, skall lämplig person avdelas som håller fast den, lämpligen genom avhåll. Linan skall hållas sträckt under arbetet.

Vid snöskottning skall normalt särskild person avdelas att hålla fast linan genom avhåll och se till att den är sträckt.

89 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Kan eventuellt flyttas till 2.1 Vanliga arbetsmiljörisker - Fall

83 § Vid arbete på tak som lutar mer än 1:4 (cirka 14°) skall horisontellt arbetsplan anordnas om arbetet utförs på en liten yta och beräknas pågå mer än 4 timmar.

90 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

84 § Innan reparations- eller underhållsarbete på tak påbörjas skall takets beskaffenhet undersökas. Detta gäller särskilt bärigheten och ytsträvheten.

91 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

85 § Vid utförande av tak med fribärande plåt på takbalkar skall plåtpaketens vikt anpassas till takets bärighet. Plåtpaketet skall placeras ut på taket med sådana mellanrum att hanteringen underlättas. De första plåtarna på taket skall läggas ut från ställning, arbetsplattform eller annan säker plats. Varje plåt skall fästas omedelbart efter att den lagts ut.

92 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Sanktionsavgift vid takarbete

86 § Om fallskydd enligt 87–89 §§ saknas och takarbete utförs där det finns risk för fall och fallhöjden är två meter eller mer, ska sanktionsavgift betalas om inte villkoren nedan minst uppfylls. Vid takarbete gäller även bestämmelserna i 56 a och 60 a §§.

1. Skydd mot fall ska finnas vid takarbetet genom att man
  - a. arbetar i skydd av skyddsräcken,
  - b. arbetar på mobila eller fasta arbetsplattformar,
  - c. arbetar i arbetskorgar,
  - d. arbetar på eller innanför ställningar med skyddsräcken,
  - e. arbetar ovanför eller innanför skyddsnet eller
  - f. använder personlig fallskyddsutrustning.
2. Skydd mot fall ska vara utformat och användas enligt a-h nedan.
  - a. *Skyddsräcke* ska ha fotlist, mellanledare och överledare och vara minst en meter högt. När räcke endast skyddar mot fall från ställningslag ska bestämmelserna i föreskrifterna om ställningar uppfyllas. Om permanenta räcken utnyttjas som fallskydd, får fotlist utelämnas. Skyddsräcke ska finnas även på takkant vid gavel.
    - b. Om arbete endast bedrivs *på ett begränsat område av taket* är det tillräckligt att fallskyddet skyddar mot fall inom detta område, om tydlig och hållbar avspärning finns mot övriga delar av taket där arbete inte förekommer.
    - c. *Öppningar och hål* i tak eller underlag med fallrisker ska förses med skyddstäckning eller skyddsräcken.
    - d. Område på tak eller underlag med *risk för genomtrampning* ska spärras av.
    - e. *Personlig fallskyddsutrustning* ska bestå av helsele och kopplingslina med falldämpare. Linan ska vara förankrad.
    - f. *Personlig fallskyddsutrustning* ska förhindra fall till underliggande nivå.
    - g. *Personlig fallskyddsutrustning* ska användas och vara förankrad vid en förflyttning längs stege eller stegar, fasta eller lösa, om höjdskillnaden mellan mark och nivån där förflyttningen slutar är mer än 4 meter. Vid förflyttning mellan olika nivåer på tak ska personlig fallskyddsutrustning användas och vara förankrad även om nivåskillnaden är mindre än 4 meter.
    - h. *Personlig fallskyddsutrustning* ska användas vid förflyttning på tak och löpande förankras. Detta gäller inte om det finns skyddsräcken som skyddar mot fall.
  - b. Vid *enstaka arbete med att installera infästning för säkerhetslina* maximalt 7 meter över marknivå. Befintliga infästningsanordningar längs vägen upp ska användas, om sådana finns.
  - c. Vid arbete med att *första gången fästa säkerhetslina* i befintlig förankringspunkt för fallskyddsutrustning maximalt 7 meter över marknivån. Befintliga infästningsanordningar längs vägen upp ska användas, om sådana finns.
3. Undantag från 1 och 2 medges för följande arbeten.
  - a. Arbete på *tak med högst 6 graders lutning* när arbetet utförs mer än två meter från takkanten eller annan kant. Tydliga och hållbara avspärningar ska finnas som avgränsar arbetsområdet, minst två meter från takkanten eller annan kant. Om takytan lutar utåt och taket är så halt att det finns risk att falla över kanten, gäller inte detta undantag.

Den arbetsgivare, den som ensam eller gemensamt med familjemedlem driver yrkesmässig verksamhet utan anställd, de som för gemensam räkning driver sådan verksamhet eller den som anlitar inhyrd arbetskraft i sin verksamhet, som överträder kraven i första, andra, tredje eller fjärde stycket ska betala en sanktionsavgift, se 101 §.

Lägsta avgiften är 40 000 kronor och högsta avgiften är 400 000 kronor. För den som har 500 eller fler sysselsatta är avgiften 400 000 kronor. För den som har färre än 500 sysselsatta ska sanktionsavgiften beräknas enligt följande:

Avgift = 40 000 kronor + (antal sysselsatta - 1) x 721 kronor.

Summan ska avrundas nedåt till närmaste hela hundratal.

Den som för samma arbete även överträder 60 a § ska endast betala en sanktionsavgift.

92 a § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Kan eventuellt flyttas till 2.1 Vanliga arbetsmiljörisker - Fall

Skyddsnet

87 § Ett skyddsnet skall vara konstruerat och utfört så

- att det med tillfredsställande säkerhet kan fånga upp fallande personer,
- att en fallande person som fångas upp av nätet inte skadas vid kontakt med detta eller med upphängningsanordningarna, samt
- att skyddsnetets förmåga att fånga upp en fallande person och att bromsa fallet är tillfredsställande under nätets hela brukstid.

93 § 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Ligger även i 1.3 Produkter och ska bara ligga där

88 § En skriftlig instruktion på svenska skall medfölja skyddsnetet vid leveransen. Instruktionen skall beskriva hur skyddsnetet är avsett att monteras, användas och monteras ned samt hur det skall förvaras, vårdas och inspekteras. I instruktionen skall vidare varnas för faktorer som kan inverka menligt på nätets funktion.

94 § 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Ligger även i 1.3 Produkter och ska bara ligga där

89 § För ett skyddsnet som är försett med en eller flera provtrådar för kontroll av nätets kondition skall instruktionen ange

- när provtrådarna senast är avsedda att provdras samt
- hur man med hjälp av provningsresultatet bestämmer när nätet inte längre ger tillfredsställande skyddsfunktion.

För ett skyddsnet utan provtråd skall instruktionen ange den tidpunkt när

nätet inte längre ger tillfredsställande skyddsfunktion.

95 § 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Ligger även i 1.3 Produkter och ska bara ligga där

90 § Vid användning av skyddsnät skall den medföljande instruktionen beaktas. Ett skyddsnät får endast monteras under överinseende av en kompetent person. Vid monteringen skall eftersträvas att fallhöjden blir så liten som möjligt. Den får inte vara större än vad nätet enligt instruktionen är avsett för. Den får inte heller vara större än sex meter.

Den fria höjden under nätet skall vara så stor att en person som faller i nätet inte, när detta töjs, kan skadas genom kontakt med något som finns under nätet.

96 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Kan eventuellt placeras i 2.1 Vanliga arbetsmiljörisker - Fall

91 § Ett skyddsnät som har fångat en fallande person eller ett föremål som kan ha givit motsvarande påfrestning på nätet får användas endast om det därefter har granskats av en kompetent person som har bedömt att det fortfarande fyller sin funktion.

97 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Kan eventuellt placeras i 2.1 Vanliga arbetsmiljörisker - Fall

92 § Ett skyddsnät med en eller flera provtrådar får, efter den tidpunkt vid vilken en provtråd enligt den skriftliga instruktionen senast är avsedd att provdras, användas endast om följande har iakttagits.

- a) Provtråden har provdragits.
- b) En bedömning enligt instruktionen av provningsresultatet har visat att skyddsnätet fortfarande ger tillfredsställande skyddsfunktion.
- c) En bedömning enligt instruktionen av provningsresultatet har visat att skyddsnätet ger tillfredsställande skyddsfunktion fram till nästa provdragning. Alternativt har den tidpunkt efter vilken nätet inte längre ger tillfredsställande skyddsfunktion bestämts enligt instruktionen.

Provdragningen, bedömningen och bestämningen skall göras av en kompetent person.

98 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Kan eventuellt placeras i 2.1 Vanliga arbetsmiljörisker - Fall

93 § Ett skyddsnät med endast en provtråd får inte användas efter den tidpunkt som bestämts enligt 98 § c).

Ett skyddsnät med flera provtrådar får inte användas efter den tidpunkt som efter provdragning av den sista provtråden bestämts enligt 98 § c).

Ett skyddsnät utan provtråd får inte användas efter den tidpunkt när nätet enligt den skriftliga instruktionen inte längre ger tillfredsställande skyddsfunktion.

99 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Kan eventuellt placeras i 2.1 Vanliga arbetsmiljörisker - Fall

94 § Vid arbete då temperaturen är under -10°C skall sådana skyddsnät väljas vilkas material bibehåller sin energiupptagande förmåga även vid den temperatur det är fråga om.

100 §§ AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Kan eventuellt placeras i 2.1 Vanliga arbetsmiljörisker - Fall

Bestämmelser om sanktionsavgifter

95 § Bestämmelserna i 7, 8 och 12 §§ samt 14 § andra stycket utgör föreskrifter enligt 4 kap. 8 § arbetsmiljölagen (1977:1160). Bestämmelserna i 60 a och 92 a §§ utgör föreskrifter enligt 4 kap. 1 § arbetsmiljölagen.

Den som överträder dessa bestämmelser ska betala sanktionsavgift enligt 8 kap. 5–10 §§ arbetsmiljölagen. Sanktionsavgiftens storlek beräknas enligt de grunder som anges i 7, 8, 12, 14, 60 a och 92 a §§.

101 § AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

2 kap. Berg- och gruvarbete

Syfte

1 § Syftet med föreskrifterna är att förebygga ohälsa och olycksfall vid Berg- och gruvarbete.

1 § AFS 2010:1 Berg- och gruvarbete

Ska ersättas av generell syftesparagraf i "Portalen"

Tillämpningsområde

2 § Dessa föreskrifter gäller Berg- och gruvarbete och prospektering efter malm och mineral. För prospekteringsarbeten som inte är berg- eller gruvarbete gäller endast föreskrifterna i 26 §.

Föreskrifterna gäller inte arbete i färdigställda och inredda bergrum och berganläggningar.

2 § AFS 2010:1 Berg- och gruvarbete

Undersökning och riskbedömning

3 § Innan Berg- och gruvarbete påbörjas ska en undersökning och riskbedömning utföras som särskilt beaktar geologiska, bergtekniska, bergmekaniska och andra förhållanden i den omfattning som behövs för en planering som gör det fortsatta arbetet säkert. Riskbedömningen ska vara skriftlig.

I områden under jord med höga bergspänningar ska undersökningen och riskbedömningen även innefatta en analys av bergspänningarna i syfte att få fram underlag för att planera lämplig profil och storlek på orten, tunneln eller annat bergutrymme.

3 § AFS 2010:1 Berg- och gruvarbete

Specifik riskbedömning om Berg- och gruvarbete. Bör finnas kvar i 3.1 Vissa typer av arbeten. Berör många ansvarssubjekt.

Åtgärder

Allmänt

4 § Arbetsmetoder och utrustning ska väljas som förebygger ohälsa och olycksfall orsakade av t.ex. luftföroreningar, syrebrist, buller, vibrationer, otillräcklig belysning eller olämpliga arbetsställningar och arbetsrörelser under arbete.

Motorer som inte avger förbränningsgaser till omgivningen ska i möjligaste mån användas under jord.

4 § AFS 2010:1 Berg- och gruvarbete

5 § Berg- och gruvarbetet ska vid projektering och utförande tidsplaneras så att

allt sådant arbete kan utföras på ett omsorgsfullt och säkert sätt.

5 § AFS 2010:1 Berg- och gruvarbete

6 § De som arbetar ska ha tillräckliga kunskaper om utrymning, farligt område, lokala trafik- och arbetsmiljöregler samt andra förhållanden såsom dolor och stenfall på arbetsstället för att kunna undvika ohälsa och olycksfall.

6 § AFS 2010:1 Berg- och gruvarbete

7 § Vid planering och utförande av arbetet ska möjligheten till kontakt med andra människor beaktas. Personlig kontakt eller annan kommunikation med andra människor ska hållas regelbundet. Om personlig kontakt inte är möjlig ska trådlös kommunikation finnas.

7 § AFS 2010:1 Berg- och gruvarbete

8 § Skyddshjälm med hakrem, skyddsskor med skyddståhätta och spiktrampskydd samt varselklädsel ska användas, såvida inte riskbedömningen visar att det är uppenbart onödigt. Annan personlig skyddsutrustning ska användas i den utsträckning som arbetsförhållandena kräver.

Den som arbetar under jord ska medföra bärbar lampa.

8 § AFS 2010:1 Berg- och gruvarbete

Första stycket kan eventuellt samordnas med 3.2 Pers. skyddsutr.

9 § Platser där personer regelbundet uppehåller sig och där det under mörker finns risk för att fordon kolliderar, personer störtar ned i schakt, faller till lägre nivå eller där det finns risk för andra händelser som kan orsaka olycksfall, ska vara markerade och tillräckligt belysta.

9 § AFS 2010:1 Berg- och gruvarbete

Kan samordnas med krav i 2.3 Utformning av arbetsplatser vars tillämpningsområde dock inte omfattar gruvarbete. Belysningskrav.

Ventilation

10 § Behovet av ventilation ska bedömas och dokumenteras innan arbetet påbörjas. Om ventilation behövs ska ventilationssystemets utformning planeras och dokumenteras innan arbetet påbörjas.

Ventilationssystemet ska dimensioneras så att luftkvaliteten i vistelsezonen blir tillfredsställande. Huvudfläktarnas luftflöde och tryckuppsättning ska mätas kontinuerligt. Larm ska finnas som indikerar oförutsedda stopp i fläktsystemet.

10 § AFS 2010:1 Berg- och gruvarbete

Att ventilationssystemet ska dimensioneras täcks av krav i 2.3 Utformning av arbetsplatser vars tillämpningsområde dock inte omfattar gruvarbete

Fjärrstyrning

11 § Styrssystem för fjärrstyrda och automatiska utrustningar ska hanteras och underhållas så att funktionerna som avser personsäkerhet upprätthålls.

11 § AFS 2010:1 Berg- och gruvarbete

12 § Vid olycksfall eller tillbud som misstänks bero på felfunktion i styrsystemet ska en särskild utredning göras för att finna felfunktionen. Utredningen ska dokumenteras skriftligt och åtgärder vidtas för att förebygga olycksfall eller tillbud.

12 § AFS 2010:1 Berg- och gruvarbete

13 § När fjärrmanövrerade fordon eller utrustningar är i bruk inom ett arbetsställe ska detta vara avstängt för obehöriga.

13 § AFS 2010:1 Berg- och gruvarbete

Fordon

14 § Dieselmotorer som regelbundet används under jord ska fortlöpande undersökas beträffande avgasernas halter av kolmonoxid och partiklar (svärtning). Motorerna ska vid behov justeras. Motorerna ska även undersökas, åtgärdas och hållas rena för att minska brandrisken.

14 § AFS 2010:1 Berg- och gruvarbete

15 § Bensin, etanol eller gas får inte användas som bränsle för förbränningsmotorer under jord.
Utryckningsfordon får vara bensin-, etanol- eller gasdrivna.

15 § AFS 2010:1 Berg- och gruvarbete

16 § I fordon och maskiner som nyttjas under jord ska finnas tillräckligt många flyktfilter för det antal personer som kan transporteras i fordonet eller maskinen.
Flyktfilter ska förvaras på ett sådant sätt att de inte skadas, är lättåtkomliga samt hålls rena och funktionsdugliga. Flyktfilter kan även vara personliga.

16 § AFS 2010:1 Berg- och gruvarbete

17 § Personer får transporteras med fordon eller maskiner endast på särskilda passagerarplatser.

17 § AFS 2010:1 Berg- och gruvarbete

18 § På arbetsställen som inte säkrats mot stenfall ska personer som arbetar med fordon eller maskiner skyddas mot fallande sten.

18 § AFS 2010:1 Berg- och gruvarbete

Kan eventuellt samordnas med 2.1 Vanliga arbetsmiljörisker - Ras

19 § Ett fordon som används under jord ska ha belysning med för ändamålet tillräcklig ljusstyrka.

19 § AFS 2010:1 Berg- och gruvarbete

20 § Operatörer av maskiner och fordon som används i Berg- och gruvarbete ska vara utbildade för uppgiften att använda maskinerna och fordonen i dessa miljöer. Utbildningen ska vara dokumenterad.

20 § AFS 2010:1 Berg- och gruvarbete

Transportvägar och tippställen

21 § På arbetsställen som omfattas av dessa föreskrifter och där fordons-trafik förekommer ska det finnas trafikregler för att främja trafiksäkerheten.

21 § AFS 2010:1 Berg- och gruvarbete

22 § Av fordon trafikerade utrymmen under jord ska vara tillräckligt stora för den trafik som förekommer och utförda så att riskerna för kollision, påkörning, vältning eller nedstörtning minimeras.
Där gångtrafik regelbundet förekommer ska det normalt finnas ett särskilt utrymme för de gående. Utrymmet ska minst vara 1,0 meter brett och 2,1 meter högt. Om detta inte går att ordna ska särskilda åtgärder vidtas för att skydda de gående.

22 § AFS 2010:1 Berg- och gruvarbete

Kan samordnas med krav i 2.3 Utformning av arbetsplatser vars tillämpningsområde dock inte omfattar gruvarbete

23 § Vägbanor under och ovan jord ska hålla god standard. Där det finns risk för att fordon eller maskiner störtar ned eller välter ska effektiva förebyggande skyddsåtgärder vidtas.

23 § AFS 2010:1 Berg- och gruvarbete

Kan samordnas med krav i 2.3 Utformning av arbetsplatser vars tillämpningsområde dock inte omfattar gruvarbete

24 § Tillfälliga tillträdesvägar till arbetsställen ovan jord där berg- eller gruvarbete förekommer ska vara så utförda och beskaffade att de kan nyttjas för trafik med borrhaggat och andra fordon utan risk för föraren.

24 § AFS 2010:1 Berg- och gruvarbete

25 § Vid tippställen ska det finnas en barriär som förhindrar att fordon kör utför tippen.

25 § AFS 2010:1 Berg- och gruvarbete

Kan samordnas med krav i 2.3 Utformning av arbetsplatser vars tillämpningsområde dock inte omfattar gruvarbete

Prospektering

26 § Vid prospekteringsarbeten, ovan och under jord, samt vid geotekniska arbeten, som kan innebära risker för personskador ska det finnas kommunikationsmedel tillgängliga som medger tillförlitlig kontakt med de arbetstagare som är sysselsatta med sådant arbete.

26 § AFS 2010:1 Berg- och gruvarbete

Radon

27 § Låg radonhalt ska eftersträvas på alla arbetsställen under jord.

Vid arbete under jord ska radonhalten bestämmas genom mätningar. Mätningar av radonhalten ska ske regelbundet, dock minst 1 gång per år.

Förekomsten av radon ska därutöver undersökas

1. så snart nytt bergutrymme skapats, eller
2. vid ändrade förhållanden som kan påverka radonhalten.

Den arbetsgivare som i strid med kraven i andra stycket inte genomför mätning ska betala en sanktionsavgift, se 53 §.

Lägsta avgiften är 40 000 kronor och högsta avgiften är 400 000 kronor. För den som har 500 eller fler sysselsatta är avgiften 400 000 kronor. För den som har färre än 500 sysselsatta ska sanktionsavgiften beräknas enligt följande:

Avgift = 40 000 kronor + (antal sysselsatta - 1) x 721 kronor.

Summan ska avrundas nedåt till närmaste hela hundratal.

27 § AFS 2010:1 Berg- och gruvarbete

28 § Upphävd (AFS 2014:10)

Utrymning, undsättning och brandskydd

29 § Vid varje arbetsställe som omfattas av dessa föreskrifter ska det finnas utrymningslarm vid inträffad brand, inträffat ras eller annan seismisk händelse samt vid utsläpp av skadliga gaser.

29 § AFS 2010:1 Berg- och gruvarbete

Kan samordnas med krav i 2.3 Utformning av arbetsplatser vars tillämpningsområde dock inte omfattar gruvarbete

30 § Ett arbetsställe under jord ska normalt ha minst två av varandra oberoende utrymningsvägar. Om detta inte går att ordna ska åtgärder vidtas som gör säker undsättning eller utrymning möjlig. Mobila eller fasta räddningskammare ska finnas där så erfordras. Utrymningsvägarna får inte vara blockerade och ska vara tydligt markerade.

30 § AFS 2010:1 Berg- och gruvarbete

Kan samordnas med krav i 2.3 Utformning av arbetsplatser vars tillämpningsområde dock inte omfattar gruvarbete

31 § För arbetsställe under jord samt för gruvor, bergtag, dagbrott och stembrott ska det finnas en skriftlig handlingsplan för åtgärder vid olyckshändelse. Handlingsplanen ska vara lätt tillgänglig. Planen ska uppdateras vid förändringar på arbetsstället.

Utrymning från arbetsställen under jord ska övas regelbundet, dock minst en gång per år.

Uppgifter om hur många personer som befinner sig under jord och var dessa befinner sig ska finnas tillgängliga så att eventuella nödställda kan lokaliseras och räddningsåtgärder genomföras.

31 § AFS 2010:1 Berg- och gruvarbete

32 § På arbetsställen under jord ska brandbelastningen vara så låg som möjligt. Brandfarliga och explosiva varor ska hanteras och förvaras så att risken för brand eller explosion minimeras.

32 § AFS 2010:1 Berg- och gruvarbete

Kan samordnas med krav i 2.3 Utformning av arbetsplatser vars tillämpningsområde dock inte omfattar gruvarbete

33 § Installationer av ledningar för tryckluft, vätska eller elektricitet ska vara utförda så att olycksfall förebyggs vid eventuella skador eller brott på

ledningarna.

33 § AFS 2010:1 Berg- och gruvarbete
Kan eventuellt samordnas med krav i 2.3 Utformning av arbetsplatser vars tillämpningsområde dock inte omfattar gruvarbete

34 § Under jord ska sådana åtgärder vara vidtagna att bränder kan bekämpas snabbt och effektivt och så att spridning av brandgaser effektivt förebyggs eller kontrolleras.

Brandbekämpningsutrustning, inklusive handbrandsläckare, ska finnas på motordrivna fordon och maskiner.

34 § AFS 2010:1 Berg- och gruvarbete
Kan samordnas med krav i 2.3 Utformning av arbetsplatser vars tillämpningsområde dock inte omfattar gruvarbete

Borring i berg

35 § Vid bergborring ska uppkomst och spridning av damm förebyggas.

35 § AFS 2010:1 Berg- och gruvarbete
Kan samordnas med krav på luftkvalitet i 2.3 Utformning av arbetsplatser vars tillämpningsområde dock inte omfattar gruvarbete

36 § Åtgärder ska vidtas som förebygger risken för att någon borrar i odetonerat sprängmedel (dolor). Bergytan ska rensas noggrant innan nya borrhål ansätts.

36 § AFS 2010:1 Berg- och gruvarbete

37 § Bergborraggregat ska förankras på lutande underlag om det finns risk för att aggregatet börjar glida. Ska aggregatet förflyttas på sådant underlag ska förflyttningen kunna genomföras utan risk för operatören.

37 § AFS 2010:1 Berg- och gruvarbete

38 § Vid borring med bergborraggregat får endast i undantagsfall någon annan än operatören vistas intill aggregatet. Vid horisontell eller uppåtriktad borring får under drift ingen vistas framför aggregatet.

38 § AFS 2010:1 Berg- och gruvarbete

39 § Åtgärder ska vidtas så att den som arbetar på manöverplatsen till bergborraggregatet skyddas mot stenkastning från en påborrad detonerande dola och om risk föreligger, mot fallande sten.

39 § AFS 2010:1 Berg- och gruvarbete

40 § När en pall, belägen ovan jord, har en pallhöjd som överstiger tio meter ska hållavvikelsen i borrhålen i de två främre hålraderna normalt kontrolleras. Kontrollen ska utföras på ett sådant sätt att den ger kännedom om den faktiska försättningen för varje borrhål i dessa hålrad.

40 § AFS 2010:1 Berg- och gruvarbete

41 § Där det finns risk för personskador vid fall över pallkant ska lämpliga skyddsåtgärder vidtas.

41 § AFS 2010:1 Berg- och gruvarbete

Täcks av 2 och 6 §§ i nuvarande fallföreskrifter. Är även placerad under fall-avsnittet i 2.1 Vanliga arbetsmiljörisker

Skuthantering, krossning och mekanisk demolering av berg

42 § När hydraulhammare eller annan utrustning används för att sönderdela skut eller fast bergyta ska åtgärder vidtas för att skydda de som arbetar från damm och detonerande dolor samt förhindra att de träffas av stenkastning.

42 § AFS 2010:1 Berg- och gruvarbete

43 § Vid krossning av berg ska uppkomst och spridning av damm förebyggas.

43 § AFS 2010:1 Berg- och gruvarbete

Kan eventuellt samordnas med krav på luftkvalitet i 2.3 Utformning av arbetsplatser vars tillämpningsområde dock inte omfattar gruvarbete

44 § Åtgärder ska vidtas så att den som arbetar på eller intill krossanläggningen skyddas mot stenkastning från en detonerande dola.

44 § AFS 2010:1 Berg- och gruvarbete

Lastning av berg och annat material

45 § Berg och annat material ska hanteras så att uppkomst av vattenlås eller häng motverkas. Om sådana misstänks ska farozonen utrymmas. Utlastning eller dränering ska därefter ske från en säker plats.

45 § AFS 2010:1 Berg- och gruvarbete

46 § Vid maskinell lastning av sprängt berg ska åtgärder vidtas så att

maskinoperatören skyddas mot stenkastning från en detonerande dola.

46 § AFS 2010:1 Berg- och gruvarbete

Bergbesiktning, skrotning och bergförstärkning

47 § Bergbesiktning, skrotning och bergförstärkning samt efterkontroll ska utföras efter sprängning i den omfattning som behövs för att hindra stenfall och ras. Vid behov ska tak och väggar förstärkas ända fram till stuffen (ortgaveln) efter varje sprängning.

Mekaniserad skrotning ska alltid eftersträvas. Under arbete med skrotaggregat ska operatören skyddas mot fallande sten.

Vid bergbesiktning och vid manuell skrotning ska berget vara rengjort och väl belyst och arbetsstället fritt från störande buller.

47 § AFS 2010:1 Berg- och gruvarbete

48 § På arbetsställen som omfattas av dessa föreskrifter ska en eller flera personer med ansvar för bergbesiktning, skrotning och bergförstärkning utses och ansvarsområden för dessa anges. Detta gäller inte arbetsställen ovan jord om risken för personskador på grund av fallande sten är ringa.

Dessa utsedda personer ska utföra bergbesiktning, skrotning och bergförstärkning inom sitt ansvarsområde. Om det finns risk för fallande sten eller ras ska området stängas av till dess att risken undanröjts.

De ansvariga ska ha erfarenhet av bergbesiktning och skrotningsarbete och därutöver kunskaper i bergförstärkning.

Manuell skrotning ska utföras av eller tillsammans med en person som har erfarenhet av arbete med skrotning och bergförstärkning.

48 § AFS 2010:1 Berg- och gruvarbete

Kan eventuellt samordnas med samordningskrav i 1.1 Ansvar för arbetsgivare m.fl.

Underhåll och besiktning av bergutrymme

49 § Innan ett bergutrymme som omfattas av dessa föreskrifter tas i bruk ska bergbesiktning utföras. Återkommande besiktning ska sedan utföras med tidsintervall som bestäms utifrån resultatet från föregående besiktning. Vid behov ska bergförstärkning eller andra skadeförebyggande åtgärder snarast vidtas.

49 § AFS 2010:1 Berg- och gruvarbete

Gruvhissar

50 § Gruvhissar, räddningshissar och schakthängställningar ska vara installerade

och utförda så att de kan användas med betryggande säkerhet.

50 § AFS 2010:1 Berg- och gruvarbete

Gravida och ammande arbetstagare

51 § En arbetstagare som är gravid eller ammar och har underrättat arbetsgivaren om detta får inte sysselsättas i gruvarbete under jord, om en bedömning har visat att arbetet kan innebära risk för skadlig inverkan på graviditeten, amningen eller medföra annan ohälsa.

51 § AFS 2010:1 Berg- och gruvarbete

Ligger även i föreskrifterna 1.1 Ansvar för arbetsgivare m.fl. men föreslås bara ligga här

Samordning mellan flera arbetsgivare

52 § Den som är samordningsansvarig enligt 3 kap. 7 d § arbetsmiljölagen på ett arbetsställe som omfattas av dessa föreskrifter ska upprätta ett särskilt dokument för samordningen.

Den samordningsansvarige som inte upprättar ett särskilt dokument för samordningen enligt vad som föreskrivs i denna bestämmelse ska betala sanktionsavgift, se 53 §.

Lägsta avgiften är 5 000 kronor och högsta avgiften är 50 000 kronor. För den som har 500 eller fler sysselsatta är avgiften 50 000 kronor. För den som har färre än 500 sysselsatta ska sanktionsavgiften beräknas enligt följande:

Avgift = 5 000 kronor + (antal sysselsatta - 1) x 90 kronor.

Summan ska avrundas nedåt till närmaste hela hundratal. (AFS 2014:10)

52 § AFS 2010:1 Berg- och gruvarbete

Kan eventuellt samordnas med samordningskrav i 1.1 Ansvar för arbetsgivare m.fl.

Bestämmelser om sanktionsavgifter

53 § Bestämmelserna i 27 § andra stycket utgör föreskrifter enligt 4 kap. 3 § andra stycket arbetsmiljölagen (1977:1160). Bestämmelserna i 52 § utgör föreskrifter enligt 4 kap. 8 § andra stycket arbetsmiljölagen.

Den som överträder dessa bestämmelser ska betala sanktionsavgift enligt 8 kap. 5–10 §§ arbetsmiljölagen. Sanktionsavgiftens storlek beräknas enligt de grunder som anges i 27 och 52 §§. (AFS 2014:10)

53 § AFS 2010:1 Berg- och gruvarbete

Kan eventuellt samordnas med samordningskrav i 1.1 Ansvar för arbetsgivare m.fl.

3 kap. Sprängarbete

Tillämpningsområde

1 § Dessa föreskrifter gäller arbete i verksamhet där sprängämnen, krut, tändmedel eller gasgenererande kompositioner används (sprängarbete).

För arbete med gasgenererande kompositioner och krutdrivna verktyg avsedda för sönderdelning av berg gäller endast föreskrifterna i 1, 2, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 22, 23, 24, 28, 34, 35, 36 och 37 §§.

Föreskrifterna gäller dock inte verksamhet inom försvarsmakten.

1 § AFS 2007:1 Sprängarbete

I princip hela föreskriften (1-42§§) bedöms höra till Vissa typer av arbete och bevaras här i sin helhet. Möjligen kan riskbedömningsparagrafen (3§) förändras.

Tillämpningsområde ska eventuellt flyttas till "Portalen"

2 § Med arbetsgivare jämställs i dessa föreskrifter

- den som anlitar inhyrd arbetskraft för att utföra arbete i sin verksamhet,
- den som ensam eller gemensamt med familjemedlem driver yrkesmässig verksamhet utan anställd samt
- de som för gemensam räkning driver sådan verksamhet utan anställd.

2 § AFS 2007:1 Sprängarbete

Föreskriften vänder sig till flertalet ansvarssubjekt förutom arbetsgivare. Se kommentar 4-7, 20, 34 mfl §§. Ska eventuellt flyttas till "Portalen"

Riskbedömning och sprängplan

3 § Sprängarbete skall riskbedömas, planeras och utföras så att arbetsskada på grund av sprängning förebyggs. En plan över hur sprängarbetet skall utföras (sprängplan) skall upprättas för varje sprängobjekt innan sprängarbetet utförs.

3 § AFS 2007:1 Sprängarbete

Riskbedömningen är allmänt hållen och skulle kunna vara i 1.1 Ansvar för arbetsgivare m.fl.

Personal

4 § Vid allt sprängarbete skall en sprängarbas utses. Denne skall se till att arbetet utförs yrkesmässigt och enligt givna instruktioner. När arbetet utförs i lag skall sprängarbasen med ledning av sina kunskaper instruera övriga arbetstagare om hur arbetet skall utföras.

Sprängarbasen skall se till att explosiva varor och annan sprängutrustning förvaras och används på avsett sätt.

4 § AFS 2007:1 Sprängarbete

5 § Arbetsgivaren och den som är samordningsansvarig skall se till att sprängarbasen får den information om sprängobjektet som kan vara av betydelse för sprängarbetet.

5 § AFS 2007:1 Sprängarbete

6 § Sprängarbasen skall ha

- dokumenterad teoretisk kunskap om sprängning samt
- minst ett års praktik från sprängarbete.

En sprängarbas som endast utför sprängning av mindre komplicerat slag behöver dock endast ha

- dokumenterad teoretisk kunskap om sådan sprängning och
- minst två års yrkeserfarenhet i arbete där sprängning ingått.

6 § AFS 2007:1 Sprängarbete

7 § Arbetsgivaren skall förvissa sig om att sprängarbasen har och vidmakthåller den kunskap och erfarenhet som behövs för att utföra arbetet på ett säkert sätt.

7 § AFS 2007:1 Sprängarbete

Hantering av explosiva varor

8 § När explosiva varor flyttas eller transporteras i fordon eller hiss inom arbetsstället, får endast de personer som behövs för transporten följa med.

Explosiva varor som flyttas inom arbetsstället skall skyddas mot mekanisk åverkan, värme och annat som kan orsaka oavsiktlig explosion eller brand. De får inte samlastas med annat farligt gods.

8 § AFS 2007:1 Sprängarbete

Laddarbete

9 § Sprängarbetsplats skall när arbetet så kräver ha tillräcklig och lämpligt ordnad belysning.

9 § AFS 2007:1 Sprängarbete

10 § Laddarbetet skall utföras så att risken för oavsiktlig initiering minimeras.

Har laddning av borrhålet påbörjats och avbrutits utan att sprängkapsel införts i borrhålet skall hålet märkas med gul färg.

Laddade hål får inte rensas med borrhöggregat.

10 § AFS 2007:1 Sprängarbete

11 § Laddarbete i närheten av pågående borrhning skall undvikas. Avståndet mellan pågående laddarbete och borrhning skall vara betryggande.

11 § AFS 2007:1 Sprängarbete

12 § Laddarbete med elektriska sprängkapslar under eller i närheten av kraftledning eller elektrifierad järnväg, spårväg och liknande skall föregås av samråd med ägaren till den elektriska anläggningen.

12 § AFS 2007:1 Sprängarbete

13 § Oavsiktlig initiering av elsprängkapsel genom överledning, induktion eller högfrekvent icke-joniserande strålning skall förebyggas.

Sprängkapseltrådar, skarvtrådar och tändkabel skall placeras på betryggande avstånd från kraftledning, transformatorcentral, strömförande kabel, gruppcentral, svetsarbetsplats och liknande.

Laddarbete med elektriska tändmedel skall avbrytas och farligt område utrymmas om det finns risk för påverkan från åskväder. Om det behövs skall det finnas åskvarning.

13 § AFS 2007:1 Sprängarbete

14 § Laddkäpp, laddslang, laddlod och andra verktyg för laddarbete skall vara utförda så att de inte orsakar initiering eller skadar sprängkapsel eller tändledning.

Då krut och gasgenererande kompositioner laddas skall laddkäpp vara tillverkad av trä och utan beslag.

14 § AFS 2007:1 Sprängarbete

15 § Laddslangen skall vara utförd så att initiering på grund av elektrostatisk uppladdning inte uppstår under laddarbetet. Vid laddning med pulverformigt sprängämne (t.ex. ANFO) skall laddslangen ha en resistans av 1–30 k Ω /m (kiloohm per meter). Slangen skall ha tydlig märkning som anger slangtyp och dimensioner samt för vilken typ av sprängmedel den är avsedd.

15 § AFS 2007:1 Sprängarbete

16 § Blåsrör och andra rensverktyg som används i borrhål innehållande

sprängmedel skall vara utförda så att oavsiktlig tändning genom gnistbildning inte uppstår.

16 § AFS 2007:1 Sprängarbete

17 § Förladdning och avskiljande propp mellan laddningar i borrhål skall bestå av sådant material och vara utförda så att sprängmedlen vid behov kan bli åtkomliga.

Vid förladdning av krutladdat borrhål skall säkerställas att krutet inte antänds oavsiktligt. Därvid skall särskilt krutets rivningskänslighet beaktas.

17 § AFS 2007:1 Sprängarbete

18 § Laddarbete skall utföras på sådant sätt att risken för dolor minimeras. Om så erfordras skall två eller flera sprängkapslar apteras i samma borrhål.

18 § AFS 2007:1 Sprängarbete

Laddutrustningar för ANFO- och emulsionssprängämnen

19 § (Upphörde att gälla den 29 december 2009).

20 § Enbart operatörer som utbildats av tillverkaren, eller av dennes representant, får hantera laddutrustningar avsedda för pumpbara emulsionssprängämnen.

20 § AFS 2007:1 Sprängarbete

21 § (Upphörde att gälla den 29 december 2009).

Initiering av sprängsalvor

22 § Vid initiering skall sådan metod användas så att laddningen detonerar omedelbart eller snarast efter initiering. Annan tändmetod får dock användas om man kan säkerställa att ingen kommer in i det farliga området i tidsintervallet mellan initiering och detonation.

22 § AFS 2007:1 Sprängarbete

23 § För att undvika ledningsbrott, kortslutning eller oavsiktlig beröring med elektriskt ledande föremål eller jordkontakt skall skarvning av tändledning och isolering av skarvar utföras omsorgsfullt.

Skarvtråd får användas bara en gång.

När det föreligger risk för jordfel skall elsprängkapslar med förstärkt isolering

användas.

23 § AFS 2007:1 Sprängarbete

24 § Vid elektrisk tändning i närheten av strömförande starkströmsledningar skall åtgärder vidtas så att tändkabel och skarvtråd inte kastas upp på ledningarna vid sprängningen.

24 § AFS 2007:1 Sprängarbete

25 § Sprängkapsel skall apteras på krutstubin så att kapseln initieras -säkert. Krutstubin skall vara så lång (brinntid) att det finns tid för att tända och uppsöka skyddad plats. Stubinen skall vara minst 1 meter lång och nå minst 0,1 meter utanför borrhålets mynning. Vid krutladdning skall stubinänden nå minst 0,5 meter utanför borrhålmynningen. Om täckning används skall stubinen nå utanför denna.

25 § AFS 2007:1 Sprängarbete

26 § Då elektroniska sprängkapslar används för initiering får olika elektroniska system och/eller fabrikat inte blandas i samma salva.

26 § AFS 2007:1 Sprängarbete

Utrustning för initiering av sprängsalvor

27 § Tändapparat för initiering av elsprängkapslar liksom apparater för initiering av icke elektriska signalledare, resistansmätare, isoleringsmätare eller annan provningsapparat för elektrisk tändning, tändkabel och skarvtråd får användas eller avlämnas för att tas i bruk endast om de är typkontrollerade av ett kontrollorgan, typ A, eller ett certifieringsorgan som är ackrediterat för sådan kontroll eller certifiering enligt lagen (2011:791) om ackreditering och teknisk kontroll.

Kontrollen ska ha visat att deras elektriska och mekaniska egenskaper samt klimattålighet är sådana

- att avsiktlig tändning av sprängskott blir tillförlitliga och
- att oavsiktlig tändning så långt möjligt förhindras.

27 § AFS 2007:1 Sprängarbete

Vänder sig även till tillverkares och ska även finnas i 1.3 Produkter

28 § Tändapparat för initiering av elsprängkapslar liksom apparater för initiering av icke elektriska signalledare, instrument för provning av -elsprängkapslar,

kablar och åskvarnare får repareras endast av personer med kunskap om de elektriska, mekaniska och säkerhetsmässiga krav som gäller för apparaten eller instrumentet.

28 § AFS 2007:1 Sprängarbete

29 § Tändapparatens kapacitet skall vara anpassad till sprängsalvans - tändströms- och energibehov. Elsprängkapslar i samma sprängsalva skall ha samma elektriska tändkänslighet, dvs. samma värde på tändpuls, tändström och serietändström.

Elektriskt tändsystem (sprängsalva) som är färdigkopplat skall resistansmätas innan initiering.

29 § AFS 2007:1 Sprängarbete

30 § (Upphörde att gälla den 29 december 2009).

31 § Tändanordning för signalledare av lågenergityp (stötvågsledare) skall vara utförd så att oavsiktlig initiering inte kan inträffa.

31 § AFS 2007:1 Sprängarbete

Detonerande stubin

32 § Om detonerande stubin används för initiering bör tändsystemet anordnas som ringledning med grenledningar. Härvid skall

- grenledningen kopplas vinkelrätt mot ringledningen och
- avståndet mellan grenledningar vara sådant att övertändning inte kan inträffa.

32 § AFS 2007:1 Sprängarbete

33 § Detonerande stubin får vid ort- eller tunnelsprängning inte ha större laddningsvikt än 20 gram sprängämne per meter stubin.

33 § AFS 2007:1 Sprängarbete

Verktyg för sönderdelning av skut, betong m.m.

34 § Verktyg som med hjälp av krut används för att sönderdela skut, betong eller dylikt får ha en laddningsvikt om högst 75 gram. Gasgenererande kompositioner kan dock användas i laddningsvikter upp till 150 gram per borrhål. Används större laddningar av krut eller gasgenererande kompositioner gäller samtliga föreskrifter i detta regelverk.

Leverantör eller uthyrare av sådana verktyg eller kompositioner skall tillhandahålla en skriftlig instruktion avseende säkerhet och handhavande med tillhörande prov för varje person som skall nyttja anordningarna. Denna person skall innan verktyget eller de gasgenererande kompositionerna tas i bruk, noggrant studera instruktionerna samt genomgå det till utrustningen medföljande skriftliga provet.

Detta skriftliga prov skall därefter snarast tillställas leverantören och förvaras av denne så länge försäljning av ammunition eller tillbehör sker till den som genomgått provet.

Vid planeringen av arbete där något av ovanstående koncept används skall noga beaktas riskerna för ofrivillig stenkastning. Kan personskada därigenom uppkomma skall skadeförebyggande åtgärder vidtas.

34 § AFS 2007:1 Sprängarbete

35 § Innan sådana verktyg eller gasgenererande kompositioner tas i bruk på plats där annat arbete pågår, skall den som avser använda dessa kontakta den samordningsansvarige eller den som råder över arbetsstället. Denna kontakt skall klargöra under vilka omständigheter dessa verktyg eller kompositioner kan användas.

35 § AFS 2007:1 Sprängarbete

Täckning

36 § Om stenkastning kan medföra skada skall sprängobjektet täckas (fördämmas). Täckningen skall ha tillräcklig utbredning och vikt. Den skall placeras med hänsyn till bergkontur, bergets sprickighet och till salvans - planerade utslagsriktning.

36 § AFS 2007:1 Sprängarbete

Utrymning, bevakning och initiering

37 § På en sprängplats skall det finnas regler för utrymning, bevakning och initiering av sprängsalvan.

Varning om förestående sprängning skall ges till alla som kan komma att beröras av sprängningen.

Sprängsalvan får initieras endast om åtgärder vidtagits så att ingen, som vistas inom farligt område, riskerar att skadas.

37 § 2007:1 Sprängarbete

38 § Vid risk för dammexplosioner skall åtgärder vidtas som förebygger sådana

explosioner och begränsar verkningarna av dem.

38 § AFS 2007:1 Sprängarbete

Återvändande till sprängplats

39 § Sprängplats får sedan sprängsalvan initierats inte beträdas så länge det finns risk för personskada genom försenad detonation, farliga gaser eller stenfall. Resultatet av sprängningen skall klarläggas av sprängarbasen och behövliga åtgärder vidtas före meddelande ges om att området åter får beträdas. Eventuella dolor skall snarast oskadliggöras.

Sprängarbasen skall innan sprängplatsen lämnas ge sådan information till den eller de som inom arbetsstället hanterar det sprängda berget att

- dessa får kunskap om hur påträffat icke detonerat sprängmedel skall omhändertas, samt
- vid behov hur sprängarbasen kan nås för konsultation om lämpliga åtgärder.

39 § AFS 2007:1 Sprängarbete

Typkontrollintyg

40 § Ett kontrollorgan eller ett certifieringsorgan som har utfört typkontroll enligt 19, 21, 27 eller 30 §§ och funnit att den kontrollerade anordningen uppfyller de föreskrivna kraven skall utfärda ett typkontrollintyg. Typkontroll gäller endast för anordningar vars utförande stämmer överens med det kontrollerade exemplaret.

40 § AFS 2007:1 Sprängarbete

Vänder till tillverkare och ska ligga i 1.3 Produkter

41 § Typkontrollerad anordning enligt 27 § ska då den avlämnas för att tas i bruk ha tydlig och varaktig märkning med

- typgodkännandebeteckning,
- tillverkarens eller för importerade eller överförda anordningar, importörens namn och adress,
- typbeteckning samt
- tillverkningsnummer. Tändkabel, skarvtråd och verktyg för aptering av krutstubin får ha märkning på förpackningen.¹ (AFS 2014:1)

41 § AFS 2007:1 Sprängarbete

Vänder till tillverkare och ska ligga i 1.3 Produkter

¹ Ändringen innebär bl.a. att tredje stycket upphävs.

Klausul om ömsesidigt erkännande

42 § Kontrollorgan som ska utföra kontroll enligt 27 § och certifieringsorgan som ska utföra bedömning/certifiering ska vara ackrediterade för ifrågavarande uppgift enligt lagen (2011:791) om ackreditering och teknisk kontroll. Sådan kontroll, bedömning och certifiering kan även utföras av

kontrollorgan, typ A eller certifieringsorgan från annat land inom EES om

- kontrollorganet är ackrediterat för uppgiften mot kraven i standard SSEN ISO/IEC 17020:2005 av ett ackrediteringsorgan som uppfyller och för bedömning tillämpar kraven i ISO/IEC 17011:2004 eller på annat sätt erbjuder motsvarande garantier i fråga om teknisk och yrkesmässig kompetens samt garantier om oberoende och

- certifieringsorganet är ackrediterat för uppgiften mot kraven i standard EN 45011 av ett ackrediteringsorgan som uppfyller och för bedömning tillämpar kraven i ISO/IEC 17011:2004 eller på annat sätt erbjuder motsvarande garantier om oberoende.

Kraven i 27 § gäller inte för laddutrustning eller annan utrustning avsedd för initiering, kontroll eller dylikt, från land som omfattas av EES-avtalet, eller från Turkiet, och som genomgått motsvarande godkännandeförfarande. Detta förutsätter att en säkerhetsnivå som är likvärdig med den i de svenska kraven har uppnåtts. (AFS 2014:1)

42 § AFS 2007:1 Sprängarbete

Vänder sig även till tillverkare och ska även finnas i 1.3 Produkter

Bilaga

4 kap. Mast- och stolparbete

Omprovning färdigställs hösten 2017

Tillämpningsområde

1 § Dessa föreskrifter gäller

- master och stolpar, där det finns risk för att människor eller föremål störtar ned,
- stag, strävor, fasta tillträdesanordningar till master och stolpar och på konstruktionen monterad utrustning, där sådan risk finns,
- arbete i sådana master och stolpar samt
- stolpskor och deras användning.

Föreskrifterna i 4 § gäller inte produkt, vilken omfattas av produktdirektiv som kräver totalharmonisering inom EES-området. Föreskrifterna gäller inte heller mast- och stolparbete i räddningstjänst. Höjdarbete inom försvarsmakten omfattas inte av bestämmelserna i 25 §.

Med arbetsgivare jämställs i dessa föreskrifter den som anlitar inhyrd arbetskraft för att utföra arbete i sin verksamhet.

Med arbetsgivare jämställs även - vid tillämpningen av 20 och 34 §§ - de som för gemensam räkning driver yrkesmässig verksamhet utan anställd. Vid tillämpningen av 13 och 14 §§ samt 28 och 29 §§ skall med arbetstagare jämställas de som yrkesmässigt driver verksamhet för gemensam räkning. Detta gäller dock ej om verksamheten bedrivs endast av medlemmar av samma familj.

1 § AFS 2000:6 Mast- o stolparbete

Ska eventuellt flyttas till "Portalen"

Definitioner

2 § I dessa föreskrifter används följande beteckningar med nedan angiven betydelse:

- Mastarbete Arbete i mast eller inom omgivande riskområde.
Stolparbete Arbete i stolpe eller inom omgivande riskområde.
Höjdarbete Mast- eller stolparbete på mer än 13 meters höjd över den lägsta punkten inom det område till vilket den arbetande kan falla ned.
Riskområde Område kring mast eller stolpe inom vilket isras eller nedfallande föremål kan framkalla allvarlig personskada.
Rötskadekontroll Sakkunnig undersökning av eventuell röta i trästolpar och strävor samt bedömning av rötans inverkan på stolparnas mekaniska hållfasthet. Kontroll av stag och stolpar med avseende på deras infästning i underlaget.
Stolpsko Fotburen arbetsutrustning för klättring och arbete i stolpe.

2 § AFS 2000:6 Mast- och stolparbete

Allmänt

3 § Den som råder över ett arbetsställe med en eller flera master eller stolpar skall underhålla dessa väl samt förebygga olycksfall genom återkommande kontroll av anläggningen. Kontrollen skall avse slitage, korrosion, erosion, åldring och utmattning avseende konstruktionsmaterial, fundament, stagning och liknande. Tidsintervallet mellan kontrollerna skall bestämmas med hänsyn till geografiskt läge, klimatiska förhållanden, grundförhållanden och konstruktionsmaterialets beskaffenhet samt dokumenteras i en plan. I den händelse kontrollen mynnar ut i ett förbud mot tillträde till masten eller stolpen i avvaktan på åtgärder, skall detta särskilt utmärkas.

Stolpar av trä skall dessutom rötskadekontrolleras och märkas enligt 30–37 §§.

3 § AFS 2000:6 Mast- och stolparbete

Skulle kunna ingå i 2.3 Utformning av arbetsplatser. Vänder sig till den som råder över masten/stolpen.

4 § En mast skall normalt ha fast tillträdesanordning eller vara förberedd för anslutning till mobil tillträdesanordning. Tillträdesanordningen skall ge säkert tillträde till masten.

4 § AFS 2000:6 Mast- och stolparbete

Skulle kunna ingå i 2.3 Utformning av arbetsplatser. Vänder sig till den som råder över masten/stolpen.

5 § 2000:6 När det behövs av särskilda skäl skall en mast med omgivande riskområde utmärkas med varselmärken som varnar den, som avser att beträda riskområdet, för där förekommande risker eller faror, samt upplyser om eventuellt gällande förbud mot tillträde eller påbud om skyddsutrustning. Om behovet är tillfälligt kan dock utmärkningen ersättas med utposterad vakt.

5 § AFS 2000:6 Mast- och stolparbete

Medicinsk kontroll vid höjdarbete

6 § Arbetsgivaren ska ordna med medicinska kontroller enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter "Medicinska kontroller i arbetslivet" för arbetstagare som sysselsätts eller kommer att sysselsättas i höjdarbete.

Bestämmelser om sanktionsavgifter för den som sysselsätter arbetstagare som inte bedömts som tjänstbara finns i 6 § Arbetsmiljöverkets föreskrifter om medicinska kontroller i arbetslivet.

6 § AFS 2000:6 Mast- och stolparbete

Kommer att ersättas med upplysningsparagraf i samband med nya föreskrifter om hälsokontroller

7 - 11 §§ Upphävda.

Utbildning

12 § Arbetstagare som anlitas till mast- eller stolparbete skall ha genomgått särskild teoretisk och praktisk utbildning för sådant arbete.

Innan en arbetsgivare första gången anlitar en arbetstagare för arbete i mast eller stolpe skall arbetsgivaren förvissa sig om att arbetstagaren har genomgått tillräcklig utbildning och har de kunskaper som behövs för arbetet.

12 § AFS 2000:6 Mast- och stolparbete

Utrustning

Generellt

13 § Arbetstagare skall vid mast- eller stolparbete använda skyddshjälm med hakrem och fallskyddsutrustning om det inte är uppenbart onödigt. När så behövs skall skyddshandskar, ögonskydd, skyddsskor och skyddskläder användas.

Vid mast- och stolparbete skall, om det inte är uppenbart onödigt, utrustning för att ta ned skadade finnas lätt tillgänglig.

13 § AFS 2000:6 Mast- och stolparbete

Första stycket kan eventuellt samordnas med krav i 3.2 Pers. skyddsutr.

14 § För att kunna kalla på hjälp skall arbetstagare i mast eller stolpe vara utrustade med lämplig larm- och kommunikationsutrustning om det inte är uppenbart onödigt. En plan för omedelbar undsättning av skadad eller hjälpbehövande skall finnas.

14 § AFS 2000:6 Mast- och stolparbete

Kan eventuellt samordnas med krav i 2.3 Utformning av arbetsplatser

15 § Verktyg och redskap, som används vid mast- och stolparbete, skall väljas så, att de är lämpliga för det arbete som skall utföras och vid behov säkrade så, att de inte skapar risker genom att falla ned eller på annat sätt.

15 § AFS 2000:6 Mast- och stolparbete

Täcks av krav i 2.2 Användning av arbetsutrustning

Stolpskor

16 § Stolpskor får användas eller avlämnas för att tas i bruk endast om deras utförande uppfyller kraven i bilaga 1, punkt 2-4.

16 § AFS 2000:6 Mast- och stolparbete

Ligger även i 1.3 Produkter och föreslås bara ligga där

17 § Stolpskor får vidare användas eller avlämnas för att tas i bruk endast om ett certifieringsorgan i tredjepartsställning som ackrediterats för uppgiften enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EG) nr 339/93 och lagen (2011:791) om ackreditering och teknisk kontroll har certifierat att de uppfyller kraven i 16 § samt utfärdat ett certifikat. Till grund för certifieringen ska ligga en typprovning enligt bilaga 1, punkt 5-6. (AFS 2011:9)

Ett certifikat över certifiering enligt första stycket gäller för alla stolpskor som till material och utförande stämmer överens med det provade exemplaret.

17 § AFS 2000:6 Mast- och stolparbete

Ligger även i 1.3 Produkter och föreslås bara ligga där

18 § Certifiering enligt 17 § kan också utföras av ett certifieringsorgan i något annat land inom det Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES), som

- är ackrediterat för uppgiften mot tillämplig standard i EN 45 000-serien av ett ackrediteringsorgan, som kan visa att det uppfyller och tillämpar kraven i EN 45 010 eller
- på annat sätt erbjuder likvärdiga garantier vad gäller teknisk och yrkesmässig kompetens samt garantier för oberoende.

18 § AFS 2000:6 Mast- och stolparbete

Ligger även i 1.3 Produkter och föreslås bara ligga där

19 § Stolpskor skall, då de avlämnas för att tas i bruk, vara tydligt och varaktigt märkta med certifieringsorganets och tillverkarens märke samt tillverkningsår. De skall åtföljas av skriftliga instruktioner om användning, skötsel, kontroll och kassation.

Stolpskor som är i bruk skall kontrolleras med högst ett års mellanrum.

Stolpskor, som genomgått kontroll utan väsentlig anmärkning, skall märkas så, att tiden för nästa kontroll lätt kan fastställas. Märkning skall utföras så, att skorna inte försvagas genom märkningen.

19 § AFS 2000:6 Mast- och stolparbete

Stycke 1 ligger även i 1.3 Produkter och föreslås bara ligga där.

Stycke två och tre i 19 § är användningskrav och bör ligga kvar i 3.1

Utförande av höjdarbete och annat mast- och stolparbete

20 § Mast- och stolparbete skall planeras så, att det kan utföras säkert. Innan arbetet påbörjas skall arbetsgivaren förvissa sig om anläggningens skick.

Information om anläggningens skick samt instruktioner för det arbete som är aktuellt skall i god tid tillhandahållas berörda arbetstagare. När det behövs skall instruktionerna vara skriftliga.

20 § AFS 2000:6 Mast- och stolparbete

Arbetet ska planeras och ordnas står i första meningen och i många föreskrifter och bör samordnas i 1.1 så att likalydande skrivning gäller oberoende av risker och typ av arbete. Likaså instruktioner.

Information om anläggningens skick är ett specifikt krav för mast- och stolparbete

21 § Arbetsledare för mast- eller stolparbete skall vara väl förtrogna med olika metoder att bedriva arbetet samt ha kunskaper om den aktuella typen av arbete.

21 § AFS 2000:6 Mast- och stolparbete

20-21 §§ handlar om utbildning, information och instruktioner och borde kunna flyttas till 1.1 om kunskaper och instruktioner så att likalydande skrivning gäller oberoende av arbete.

22 § Vid arbete i mast eller stolpe skall starka radiosändare stängas av eller effektreduceras så, att arbete på eller nära dessa kan utföras säkert och i enlighet med gällande föreskrifter från Arbetarskyddsstyrelsen om högfrekventa elektromagnetiska fält.

22 § AFS 2000:6 Mast- och stolparbete

Upplysningsparagraf. Handlar om elektromagnetiska fält vilket också finns i egna föreskrifter.

23 § Mast- och stolparbete får inte utföras där det finns risk för ohälsa eller olycksfall genom okontrollerat is- eller snöras, eller på grund av ogynnsamma meteorologiska förhållanden. Vistelse i mast eller stolpe under annalkande eller pågående åskväder är inte tillåten.

Vid arbete i mast skall riskområdet kring masten utmärkas på lämpligt sätt när så behövs.

23 § AFS 2000:6 Mast- och stolparbete

24 § Till höjdarbete får endast anlitas den som genomgått medicinsk kontroll enligt 6–9 §§ och utbildning enligt 12 § samt har tillräckliga kunskaper och i övrigt är lämplig för uppgiften. Höjdarbete får inte bedrivas som ensamarbete.

24 § AFS 2000:6 Mast- och stolparbete

Ersätts med upplysningsparagraf när medicinska kontroller revideras

25 § Höjdarbete skall normalt ske i dagsljus. Om höjdarbete undantagsvis måste utföras under mörker, skall tillfredsställande arbetsbelysning finnas.

25 § AFS 2000:6 Mast- och stolparbete

Täcks eventuellt av belysningskrav i 2.3 Utformning av arbetsplatser

26 § Arbetstagare som är indisponerad eller av annat skäl känner tveksamhet inför arbetsuppgiften, och som anmält detta till arbetsledningen, får inte sysselsättas i höjdarbete.

26 § AFS 2000:6 Mast- och stolparbete

Åtgärder före arbete i stolpe av trä

27 § Arbetsgivaren skall, innan en arbetstagare går upp i en stolpe, förvissa sig om att anläggningen är rötskadekontrollerad enligt 30 §.

27 § AFS 2000:6 Mast- och stolparbete

28 § Arbetstagaren skall vara försiktig även om en stolpe inte är kontrollmärkt som farlig enligt 35 §, och skall genom egna iakttagelser förvissa sig om att stolpen är i sådant skick att den inte är farlig att gå upp i.

28 § AFS 2000:6 Mast- och stolparbete

29 § Om en arbetstagare måste utföra arbete i en stolpe, som är kontrollmärkt som farlig enligt 35 § eller som arbetstagaren inte bedömer som säker att gå upp i, skall arbetsplattform eller arbetskorg användas, eller skall stolpen tillfälligt stagas eller på annat sätt göras säker innan arbetet påbörjas.

29 § AFS 2000:6 Mast- och stolparbete

Rötskadekontroll

30 § Den som råder över ett arbetsställe med en eller flera ledningsstolpar av trä skall förebygga olycksfall genom att planera och regelbundet genomföra rötskadekontroll av samtliga sådana stolpar i anläggningen. Kontrollen skall göras under tid då virket inte är fruset. Vid nyanläggning av stolplinje skall tidpunkt för den första kontrollen och intervall för därefter återkommande kontroller bestämmas.

Tidsintervallet mellan kontrollerna skall dokumenteras i en plan och bestämmas med hänsyn till

- anläggningens geografiska läge,
- markbeskaffenheten där stolparna är placerade och
- stolparnas impregnering.

30 § AFS 2000:6 Mast- och stolparbete

31 § Den som utför kontroll skall ha tillräcklig utbildning och erfarenhet för att kunna fastställa rötskada hos en stolpe, beskriva skadans omfattning och bedöma om en rötskadad stolpe behöver bytas eller förstärkas före nästa kontroll.

31 § AFS 2000:6 Mast- och stolparbete

32 § Vid kontroll skall föras protokoll. I protokollet skall den som utför kontrollen beskriva skadans omfattning hos rötskadade stolpar och ange om de behöver bytas eller förstärkas.

32 § AFS 2000:6 Mast- och stolparbete

33 § Om det kan misstänkas att en stolpe inte står tillräckligt djupt i marken eller att ett stag har allvarliga skador över eller under markytan skall detta antecknas i protokollet.

33 § AFS 2000:6 Mast- och stolparbete

34 § Den som råder över arbetsstället skall förvara protokollet och hålla det tillgängligt för berörda arbetsgivare och arbetstagare och deras ombud samt för tillsynsmyndighet.

34 § AFS 2000:6 Mast- och stolparbete

Märkning av farlig stolpe och åtgärder med anledning av rötskadekontroll

35 § Om den som utfört kontroll bedömer att en stolpe i en enkelstolpleddning behöver bytas eller förstärkas, skall stolpen vid kontrollen förses med märkning som visar att det är farligt att gå upp i den utan föregående stagning eller strävning. Märkningen skall placeras ca 2 m över mark.

35 § AFS 2000:6 Mast- och stolparbete

36 § Den som råder över arbetsstället skall med ledning av kontrollprotokollet bestämma tid för byten, förstärkningar eller kompletterande undersökningar och se till att dessa blir utförda.

36 § AFS 2000:6 Mast- och stolparbete

37 § Märkning enligt 35 § får inte tas bort innan stolpen byts eller förstärks.

37 § AFS 2000:6 Mast- och stolparbete

Bilagerapport 3

5 kap. Dykeriarbete

Syfte

1 § Syftet med dessa föreskrifter är att förebygga ohälsa och olycksfall vid dykeriarbete.

1 § AFS 2010:16 Dykeriarbete

Bör ersättas med generellt syfteskav i "Portalen"

Tillämpningsområde

2 § Dessa föreskrifter gäller varje verksamhet där en arbetstagare för en arbetsgivares räkning utför arbete under vatten och därvid andas andningsgas under förhöjt tryck (dykeriarbete).

Vid tillämpning av föreskrifterna ska den som genomgår utbildning likställas med arbetstagare.

Arbetsgivaren har ansvar för att dessa föreskrifter följs. Av 19–21 §§ och 23 § i föreskrifterna framgår att även andra personer har ansvar för att bestämmelserna följs.

Med arbetsgivare jämställs i dessa föreskrifter den som anlitar inhyrd arbetskraft för att utföra arbete i sin verksamhet.

Föreskrifterna gäller även för arbete som arbetsgivaren själv utför och för verksamhet som två eller flera personer, som inte är medlemmar av samma familj, driver för gemensam räkning utan anställda.

Föreskrifterna, med undantag för bestämmelserna i 24–25 §§, gäller för den som ensam eller gemensamt med en familjemedlem men utan anställda yrkesmässigt driver byggnads- eller anläggningsarbete. Om sådan verksamhet bedrivs på ett gemensamt arbetsställe gäller dock föreskrifterna i sin helhet.

För den som ensam eller gemensamt med en familjemedlem men utan anställda driver yrkesmässig verksamhet som inte är byggnads- eller anläggningsarbete gäller föreskrifterna vid arbete på ett gemensamt arbetsställe, med undantag för bestämmelserna i 29–30 §§.

Bestämmelserna gäller inte inom Försvarsmakten och Rikspolisstyrelsens nationella insatsstyrka.

2 § AFS 2010:16 Dykeriarbete

Ska eventuellt flyttas till "Portalen"

Definitioner

3 § I dessa föreskrifter används följande begrepp med nedan angivna betydelser.

Andningsgas	gasblandning avsedd för dykning.
Arbetsutrustning	maskiner, anordningar, verktyg, redskap eller installationer som används i arbetet.

Dekompression	tryckminskning som erhålls vid uppstigning i vattnet eller vid tryckminskning i tryckkammare.
Dekompressionstabell	ett samlande begrepp för instrument och tabeller som beskriver och/eller visar säker dekompression för att undvika dekompressionssjuka.
Direktuppstigning	uppstigning till ytan som, enligt dekompressionstabell, inte kräver etappstopp.
Dykare	den som sysselsätts med dykeriarbete.
Dykarledare	den som är utsedd att planera, leda och övervaka dykning.
Dykarskötare	den som är utsedd att upprätthålla den direkta kontakten med dykaren i vattnet.
Dykprofil	dykdjup som funktion av tid.
Dyktrustning	utrustning som medger dykare att vistas och arbeta under vatten.
Dykväst	väst som används dels för avvägning av dykaren i vattnet, dels för att nå ytan vid en nödsituation.
Etappuppstigning	uppstigning med etappstopp och etapptider, enligt en särskild dekompressionstabell, då direktuppstigning inte kan genomföras på grund av risk för dekompressionssjuka.
Gasförsörjning från ytan	dykning där dykaren försörjs med andningsgas från ytan via en slang.
Hjälmdykning	dykning med hjälm där dykaren förses med andningsgas från ett frilödssystem eller ett behovsstyrt system.
Hyperbar oxygenbehandling (HBO)	behandling med oxygen under övertryck i tryckkammare.
Insatstid	tiden mellan en nödställd dykares behov av assistans och reservdykares assistans.
Kommunikationsutrustning	utrustning som minst medger överföring av akustisk information mellan ytan och dykaren i vattnet.
Livlina	lina, mellan dykaren och dykarskötaren på ytan, genom vilken kontakt mellan dem upprätthålls och signaler kan utväxlas.
Lättdykning	dykning med andningsapparat där dykaren förses med andningsgas från ytan eller från ett självburet förråd.
Mellanlina	lina kopplad mellan dykare genom vilken kontakt mellan dykarna upprätthålls.
Pardykning	två eller flera dykare som dyker tillsammans och är förbundna med mellanlina.
Ytdekompression	dekompression som äger rum i en tryckkammare ovan vattnet, enligt särskilda ytdekompressionstabeller.

De flesta definitioner är specifika i dykverksamhet utom arbetsutrustningsdefinitionen.

Planering, dykplan, riskbedömning och åtgärder

Planering och dykplan

4 § Dykeriarbete ska planeras så att det kan genomföras på ett säkert sätt.

Innan dykeriarbete får påbörjas ska en skriftlig dykplan upprättas. Dykplanen ska baseras på en riskbedömning av det planerade dykeriarbetet (se 5 §) och åtgärder (se 6 §).

Av dykplanen ska minst framgå:

1. typen av dykeriarbete som ska utföras,
2. bemanningen och uppgiftsfördelningen inom dyklaget och bland de övriga som medverkar i dykeriarbetet,
3. vilka certifikat och utbildningsbevis som varje medlem i dyklaget har,
4. vilken dyk- och kommunikationsutrustning som ska användas,
5. vilken andningsgas och dekompressionstabell som ska användas,
6. vilka åtgärder som planeras vid en eventuell olycka eller nödsituation och
7. var det finns tillgång till tryckkammare och hur lång tid det tar att nå den.

4 § AFS 2010:16 Dykeriarbete

Riskbedömning

5 § Det planerade dykeriarbetet ska riskbedömas.

Riskbedömningen ska dokumenteras, dateras och lagras i lämplig form.

Den som genomför riskbedömningen ska ha god kunskap om metoder för riskbedömning och om de särskilda risker som finns vid vistelse i och arbete under vatten.

Vid riskbedömningen ska särskilt uppmärksammas:

1. dyklagets sammansättning: antal, utbildning, kompetens och erfarenhet,
2. uppgiftsfördelningen inom dyklaget och bland de övriga som medverkar i dykeriarbetet,
3. den använda dyk- och arbetsutrustningen,
4. valet av andningsgas och dekompressionstabell,
5. dykutrustningens kompatibilitet med den använda andningsgasen,
6. användningen av gasförsörjning från ytan,
7. användningen av dykvästar, livlinor och mellanlinor,
8. kommunikationen mellan dykare och dykarskötare och dykare emellan,
9. insatstiden för reservdykare,
10. tillträde till dyk- och arbetsplatsen,
11. väder-, vatten- och bottenförhållanden på dyk- och arbetsplatsen,
12. samordningen av dykeriarbetet med andra eventuella arbetsuppgifter på

dyk- och arbetsplatsen,
13. planerade åtgärder vid en olycka och en nödsituation och
14. var det finns tillgång till tryckkammare och hur lång tid det tar att nå
den.

5 § AFS 2010:16 Dykeriarbete

Bör framgå att detta är en del av den riskbedömning som ska göras enligt 1.1
Ansvar för arbetsgivare m.fl.

Åtgärder

6 § Om riskbedömningen, enligt 5 §, motiverar det ska åtgärder som minimerar
riskerna vid dykeriarbetet vidtas.

Vid val av åtgärder ska följande åtgärder särskilt övervägas:

1. att utöka dyklaget,
2. att omfördela arbetsuppgifter inom dyklaget och bland de övriga som
medverkar i dykeriarbetet,
3. att välja annan dykmetod, dykutrustning, andningsgas, dekompressionstabell,
4. att välja annan arbetsutrustning,
5. att skaffa fram tekniska hjälpmedel som kompletterar eller ersätter dykning,
6. att ge kompletterande utbildning,
7. att ge information så att dyk- och arbetsutrustningen används på ett riktigt
och säkert sätt och
8. att utforma och planera arbetsplatsen och dykplatsen på ett annat sätt.

Dykeriarbete får inte påbörjas innan åtgärder som reducerar risker är vidtagna.

Om det planerade dykeriarbetet inte kan genomföras på ett säkert sätt, trots att
åtgärder som minimerar riskerna har vidtagits, får dykeriarbetet inte
genomföras.

6 § AFS 2010:16 Dykeriarbete

Kunskapskrav, certifikat, utbildningsbevis och vidmakthållande av kunskaper

Kunskapskrav

7 § Den som utför eller medverkar i dykeriarbete ska ha de teoretiska och
praktiska kunskaper som motsvarar de krav dykeriarbetet ställer eller kan
komma att ställa, med hänsyn tagen till den använda dyk- och
arbetsutrustningen samt de arbetsuppgifter som ska utföras.

Kunskaperna ska vara dokumenterade i form av ett certifikat eller ett ut-
bildningsbevis.

Certifikatet eller utbildningsbeviset ska vara utfärdat av en nationell eller
internationell myndighet eller organisation och tydligt ange kunskapernas
omfattning.

Kravet på certifikat eller utbildningsbevis gäller inte för dem som genomgår

utbildning.

7 § AFS 2010:16 Dykeriarbete

Certifikat vid lättdykning

8 § Den som utför dykeriarbete i form av lättdykning ned till 30 meter ska ha ett dykarcertifikat minst i nivå med ett svenskt yrkesdykarcertifikat S 30.

Vid dykeriarbete i form av lättdykning till större djup än 30 meter erfordras ett dykarcertifikat minst i nivå med ett svenskt yrkesdykarcertifikat A 40.

För instruktörer inom fritidsdykning, se 11 §.

8 § AFS 2010:16 Dykeriarbete

Certifikat vid hjälmdykning

9 § Den som utför dykeriarbete i form av hjälmdykning ned till 30 meter ska ha ett dykarcertifikat minst i nivå med ett svenskt yrkesdykarcertifikat H 30.

Vid dykeriarbete i form av hjälmdykning till större djup än 30 meter erfordras ett dykarcertifikat minst i nivå med ett svenskt yrkesdykarcertifikat B 50.

9 § AFS 2010:16 Dykeriarbete

Dykarledarcertifikat och utbildningsbevis för dykarledare

10 § Dykarledare ska ha ett dykarledarcertifikat eller utbildningsbevis som dykarledare samt minst ha de teoretiska kunskaper som motsvarar kraven för att få ett svenskt yrkesdykarcertifikat S 30.

För dykarledare inom fritidsdykning, se 11 §.

10 § AFS 2010:16 Dykeriarbete

Utbildningsbevis inom fritidsdykning

11 § De som utför dykeriarbete som instruktör eller dykarledare inom fritidsdykning ska ha ett utbildningsbevis minst i nivå med kraven i SS-EN 14153-3:2003.

11 § AFS 2010:16 Dykeriarbete

Vidmakthållande av kunskaper

12 § Arbetsgivaren ska säkerställa att de som utför eller medverkar i dykeriarbete upprätthåller tillräckliga kunskaper och färdigheter.

De som utför eller medverkar i dykeriarbete inom räddningstjänsten ska upprätthålla sina kunskaper och färdigheter genom minst tio övningar per år.

Om dykeriarbete genomförs under året får antalet övningar minskas i motsvarande grad.

Övningstillfällena ska fördelas jämt över året.

12 § AFS 2010:16 Dykeriarbete

Utrustning

Dyk- och arbetsutrustning

13 § Dykutrustning ska uppfylla de krav som ställs i Arbetarskyddsstyrelsens föreskrifter om utförande av personlig skyddsutrustning.

Användning av dykutrustning ska ske enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter om användning av personlig skyddsutrustning.

Arbetsutrustning och användning av arbetsutrustning ska uppfylla de krav som ställs i Arbetsmiljöverkets föreskrifter om användning av arbetsutrustning.

13 § AFS 2010:16 Dykeriarbete

Gasförsörjning från ytan

14 § Gasförsörjning från ytan ska normalt användas vid följande dykeriarbeten:

1. vid byggnads- och anläggningsarbeten,
2. vid svetsning och termisk skärning,
3. vid användning av maskindriven arbetsutrustning,
4. i tunnlar, gångar, rör och andra slutna rum där dykaren inte kan göra en uppstigning direkt rakt upp till ytan,
5. i och till undervattensstrukturer där dykaren kan fastna, snärjas eller sugas fast och
6. i förorenat vatten.

14 § AFS 2010:16 Dykeriarbete

Dykväst

15 § Dykväst ska användas vid all dykning om inte riskbedömningen, enligt 5 §, visar att användningen medför en ökad risk eller är uppenbart onödig.

15 § AFS 2010:16 Dykeriarbete

Kommunikationsutrustning

16 § Kommunikationsutrustning ska användas vid all dykning om inte riskbedömningen, enligt 5 §, visar att den är uppenbart onödig.

16 § AFS 2010:16 Dykeriarbete

Livlina och mellanlina

17 § Livlina eller mellanlina ska användas vid all dykning om inte riskbe-

dömningen, enligt 5 §, visar att användningen medför en ökad risk eller är uppenbart onödig.

17 § AFS 2010:16 Dykeriarbete

Bemannning

Dykladag

18 § Innan dykeriarbete får påbörjas ska ett dykladag utses.

Ett dykladag ska bestå av minst tre personer: en dykarledare, en dykare och en reservdykare.

I ett dykladag ska det även finnas en dykarskötare till varje dykare i vattnet som dyker med livlina eller med gasförsörjning från ytan.

Dykarledaren får samtidigt tjänstgöra som dykarskötare till en dykare i vattnet om riskbedömningen, enligt 5 §, visar att dykeriarbetet kan utföras på ett säkert sätt och om samtliga av följande omständigheter föreligger:

1. antalet dykare i vattnet inte överstiger två,
2. dykning med direktuppstigning planeras och
3. dykningen sker till maximalt 30 meters djup.

Vid dykning med tryckkammare på dykplatsen ska det i dykladaget även finnas en person med kompetens att sköta tryckkammare.

18 § AFS 2010:16 Dykeriarbete

Dykarledare

19 § Dykarledaren ska på dykplatsen planera, leda och övervaka dykeriarbetet i enlighet med dykplanen (se 4 §) och riskbedömningen (se 5 §) samt i övrigt se till att dykeriarbetet kan utföras på ett säkert sätt.

Följande uppgifter ska särskilt uppmärksammas:

1. informera dykladaget, och övriga som medverkar i dykeriarbetet, om dykplanen och riskbedömningen,
2. se till att all den dyk- och arbetsutrustning som behövs är tillgänglig, i gott skick och klar att använda,
3. kontrollera att dykutrustningen är anpassad för den andningsgas som används och de temperaturförhållanden som råder på dykplatsen och i vattnet,
4. se till att andningsgas, som behövs för dykningen och vid nödsituationer, finns tillgänglig och har rätt sammansättning,
5. planera dykningen utifrån den dekompressionstabell som används,
6. se till att förhållandena på dykplatsen inte påverkar dykarens arbete negativt,
7. säkerställa att det finns anordning som gör att dykaren säkert kan komma ned i och upp ur vattnet,
8. se till att dykarflagga eller dykskärm A förs vid behov och belyses vid mörker,

9. beräkna insatstiden för reservdykare (se 22 §),
10. säkerställa att en skadad dykare kan tas upp ur vattnet samt
11. se till att det på dykplatsen finns utrustning för första hjälpen.

19 § AFS 2010:16 Dykeriarbete

Dykare

20 § Dykaren ska

1. före dykning anmäla om dykaren inte anser sig kapabel att utföra dykeriarbetet av fysiska eller andra orsaker,
2. följa dykarledarens och dykarskötarens anvisningar,
3. prova dykutrustningen under ytan och ge klartecken om utrustningen fungerar som den ska,
4. under och efter dykning omedelbart meddela dykarledaren om han eller hon känner några besvär,
5. avbryta dykeriarbetet om något onormalt inträffar med andningsgasen, dyk- och arbetsutrustningen eller på arbetsobjektet samt
6. avbryta dykningen om han eller hon behöver övergå till nödförsörjning med andningsgas.

20 § AFS 2010:16 Dykeriarbete

Reservdykare

21 § Reservdykaren ska undsätta dykaren i vattnet i händelse av en nödsituation eller annan händelse som innebär att dykaren i vattnet behöver assistans.

En reservdykare ska finnas tillgänglig för omedelbar insats vid dykning:

1. utan gasförsörjning från ytan,
2. till större djup än 30 meter eller
3. om dykning med etappuppstigning planeras.

Vid paradykning eller vid dykning med flera dykare i vattnet får dykarna vara varandras reservdykare om riskbedömningen, enligt 5 §, medger detta.

21 § AFS 2010:16 Dykeriarbete

22 § Vid dykning, annan än den som beskrivs i 21 §, ska reservdykare finnas i beredskap.

Insatstiden för reservdykaren i beredskap ska bestämmas av dykarledaren.

22 § AFS 2010:16 Dykeriarbete

Dykarskötare

23 § En dykarskötare ska assistera dykaren vid dykning med gasförsörjning från

ytan och vid dykning med livlina.

Följande uppgifter ska särskilt prioriteras:

1. se till att dykaren på ett säkert sätt kommer ned i och upp ur vattnet,
2. kontrollera att dykutrustningen vid avprovning under ytan inte har något läckage eller annat fel som dykaren inte själv kan notera,
3. sköta dykarens livlina och växla överenskomna signaler,
4. kommunicera med dykaren, om kommunikationsutrustning används, samt
5. övervaka förrådet av andningsgas på ytan.

23 § AFS 2010:16 Dykeriarbete

Medicinska kontroller

24 § Arbetsgivare ska ordna med medicinska kontroller, enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter om medicinska kontroller i arbetslivet, för arbetstagare som utför eller kommer att utföra dykeriarbete.

Bestämmelser om sanktionsavgifter för den som sysselsätter arbetstagare som inte bedömts som tjänstbara finns i 6 § Arbetsmiljöverkets föreskrifter om medicinska kontroller i arbetslivet. (AFS 2014:6)

24 § AFS 2010:16 Dykeriarbete

Detta krav kommer att ändras i samband med nya föreskrifter om medicinska kontroller

25 § Den som är gravid och har anmält detta till arbetsgivaren får inte utföra dykeriarbete.

Den arbetsgivare som låter en eller flera gravida arbetstagare utföra dykeriarbete, trots att anmälan har gjorts enligt första stycket, ska betala en sanktionsavgift, se 31 §.

Lägsta avgiften är 100 000 kronor och högsta avgiften är 1 000 000 kronor. För den som har 500 eller fler sysselsatta är avgiften 1 000 000 kronor. För den som har färre än 500 sysselsatta ska sanktionsavgiften beräknas enligt följande:

Avgift = 100 000 kronor + (antalet sysselsatta - 1) x 1804 kronor.

Summan ska avrundas nedåt till närmaste hela hundratal. (AFS 2014:6)

25 § AFS 2010:16 Dykeriarbete

Paragraf om gravida, kan flyttas till föreskriftshäftet 1.1 Ansvar för arbetsgivare m.fl. - kapitlet o gravida men föreslås ligga kvar här

Andningsgas och partialtryck för oxygen

Andningsgas

26 § Andningsgas, som behövs för dykning och vid nödsituation, ska finnas tillgänglig i tillräcklig mängd, ha rätt sammansättning för den planerade

dykprofilen och vara fri från skadliga föroreningar.

26 § AFS 2010:16 Dykeriarbete

27 § Dykare ska ha omedelbar tillgång till nödförsörjning med andningsgas.

27 § AFS 2010:16 Dykeriarbete

Partialtryck för oxygen

28 § Partialtrycket för oxygen i öppna andningssystem får vid dykning inte överskrida 160 kPa under nedstigningen och bottenfasen.

Om dykeriarbetet beräknas bli ansträngande ska partialtrycket för oxygen hållas lägre. Oxygendosen får inte överskrida värdena i Tabell 1 och 2 i Bilaga 1.

Vid dekompensation i vattnet får partialtrycket för oxygen inte överskrida 190 kPa.

I tryckkammare får partialtrycket för oxygen inte överskrida 280 kPa.

28 § AFS 2010:16 Dykeriarbete

Tryckkammare

29 § Vid dykeriarbete ska det finnas tillgång till tryckkammare enligt nedan.

1. En fleravdelningstryckkammare ska kunna nås och HBO ska kunna påbörjas inom sex timmar efter det att dykaren har brutit vattenytan vid dykning djupare än 9 meter och som planeras med direktuppstigning eller vid etappuppstigning där dekompensationstiden understiger 31 minuter.

2. En en- eller fleravdelningstryckkammare ska kunna nås och HBO ska kunna påbörjas inom 30 minuter efter det att dykaren har brutit vattenytan vid dykning med etappuppstigning och om den planerade dekompensationstiden överstiger 31 minuter eller om det planerade dykdjupet är större än 40 meter.

3. En fleravdelningstryckkammare ska finnas på dykplatsen vid dykning med planerad ytdekompensation.

29 § AFS 2010:16 Dykeriarbete

Utrustning för första hjälpen

30 § I utrustning för första hjälpen ska finnas utrustning och ett förråd av 100 % oxygen som medger att en dykare kan andas 100 % oxygen under atmosfärstryck i minst 60 minuter.

Vid pardykning ska utrustningen och förrådet av oxygen medge att två dykare kan andas 100 % oxygen under atmosfärstryck i minst 60 minuter.

30 § AFS 2010:16 Dykeriarbete

Bestämmelser om sanktionsavgifter

31 § Bestämmelserna i 25 § utgör föreskrifter enligt 4 kap. 6 § arbetsmiljölagen (1977:1160).

Den som överträder dessa bestämmelser ska betala sanktionsavgift enligt 8 kap. 5–10 §§ arbetsmiljölagen. Sanktionsavgiftens storlek beräknas enligt de grunder som anges i 25 §.

31 § AFS 2010:16 Dykeriarbete

Bilagerapport 3

6 kap. Arbete med rök- och kemdykning

1 § Syftet med dessa föreskrifter är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbete med rök- och kemdykning

1 § AFS 2007:7 Rök- o kemdykning

Kan ersättas med generell syftesparagraf i "Portalen"

Tillämpningsområde

2 § Dessa föreskrifter gäller arbete med rök- och kemdykning.

Föreskrifterna gäller också i tillämpliga delar under utbildning och vid övning av rök- och kemdykning.

Föreskrifterna gäller dock inte för insatser som beräknas medföra endast måttlig fysisk ansträngning eller belastning.

2 § AFS 2007:7 Rök- o kemdykning

Kan eventuellt flyttas till "Portalen"

Definitioner

3 § I dessa föreskrifter avses med.

[välj de definitioner som ska definieras i detta kapitel]

3 § AFS 2007:7 Rök- o kemdykning

Riskbedömning

4 § Arbetsgivaren ska genomföra riskbedömning. Denne ska ha nödvändig kunskap om

1. riskbedömningsmetoder och
2. riskerna inom räddningstjänstens hela insatsområde.

Riskbedömningen ska genomföras utifrån de förutsättningar som råder inom hela insatsområdet och som kan leda till insats med rök- eller kemdykning.

Riskbedömningen ska utföras så att organisationen samt utbildning, övning, rutiner, tester och utrustning kan anpassas till de identifierade riskerna och tänkbara olycksscenarier.

En förnyad riskbedömning ska genomföras när det sker förändringar i arbetet som påverkar riskerna.

4 § AFS 2007:7 Rök- o kemdykning

Bedöm om de två stycken som börjar med "Riskbedömning" behövs. I så fall formulera så dessa krav kopplas ihop med riskbedömningen enligt föreskrifterna 1.1 Ansvar för arbetsgivare m.fl..

Fjärde stycket kan strykas, bör täckas av nuvarande 8 §, SAM

5 § Innan en insats påbörjas ska arbetsledaren genomföra en riskbedömning på skade- eller övningsplatsen så att insatsen kan planeras och organiseras så att utrustning, lämplig skyddsklädsel och i övrigt rätt personlig skyddsutrustning kan väljas.

Om riskerna bedöms som stora i förhållande till vad som kan uppnås, ska andra alternativ än rök- och kemdykning väljas. Rök- och kemdykning som redan påbörjats ska då avbrytas.

Arbetsledaren ska se till att de risker som rök- och kemdykare utsätts för är rimliga i förhållande till vad som kan uppnås med insatsen.

Arbetsledaren ansvarar för att en baspunkt upprättas.

5 § AFS 2007:7 Rök- o kemdykning

6 § Rök- eller kemdykning får påbörjas tidigast när en riskbedömning genomförts enligt 5 §, bemanningen är tillräcklig och en funktionskontroll är genomförd på andningsutrustningen.

6 § AFS 2007:7 Rök- o kemdykning

Rök- och kemdykning

7 § Vid en rökdykarinsats ska bemanningen bestå av minst

- en arbetsledare (se 5 §),
- en rökdykarledare (se 8 §) och
- två rökdykare (se 9 §).

Vid en kemdykarinsats ska bemanningen bestå av minst

- en arbetsledare (se 5 §),
- en kemdykarledare (se 8 §) och
- normalt två kemdykare (se 9 §).

7 § AFS 2007:7 Rök- o kemdykning

8 § Rök- och kemdykarledare ska från baspunkten upprätthålla samband med dem som ingår i räddningsinsatsen och ge nödvändiga upplysningar och instruktioner. De ska kontrollera tiden för insatsen och återkalla personalen när den beräknade insattiden närmar sig slutet eller då det behövs av annat skäl. De ska vid en nödsituation kunna utföra en räddningsinsats.

Rök- och kemdykarledare får inte tilldelas andra arbetsuppgifter under pågående insats.

8 § AFS 2007:7 Rök- o kemdykning

9 § Rökdykare ska arbeta parvis och hela tiden ha nära kontakt med varandra. Kemdykare ska normalt arbeta parvis.

9 § AFS 2007:7 Rök- o kemdykning

10 § Då en arbetsinsats börjar ska trycket i tryckluftapparatens gasflaskor vara så nära fyllningstrycket som möjligt.

10 § AFS 2007:7 Rök- o kemdykning

11 § Rök- och kemdykare ska till rök- och kemdykarledare rapportera iakttagelser från skadeplatsen som är viktiga för personsäkerheten. Insatsen ska avbrytas vid omedelbar fara, eller om någon rök- eller kemdykare känner sig osäker, desorienterad eller onormalt trött.

Rök- och kemdykare ska se till att reträttvägen är klar och ska inte fortsätta längre in än att de hittar ut igen. De ska också kontrollera att de har samband med rök- och kemdykarledaren.

Rök- och kemdykare ska med jämna mellanrum kontrollera trycket i tryckluftapparatens gasflaskor. Reträtt ska påbörjas i god tid och senast då apparatens reservluftsväventil träder i funktion. Rök- och kemdykarna ska underrätta varandra samt rök- och kemdykarledaren när reträtt påbörjas.

11 § AFS 2007:7 Rök- o kemdykning

12 § Vid brand eller risk för brand ska rök- och kemdykare för sitt skydd ha säker tillgång till släckvatten.

12 § AFS 2007:7 Rök- o kemdykning

13 § Innan en kemdykning påbörjas ska arbetsledaren vidta åtgärder för att få fram information om vilka kemikalier som är eller kan vara aktuella på skadeplatsen.

13 § AFS 2007:7 Rök- o kemdykning

Läkarundersökning och test av fysisk arbetsförmåga m.m.

14 § Den som rök- eller kemdyker ska vara fullt frisk och ha god fysisk arbetsförmåga samt kunna arbeta lugnt och metodiskt i svåra situationer.

14 § AFS 2007:7 Rök- o kemdykning

15 § Arbetsgivare ska ordna med medicinsk kontroll, enligt Arbetsmiljöverket föreskrifter om medicinska kontroller i arbetslivet, för arbetstagare som utför eller kommer att utföra rök- eller kemdykning.

Bestämmelser om sanktionsavgifter för den som sysselsätter arbetstagare som inte bedömts som tjänstbara finns i 6 § Arbetsmiljöverkets föreskrifter om medicinska kontroller i arbetslivet.

15 § AFS 2007:7 Rök- o kemdykning

16 § Arbetstagare som är gravid och har anmält detta till arbetsgivaren får inte sysselsättas med rök- eller kemdykning. Detta förbud gäller även under amningsperioden.

Den arbetsgivare som sysselsätter en eller flera arbetstagare i strid med kraven i första stycket ska betala en sanktionsavgift, se 20 §.

Lägsta avgiften är 100 000 kronor och högsta avgiften är 1 000 000 kronor. För den som har 500 eller fler sysselsatta är avgiften 1 000 000 kronor. För den som har färre än 500 sysselsatta ska sanktionsavgiften beräknas enligt följande:

Avgift = 100 000 kronor + (antal sysselsatta - 1) x 1 804 kronor.

Summan ska avrundas nedåt till närmaste hela hundratal.

16 § AFS 2007:7 Rök- o kemdykning kem

Ligger även i 1.1 Ansvar för arbetsgivare - Gravida men föreslås bara ligga här.

En bestämmelse som handlar om att gravida inte får rök- och kemdyka är närmast självklar både i kapitlet om gravida och i kapitlet om rök- och kemdykning. Kan detta lösas med att i ett av kapitlen ha en upplysningsparagraf?

Utrustning

17 § Vid rök- och kemdykning ska andningsskydd av typ tryckluftapparat med andningsventil och säkerhetstryck i kombination med helmask användas. Det går också att använda annan andningsapparat som ger motsvarande skyddsfaktor (100 000 eller mer). Tryckluftapparaten ska vara försedd med manometer för avläsning av aktuellt lufttryck (återstående luftförråd) i gasflaskorna.

Andningsluften i tryckluftapparaten ska vara så fri från föroreningar som möjligt.

Vid långa inträngningsvägar och lång aktionstid kan syrgasapparat användas om den bedöms ge tillräckligt skydd. Syrgasapparaten ska ha en skyddsfaktor av 10 000 eller mer. Utrustningen ska kontrolleras genom att inläckage i ansiktsmasken mäts på varje användare.

17 § AFS 2007:7 Rök- o kemdykning

18 § En för uppgiften anpassad personlig skyddsutrustning för brand- eller keminsats ska användas. Rök- och kemdykare samt rök- och kemdykarledare ska ha tillgång till ett fungerande kommunikationssystem. Rökdykarledaren ska dessutom ha räddningsluftslang.

18 § AFS 2007:7 Rök- o kemdykning

Utbildning och övning

19 § Den som anlitas för rök- eller kemdykning ska ha genomgått särskild teoretisk och praktisk utbildning som minst motsvarar utbildningsnivån som anges i bilaga 1. Färdigheten ska upprätthållas genom minst fyra övningar per år, varav minst två med värmetillsats. Övningstillfällena ska fördelas över året.

Utbildning och övning ska anpassas till riskerna inom räddningstjänstens insatsområde och till de resurser beträffande personal och materiel som finns. Även andra verksamheter som omfattas av dessa föreskrifter ska anpassa sin utbildning och övning till riskerna och resurserna.

Rök- och kemdykare ska ges tillfälle till fysisk träning i erforderlig omfattning.

19 § AFS 2007:7 Rök- o kemdykning

20 § Bestämmelserna i 16 § utgör föreskrifter enligt 4 kap. 6 § arbetsmiljölagen (1977:1160).

Den som överträder dessa bestämmelser ska betala sanktionsavgift enligt 8 kap. 5–10 §§ arbetsmiljölagen. Sanktionsavgiftens storlek framgår av 16 §.

20 § AFS 2007:7 Rök- o kemdykning

Bör ersättas av gemensam paragraf i detta föreskriftshäfte

7 kap. Arbete med smältsvetsning och termisk skärning

Tillämpningsområde

1 § Dessa föreskrifter gäller vid arbete med smältsvetsning och termisk skärning i metalliska material.

1 § AFS 1992:9 Smältsvetsning och termisk skärning
Ska eventuellt ligga i "Portalen"

Allmänt

2 § Arbetsgivare skall se till att arbetstagare som arbetar med svetsning eller skärning har tillräckliga kunskaper för arbetet. De skriftliga hanterings- och skyddsföreskrifterna som behövs för arbete skall finnas tillgängliga på arbetsplatsen.

2 § AFS 1992:9 Smältsvetsning och termisk skärning
Kan eventuellt strykas då den är i princip lika som 7 § SAM, det som skiljer är att här står att skyddsföreskrifterna ska vara "tillgängliga på arbetsplatsen".

3 § Svets- och skärbeten skall planeras och utföras så att expositionen för svetsrök blir så låg som möjligt. Visar luftundersökning att expositionen inte är godtagbar, skall åtgärder snarast vidtas för att sänka expositionen till godtagbar nivå.

Om hygieniska gränsvärden samt om förebyggande åtgärder finns särskilda bestämmelser i Arbetarskyddsstyrelsens föreskrifter om hygieniska gränsvärden (AFS 1990:13) samt styrelsens föreskrifter om åtgärder mot luftföroreningar till förebyggande av ohälsa (AFS 1980:11).

3 § AFS 1992:9 Smältsvetsning och termisk skärning
Sista delen av sista stycket är en inaktuell hänvisning.

4 § Brand och explosion till följd av svetsning och skärning skall förebyggas. Innan svetsning eller skärning påbörjas i eller på behållare, rörledning eller liknande som innehållit brandfarligt eller explosivt ämne skall det klarläggas att risk för brand eller explosion är förebyggd.

5 § AFS 1992:9 Smältsvetsning och termisk skärning
Första meningen kan strykas då den inte tillför något.

5 § Där svetsning eller skärning utförs skall behovet av släckutrustning bedömas och om det behövs skall lämplig sådan finnas tillgänglig. Särskild svetsvakt skall också finnas om det behövs.

7 § AFS 1992:9 Smältsvetsning och termisk skärning

6 § Arbetsplats där svetsning eller skärning utförs skall hållas städad och fri från främmande föremål.

8 § AFS 1992:9 Smältsvetsning och termisk skärning

7 § Svetsning eller skärning får inte utföras om ångor av klorerade kolväten kan tränga fram till svetsplatsen i sådan omfattning att hälsofara uppstår.

9 § AFS 1992:9 Smältsvetsning och termisk skärning

8 § Vid svetsning eller skärning i trånga, dåligt ventilerade utrymmen skall risken för syrebrist beaktas. Om det behövs skall särskild tillförsel av friskluft ordnas.

Syrgas (oxygen) får inte användas för att förbättra andningsluft. Vid bågsvetsning i trånga utrymmen skall dessutom åtgärder vidtas för att förhindra att svetsaren utsätts för farlig spänning.

10 § AFS 1992:9 Smältsvetsning och termisk skärning

9 § Svetsning och skärning skall ordnas så att långvarig statisk eller på annat sätt olämplig arbetsbelastning undviks.

På kallt underlag skall skydd mot avkylning ordnas.

Om utformning av arbetsplatser och arbetsredskap finns särskilda bestämmelser i Arbetarskyddsstyrelsens föreskrifter om arbetsställningar och arbetsrörelser.

11 § AFS 1992:9 Smältsvetsning och termisk skärning

Första stycket kan strykas. Täcks av reglerna i AFS 2012:2 om belastningsergonomi, bl.a. genom 7 §.

Hänvisningen i tredje stycket är inaktuell, men att hänvisa är nog inte nödvändigt.

10 § Belysning vid svetsplats skall ordnas så att arbetet kan ske säkert. Ljusarmaturen skall rengöras regelbundet.

Om belysning finns särskilda bestämmelser i Arbetarskyddsstyrelsens föreskrifter om belysning

12 § AFS 1992:9 Smältsvetsning och termisk skärning

Denna bestämmelse kan strykas. Täcks av de bestämmelser som handlar om belysning o ljuskällor i nuvarande föreskrifter om arbetsplatsens utformning.

11 § Vid svetsning och skärning inomhus skall pausutrymme finnas om arbetet inte är av liten omfattning eller av tillfällig karaktär.

13 § AFS 1992:9 Smältsvetsning och termisk skärning
Täcks eventuellt av nuvarande 106 § AFS 2009:2 om arbetsplatsens utformning. Den bestämmelsen handlar allmänt om pausutrymmen, här nämns om undantag.

12 § Arbete med svetsning eller skärning skall planeras och ordnas så att personer i annan verksamhet på arbetsstället inte riskerar ohälsa.

14 § AFS 1992:9 Smältsvetsning och termisk skärning

13 § Utrustning för elektronstrålesvetsning (EB-svetsning) skall vara utförd så att personal inte utsätts för skadlig joniserande strålning, skadlig optisk strålning eller farlig spänning.

15 § AFS 1992:9 Smältsvetsning och termisk skärning

Gasflaskor och gasledningar

14 § Gasledning skall vara märkt så att förväxling med annan ledning inte kan ske. Kopplingar för brännigas och syrgas skall vara ordnade så att förväxling inte kan ske.

Tätheten hos slangar och armatur för brännigas och syrgas skall kontrolleras regelbundet.

16 § AFS 1992:9 Smältsvetsning och termisk skärning

15 § Material i armatur och rörledning för acetylen får inte innehålla mer än 70 % koppar.

17 § AFS 1992:9 Smältsvetsning och termisk skärning

16 § All utrustning för syrgas skall hållas fri från olja och fett.

18 § AFS 1992:9 Smältsvetsning och termisk skärning

17 § Svetsbrännare skall vid svetsning och skärning ha backventil mellan svetshandtag och slang för såväl brännigas som syrgas.

19 § AFS 1992:9 Smältsvetsning och termisk skärning

Märkning

18 § Förpackning för elektrod som vid användning kan avge hälsofarligt ämne skall vara märkt med information härom.

Ytterligare bestämmelser om märkning finns i Arbetarskyddsstyrelsens föreskrifter om farliga ämnen (AFS 1985:17).

20 § AFS 1992:9 Smältsvetsning och termisk skärning

19 § Förpackning för svetspulver som innehåller hälsofarligt ämne skall vara märkt med uppgift om det hälsofarliga ämnet.

21 § AFS 1992:9 Smältsvetsning och termisk skärning

Kontroll av luftföroreningar

20 § I arbetslokal där svetsning eller skärning regelmässigt förekommer skall arbetsgivare se till att luftundersökning sker. Därvid skall expositions-mätning ske, om det inte med hänsyn till arbetets art och omfattning eller genom annan utförd mätning klart framgår att tillämpliga hygieniska gränsvärden inte överskrids.

22 § AFS 1992:9 Smältsvetsning och termisk skärning

Personlig skyddsutrustning

21 § Vid svetsning och skärning skall utrustning som skyddar ögonen mot optisk strålning användas.

Personal som bär kontaktlinser skall dessutom använda tätslutande ögonskydd som skyddar mot luftburna partiklar.

23 § AFS 1992:9 Smältsvetsning och termisk skärning

22 § Hudskador skall förebyggas genom täckande klädsel.

Skyddskläder som används vid svets- och skärbete skall vara av material som inte lätt antänds eller smälter.

Vid svetsning och skärning inomhus skall andningsskydd användas om andra skyddsåtgärder inte kan vidtas eller är otillräckliga.

24 § AFS 1992:9 Smältsvetsning och termisk skärning

8 kap. Smältning och gjutning av metall

Tillämpningsområde och definitioner

1 § Dessa föreskrifter gäller vid smältning och gjutning av metall inberäknat

- hantering av, arbete vid och arbete med arbetsutrustning,
- hantering av ingående smältmaterial och andra tillsatser,
- hantering av slagg,
- ämnesbehandling i direkt anslutning till gjutning,
- rensning av gjutgoods samt
- kontroll, reparation och underhåll av arbetsutrustning.

Vid tillämpningen av föreskrifterna skall kalciumkarbid jämföras med metall.

1 § AFS 1997:5 Smältning och gjutning av metall

Tillämpningsområde bör eventuellt flyttas till "Portalen"

2 § I dessa föreskrifter används följande beteckningar med nedan angiven betydelse.

Riskområde	Varje område inom en arbetsutrustning eller i dess omgivning, där det finns risk för ohälsa eller olycksfall för någon som helt eller delvis uppehåller sig där.
Kristallin kiseldioxid	Sammanfattande benämning på kiseldioxid, kristobalit och tridymit.
Arbetsutrustning	Varje maskin, apparat, verktyg eller installation som används i arbetet.
Oförstörande provning	Sammanfattande benämning på de materialprovningssmetoder som utan att skada eller påverka materialets användbarhet ger informationer om dess egenskaper.

2 § AFS 1997:5 Smältning och gjutning av metall

Särskilda risker

3 § Arbetsgivaren skall bedöma riskerna vid arbetsmoment, processer och arbetsutrustning. Där riskbilden är komplex eller konsekvenserna vid en olycka allvarliga eller omfattande skall riskbilden klargöras med riskanalys. Metod för analysen skall väljas utifrån processens eller arbetets art. Analysen skall dokumenteras.

Riskanalysen skall ligga som underlag för åtgärder och arbetsinstruktioner.

3 § AFS 1997:5 Smältning och gjutning av metall

Täcks av riskbedömningskrav i 1.1 Ansvar för arbetsgivare m.fl.

4 § Personal skall inte uppehålla sig i områden där det finns risk för kontakt med smält eller hett material eller med heta ytor, om inte arbetsuppgifterna kräver det. I sådana fall skall åtgärder vidtas för att minimera risken för brännskador.

4 § AFS 1997:5 Smältning och gjutning av metall

5 § Brännskador och ögonskador på grund av värmestrålning skall förhindras.

5 § AFS 1997:5 Smältning och gjutning av metall

6 § Arbetsutrustning som används vid smältning eller annan hantering av het metall eller slagg skall vara så torr att explosioner inte inträffar.

Allt insatsmaterial skall vara i sådant skick att risken för explosioner minimeras.

6 § AFS 1997:5 Smältning och gjutning av metall

Arbetslokaler

7 § Utrustning och material skall förvaras på för ändamålet avsedda platser.

Platserna skall vara markerade samt utformade så att det som förvaras inte rasar, faller eller på annat sätt orsakar skada.

7 § AFS 1997:5 Smältning och gjutning av metall

8 § Storrengöring av arbetslokalerna skall göras vid behov, dock minst en gång per år.

Halten av damm, som innehåller kemiska ämnen från processen och som därför kan vara farligt vid inandning eller hudkontakt, skall hållas så låg som möjligt.

Ljusarmatur skall rengöras när det behövs, dock minst en gång per år.

8 § AFS 1997:5 Smältning och gjutning av metall

Stycke 1 och 3 täcks av föreskrifterna 2.3 Utformning av arbetsplatser. Stycke 2 täcks av föreskrifterna 2.1 Vanliga arbetsmiljörisker

9 § Arbetsplats och upplag skall hållas fria från spill, som kan medföra halka eller risk för brand.

9 § AFS 1997:5 Smältning och gjutning av metall

Täcks av föreskrifterna 2.3 Utformning av arbetsplatser

10 § Ledningar och rör skall vara skyddade där det finns risk att smälta kan komma ut och okontrollerat rinna ut på golv eller mellan våningsplan.

10 § AFS 1997:5 Smältning och gjutning av metall

11 § Gång- och transportvägar skall normalt hållas åtskilda. Om detta inte är praktiskt möjligt skall berörd personal alltid göras uppmärksam på när transporter sker.

Vid ny- och ombyggnad skall behovet av skilda gång- och transportvägar särskilt beaktas.

Transporter av smält material får inte ske över en arbetsplats eller en gångväg när någon befinner sig där eller i dess närhet och kan bli skadad om smältan kommer ut från transportkärlet.

11 § AFS 1997:5 Smältning och gjutning av metall

Stycke 1 och 2 täcks av föreskrifterna 2.3 Utformning av arbetsplatser

12 § Utrustning eller grop för nödtappning skall finnas. Dessa skall vara så utformade och placerade samt hållas i sådant skick att nödtappning kan ske under betryggande former.

När en grop innehåller smälta skall den avspärras.

12 § AFS 1997:5 Smältning och gjutning av metall

13 § Alternativ väg bort från fara skall finnas i händelse av haveri eller annan olycka. Den skall hållas tillgänglig och klar för användning.

13 § AFS 1997:5 Smältning och gjutning av metall

Täcks av krav på utrymningsväg i föreskrifterna 2.3 Utformning av arbetsplatser

14 § Där det finns risk för stänk av smält material skall lätt åtkomlig nöddusch finnas på samma våningsplan. Duschen skall kunna utlösas dels med handtag, dels med lågt placerad anordning som kan påverkas utan användning av händerna och på ett sådant sätt att även en krypande person kan utlösa den. Nödduschen skall vara fast installerad.

14 § AFS 1997:5 Smältning och gjutning av metall

Täcks av föreskrifterna 2.3 Utformning av arbetsplatser

Ventilation och luftkvalitet

15 § Varje arbetsplats där personalen utsätts för rök, dimma, ånga eller damm skall ha sådana anordningar för utsug att förekommande luftföroreningar effektivt tas om hand och förs bort.

15 § AFS 1997:5 Smältning och gjutning av metall
Täcks av krav på processventilation i föreskrifterna 2.1 Vanliga arbetsmiljörisker eller föreskrifterna 2.3 Utformning av arbetsplatser

16 § Luftkvaliteten i manöverhytt, hytt till travers eller liknande skall vara tillfredsställande. Sådant utrymme skall även ha lämpligt termiskt klimat.

16 § AFS 1997:5 Smältning och gjutning av metall
Täcks av Bilaga A 3.1.3 i AFS 2006:4, föreskriftshäfte 2.2 Användning av arbetsutrustning

17 § Där det finns risk för exponering för gaser, metaller, lösningsmedel eller andra ämnen, som finns upptagna i gällande gränsvärdesföreskrifter från Arbetarskyddsstyrelsen eller Arbetsmiljöverket, skall exponeringsförhållandena klarläggas genom mätningar.

Vid risk för kolmonoxidhalter som kan medföra akut förgiftning skall larm finnas som varningssystem. Larmet skall placeras så att det täcker alla områden där sådana halter kan uppkomma och där någon person avses uppehålla sig.

Om arbete måste utföras trots att kolmonoxidhalten i luften inte är godtagbar skall andningsskydd användas. Sådant arbete skall begränsas till så kort tid som möjligt.

Andningsskyddet skall ha tryckluftsutrustning till vilken luft kontinuerligt tillförs genom en slang från kompressor, tryckluftnät eller liknande. Andningsskydd med övertryck får även vara anslutet till mobila renluftstuber med trycksänkninglarm. Luft till andningsskyddet skall vara fri från föroreningar.

17 § AFS 1997:5 Smältning och gjutning av metall
Första stycket täcks av 2014:43, 9 § i 2.1 Vanliga arbetsmiljörisker - Kemiska.
Tredje täcks till större delen av 2014:43, 16 och 25 §§ i 2.1 Vanliga arbetsmiljörisker - Kemiska.

18 § Upphävd. (AFS 2014:15)

18 § AFS 1997:5 Smältning och gjutning av metall

Buller och vibrationer

19 § Buller från drift och hantering vid smältning och gjutning skall minimeras genom avskärmning, inbyggnad eller dämpning.

19 § AFS 1997:5 Smältning och gjutning av metall

Täcks av föreskriftshäfte 2.1 Vanliga arbetsmiljörisker - Buller

20 § Vid arbete i fordonshytter och kontrollrum skall vibrationsnivån vara så låg som är praktiskt möjligt.

20 § AFS 1997:5 Smältning och gjutning av metall

Täcks av föreskriftshäfte 2.1 Vanliga arbetsmiljörisker - Vibrationer

Arbetsställningar och arbetsrörelser

21 § Vid hantering av gjutgods, infodringsmaterial eller arbetsredskap som är tungt, varmt eller svårgreppat skall lyftanordning eller annan hanteringsutrustning användas.

Arbete som medför att samma arbetsrörelser upprepas ofta under arbetsdagen skall om det är praktiskt möjligt mekaniseras eller begränsas genom organisatoriska lösningar.

21 § AFS 1997:5 Smältning och gjutning av metall

Täcks av föreskriftshäfte 2.1 Vanliga arbetsmiljörisker - Ergonomi

22 § Åtgärder skall vidtas i planerings- och produktionskedjan så att behovet av rensning minimeras. Urslagning samt det rensningsarbete som måste utföras skall underlättas genom användande av arbetsutrustning så att skada och onödigt belastning förebyggs.

22 § AFS 1997:5 Smältning och gjutning av metall

Personlig skyddsutrustning

23 § Hjälms skall bäras. Undantag får göras endast om en riskbedömning visar att hjälm inte behövs. Bedömningen skall dokumenteras.

I övrigt skall personlig skyddsutrustning användas när det behövs.

23 § AFS 1997:5 Smältning och gjutning av metall

Täcks eventuellt av föreskrifterna 3.2 Pers. skyddsutr.

Allmänt

24 § Vid transport av smält metall eller slagg i skänk med öppen badyta skall risken för skvalp förebyggas genom att tillräcklig skvalpmån lämnas.

Lyftok till skänk skall vara skyddat mot värmestrålning.

24 § AFS 1997:5 Smältning och gjutning av metall

25 § Underhålls- och reparationsarbete skall planeras och bedrivas så att betryggande säkerhet ges mot ohälsa och olycksfall. Underhålls- och reparationsarbete under pågående produktion skall alltid samordnas med det löpande produktionsarbetet.

25 § AFS 1997:5 Smältning och gjutning av metall

Tillför inget utöver krav i 1.1 Ansvar för arbetsgivare m.fl. och kan tas bort. Täcks av AML 2:2

26 § Om det inom ett område, där hydraulvätska kan spruta ut, finns

- smälta metaller eller annan likvärdig tändkälla och
- en fast operatörsplats eller personal som eljest normalt uppehåller sig där skall hydraulvätska väljas med beaktande av tändkällans storlek, trycket i hydraulledningarna samt vätskans effektutveckling vid brand.

26 § AFS 1997:5 Smältning och gjutning av metall

Provning m.m.

27 § Skänkar och slaggbuttar som lyfts, får användas endast om följande villkor uppfylls: Säkerhetskritiska lyftdelar som lyfttappar, tappinfästningar och lyftöron, ska inom tre månader från ibruktagandet, samt därefter var tolfte månad, underkastas kontroll genom oförstörande provning.

Om det finns särskilda skäl kan Arbetsmiljöverket i enskilda fall medge annat provningsintervall, dock högst 24 månader.

Provningen och kontrollen ska utföras av ett laboratorium som har ackrediterats för uppgiften av Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (SWEDAC). Provningen och kontrollen får även utföras av utländskt organ som har ackrediterats för uppgiften av ett ackrediteringsorgan som har tecknat avtal med SWEDAC om ömsesidigt erkännande av ackrediteringar.

Provning och kontroll ska säkerställa att säkerhetskritiska lyftdelar och anslutande zoner är fria från sådana ytfel och inre fel, som kan påverka anordningens säkerhet.

Resultatet av provning och kontroll ska dokumenteras i en rapport. I rapporten ska antecknas senaste datum för nästa provning.

Den som använder en eller flera skänkar och slaggbuttar som lyfts, i strid med kraven i första och tredje stycket, ska betala en sanktionsavgift, se 31 §.

Lägsta avgiften är 40 000 kronor och högsta avgiften är 400 000 kronor. För den som har 500 eller fler sysselsatta är avgiften 400 000 kronor. För den som har färre än 500 sysselsatta ska sanktionsavgiften beräknas enligt följande:

Avgift = 40 000 kronor + (antal sysselsatta - 1) x 721 kronor.

Summan ska avrundas nedåt till närmaste hela hundratal.

27 § AFS 1997:5 Smältning och gjutning av metall

Denna paragraf bör behållas i 3.1

28 § Om resultaten av kontrollen enligt 27 § visar att kraven inte uppfylls ska anordningen tas ur bruk. Den får därefter inte tas i bruk på nytt förrän den har reparerats.

Den får inte heller tas i bruk innan den provats och kontrollerats på nytt enligt 27 § tredje stycket och det därvid konstaterats att skadorna eller defekterna inte finns kvar.

Den som använder en eller flera anordningar i strid med första stycket eller tar i bruk en eller flera anordningar i strid med andra stycket ska betala en sanktionsavgift, se 31 §.

Lägsta avgiften är 40 000 kronor och högsta avgiften är 400 000 kronor. För den som har 500 eller fler sysselsatta är avgiften 400 000 kronor. För den som har färre än 500 sysselsatta ska sanktionsavgiften beräknas enligt följande:

Avgift = 40 000 kronor + (antal sysselsatta - 1) x 721 kronor.

Summan ska avrundas nedåt till närmaste hela hundratal.

28 § AFS 1997:5 Smältning och gjutning av metall

Denna paragraf bör behållas i 3.1

29 § Tappar och svetsar på sådana skänkar, slaggbuttar, formflaskor och kokiller som lyfts skall okulärbesiktigas minst var sjunde dag för upptäckt av eventuella defekter eller skador. Vid mycket långa uppehåll i användningen skall okulärbesiktningen i stället göras före varje användningstillfälle. Den skall utföras av arbetsgivaren eller av någon som arbetsgivaren utsett.

Den som utför besiktningen skall ha kunskap för uppgiften.

Upptäcks vid okulärbesiktningen defekter eller skador som innebär att anordningen inte längre erbjuder betryggande säkerhet skall anordningen tas ur bruk. Om avsikten är att åter ta den i bruk skall den repareras.

Innan anordningen åter tas i bruk skall reparerad del kontrolleras på det sätt som anges i 27 §.

29 § AFS 1997:5 Smältning och gjutning av metall

Denna paragraf bör behållas i 3.1

30 § Resultatet av okulärbesiktningen i 29 § ska dokumenteras i en journal. I journalen ska vidare antecknas datum för okulärbesiktningen och senaste datum för nästa okulärbesiktning.

Den som inte har följt kraven i denna paragraf ska betala en sanktionsavgift, se 31 §.

Lägsta avgiften är 5 000 kronor och högsta avgiften är 50 000 kronor. För den som har 500 eller fler sysselsatta är avgiften 50 000 kronor. För den som har färre än 500 sysselsatta ska sanktionsavgiften beräknas enligt följande:

Avgift = 5 000 kronor + (antal sysselsatta - 1) x 90 kronor.

Summan ska avrundas nedåt till närmaste hela hundratal.

30 § AFS 1997:5 Smältning och gjutning av metall

Denna paragraf bör behållas i 3.1

Bestämmelser om sanktionsavgifter

31 § Bestämmelserna i 27 § första och tredje stycket, 28 § samt 30 § utgör föreskrifter enligt 4 kap. 1 § arbetsmiljölagen (1977:1160). Den som överträder dessa bestämmelser ska betala sanktionsavgift enligt 8 kap. 5-10 §§ arbetsmiljölagen. Sanktionsavgiftens storlek beräknas enligt de grunder som anges i 27, 28 och 30 §§.

31 § AFS 1997:5 Smältning och gjutning av metall

Denna paragraf bör behållas i 3.1 eller samordnas med andra krav om sanktionsavgift

9 kap. Hamnarbete

Tillämpningsområde

1 §

Dessa föreskrifter gäller

- lastning, lossning, förtöjning, losskastning och bunkring av fartyg,
- därmed direkt sammanhängande godshantering eller annat terminalarbete samt
- hantering av fartygs förråd och utrustning.

Föreskrifterna gäller endast inom hamnområde, redd eller motsvarande.

1 § AFS 2001:9 Hamnarbete

Ska eventuellt flyttas till "Portalen"

Allmänt

2 § Vid arbete ombord på fartyg skall arbetsgivare från land samarbeta med fartygets företrädare för att åstadkomma samordning mellan ombord- och landanställdas arbete.

2 § AFS 2001:9 Hamnarbete

3 § Inför arbete på fartyg skall den som bedriver hamnarbete överlämna skriftliga instruktioner till fartygets företrädare. De skall beskriva säkerhetsreglerna som gäller vid hamnbesöket.

3 § AFS 2001:9 Hamnarbete

4 § Kommunikation mellan företrädare för fartygsbesättning och företrädare för landanställda skall så långt möjligt föras på ett gemensamt språk.

Den som bedriver hamnarbete skall se till att kommunikation kan ske på ett säkert och lättfattligt sätt.

4 § AFS 2001:9 Hamnarbete

5 § Innan arbete påbörjas skall både egna och inhyrda arbetstagare ha fått de instruktioner som behövs för att utföra arbetet säkert.

5 § AFS 2001:9 Hamnarbete

Bör kunna strykas med hänvisning till 7 § SAM

6 § Innan lastnings- eller lossningsarbete påbörjas ombord på ett fartyg skall arbetsplatsen och de tekniska anordningarna vara i sådant skick att arbetet kan utföras säkert.

En funktionskontroll skall utföras på de tekniska anordningar ombord som skall användas under arbetet.

Innan tekniska anordningar på ett fartyg används skall det säkerställas att manövreringen kan ske säkert.

6 § AFS 2001:9 Hamnarbete

7 § Arbetstagare som upptäcker felaktighet, skada, förslitning eller annat som kan äventyra säkerheten, skall genast anmäla detta till arbetsledningen

7 § AFS 2001:9 Hamnarbete

Arbetsplatsens beskaffenhet

8 § Vid gång- och fordonsinfarterna till ett hamnområde skall det genom skyltning eller på liknande sätt anges vilka säkerhetsregler som gäller inom hamnområdet.

8 § AFS 2001:9 Hamnarbete

9 § Arbetsplatser och tillträdesleder skall ha tillräckligt utrymme för att arbetet skall kunna utföras säkert.

Olika trafikslag skall, när det behövs, separeras inom hamnområdet.

9 § AFS 2001:9 Hamnarbete

Täcks av 3-7 och 51-59 §§ i föreskrifterna 2.3 om Utformning av arbetsplatser

10 § På ramper till fartyg där fordonstrafik förekommer skall den maximala hastighet som fordon får framföras med vara tydligt angiven. Rampens maxlast skall också vara tydligt angiven. Om rampen tillhör fartyget och maxlasten inte är tydligt angiven skall istället den som bedriver hamnarbete ta reda på maxlasten och informera berörd personal.

10 § AFS 2001:9 Hamnarbete

11 § För tillträde till fartyg och till lastrum eller liknande utrymme får endast användas lämpliga och säkra förbindelseleder. Dessa skall vara anbringade och fastsatta på riktigt sätt.

Skyddsnät som hindrar fall mellan fartygssidan och kajen skall finnas vid nedre änden av förbindelseleder som leder till fartyg om det inte är uppenbart onödigt.

11 § AFS 2001:9 Hamnarbete

Organisation

12 § En signalman skall finnas för varje lyftanordning där någon vistas inom lyftanordningens arbetsområde om inte uppsikt över arbetsområdet kan uppnås på annat sätt. Kopplade bommar räknas härvid som en lyftanordning.

Om det behövs skall flera signalmän finnas för en lyftanordning.

12 § AFS 2001:9 Hamnarbete

Täcks delvis av 19 och 24 §§ i Användning av lyftanordningar och lyftredskap i 2.2 Användning av arbetsutrustning

13 § En hissman skall finnas för varje hiss eller grupp av hissar som manövreras från samma manöverplats och på varje däck som betjänas av hissen om inte motsvarande säkerhet ändå uppnås.

13 § AFS 2001:9 Hamnarbete

14 § En trafikvakt skall finnas där det finns behov av att dirigera fordon eller varna vid förflyttning av fordon eller järnvägsvagn.

14 § AFS 2001:9 Hamnarbete

15 § Signalmän, hissmän och trafikvakter skall övervaka säkerheten inom sina arbetsområden och kontrollera att deras tillsägelser följs. De får inte ha större arbetsområden än att de kan övervaka dem. De skall tillhandahållas och använda den särskilda utrustning som behövs för att arbetet skall kunna utföras säkert.

15 § AFS 2001:9 Hamnarbete

Täcks delvis av 19 och 24 §§ i Användning av lyftanordningar och lyftredskap i 2.2 Användning av arbetsutrustning

16 § Under lyft- och fordonsrörelser där signalmän och trafikvakter, och i förekommande fall hissmän behövs, skall dessa ha sådan uppsikt att rörelserna kan ske utan risk. Mellan förare, samt signalmän och trafikvakter skall kontakt kunna hållas under hela rörelsen. Förlorar föraren denna kontakt skall rörelsen omedelbart stoppas.

16 § AFS 2001:9 Hamnarbete

17 § En vinschman eller en kranförare får manövrera mer än en vinsch eller kran endast om manöverdonen är särskilt avsedda för detta och manövreringen även i övrigt kan ske utan risk.

Vid samlyft där två eller flera vinschmän eller kranförare ingår skall en lyftledare finnas.

17 § AFS 2001:9 Hamnarbete

Tekniska anordningar

18 § Fästen för lyftredskap på mobila maskiner, andra fordon, flyttbara ramper och liknande, som skall användas vid lastnings- eller lossningsarbete på fartyg och som är avsedda att lyftas, skall kontrolleras i samband med den fortlöpande tillsynen.

18 § AFS 2001:9 Hamnarbete

Liknar krav i 17 och 19 §§ AFS 2006:4 samt 30 § AFS 2006:6.

19 § När en fjärrstyrd anordning inte används skall huvudkontaktorn på fjärrstyrningsanordningens mottagare vara frånslagen. Sändare skall förvaras oåtkomliga för obehöriga.

19 § AFS 2001:9 Hamnarbete

20 § Fjärrstyrda anordningar skall manövreras från plats, från vilken operatören kan överblicka rörelsen. Om operatören inte har uppsikt över rörelsen skall en signalman eller trafikvakt användas.

20 § AFS 2001:9 Hamnarbete

Utförande av arbete

Allmänt

21 § Last, som utgörs av mobila maskiner eller andra fordon och som skall köras vid lastning eller lossning, skall kontrolleras beträffande manöverfunktioner innan den lastas eller lossas. Före lastning eller lossning skall det säkerställas att manövreringen kan utföras på ett betryggande sätt.

21 § AFS 2001:9 Hamnarbete

22 § Innan lyft- och transportrörelser utförs skall is, sten och liknande avlägsnas för att hindra skada genom ras. Alternativt skall motsvarande säkerhet skapas genom att arbetet organiseras så att inga personer befinner sig i riskområdet.

22 § AFS 2001:9 Hamnarbete

Uppläggning av gods m.m. på kaj, hamnplan och liknande

23 § Gods och liknande får inte läggas upp så att tillträde till fartyg eller hantering av fartygs förtöjningar hindras eller försvåras. Det får inte heller läggas upp så att det hindrar framkomlighet på kajen. Minst följande avstånd skall hållas mellan gods eller liknande och nedan angivna anordningar.

- Kaj- och bryggkant: 1,5 meter.
- Järnvägsräl: 2,2 meter.
- Spårgående kran: 0,9 meter räknat från kranens bredaste del och upp till en höjd av 2,5 meter över mark eller motsvarande.

Gods och liknande får dock läggas upp närmare kaj- och bryggkant än 1,5 meter om det läggs så nära kanten att det inte finns någon möjlighet att passera på utsidan.

23 § AFS 2001:9 Hamnarbete

Luckor m.m.

24 § Arbete med patentluckor, portar, ramper, hängdäck och liknande maskinellt driven fartygsutrustning skall ha utförts av ansvarig person från fartyget eller under överinseende av sådan person. Utrustningen skall i öppet eller upphängt läge vara säkrad med mekanisk spärranordning.

24 § AFS 2001:9 Hamnarbete

25 § Avtagna luckor och annan liknande fartygsutrustning skall vara stabilt upplagda och tillräckligt säkrade. De får inte inkräkta på det utrymme en signalman behöver. De får heller inte hindra nödvändig förflyttning ombord.

25 § AFS 2001:9 Hamnarbete

26 § Vid hantering av ramper, luckor och annan liknande fartygsutrustning liksom vid om- eller tillriggning av lastbom eller liknande får annat arbete inte pågå i lastrummet under lucköppningen. Detsamma gäller på andra platser inom riskområdet för föremål som kan falla eller för fordon som oavsiktligt kan komma i rörelse. Vid manövrering av ramper, luckor och liknande skall det tillses att ingen befinner sig på dessa eller i riskområdet för klämning.

Luckor och annan liknande fartygsutrustning, som inte är stabilt upplagda och tillräckligt säkrade, skall avlägsnas innan arbete utförs i lastrum.

26 § AFS 2001:9 Hamnarbete

Arbete med fordon, järnvägsvagn m.m.

27 § I slutet utrymme skall så långt möjligt eldrivna fordon användas. Fordon med förbränningsmotor får användas endast om tillräckliga åtgärder vidtas som säkerställer tillräcklig luftväxling. Onödig tomgångskörning får inte förekomma. Motorn skall stängas av om ett fordon lämnas obevakat.

Förbränningsmotordrivna fordon som används i slutet utrymme skall vara så underhållna och utrustade samt köras på sådant bränsle att mängden farliga och besvärande avgaser blir så liten som möjligt.

27 § AFS 2001:9 Hamnarbete

Täcks delvis av B 3.5 2006:4 i föreskriftshäfte 2.2 Användning av arbetsutrustning

28 § Vid uppställning eller koppling av fordon eller järnvägsvagnar skall åtgärder vidtas så att de inte kan komma i oavsiktlig rullning.

Vid förflyttning av påhängsvagnar och andra släpfordon med broms- och belysningsystem skall dessa vara anslutna, om inte betryggande säkerhet beträffande bromsförmåga och synlighet ändå kan uppnås.

28 § AFS 2001:9 Hamnarbete

Täcks delvis av B 3.7 2006:4 i föreskriftshäfte 2.2 Användning av arbetsutrustning

Stuvning, stapling, sektionlastning, hantering av containrar och bulk-, olje- och kemikalielast m.m.

29 § Vid lastning och lossning får fartygets trim eller slagsida inte överstiga 2°. Undantag gäller vid enstaka väl kontrollerade lyft, vid så kallat haveriarbete och vid speciella arbeten där arbetsmetoden kräver större trim eller slagsida än 2°.

29 § AFS 2001:9 Hamnarbete

30 § Säkra utrymningsleder och andra lämpliga anordningar skall finnas för att skydda personer vid hantering av bulklast. Det skall särskilt beaktas att en nödställd person skall kunna undsättas vid ras.

30 § AFS 2001:9 Hamnarbete

Täcks till stor del av 75-78 §§ i föreskrifterna 2.3 Utformning av arbetsplatser

31 § Vid arbete på lastbärare eller gods, där det finns särskild risk för skada genom fall till lägre nivå, skall förebyggande åtgärder vidtas. Anordningar för skydd mot fall skall användas där det behövs.

31 § AFS 2001:9 Hamnarbete

Täcks till stor del av 1981:14 i föreskriftshäftet 2.1 Vanliga arbetsmiljörisker

Arbete med mer än ett arbetslag i samma lucköppning eller lastrum

32 § Då flera av varandra oberoende arbetslag samtidigt arbetar i samma lucköppning eller lastrum skall utrymmet mellan lagen vara tillräckligt så att arbetet kan utföras säkert.

Det fria utrymmet för varje arbetslag skall vara så stort att

- det i händelse av fara går snabbt att sätta sig i säkerhet, samt att
- hantering av långt eller skrymmande gods inte inkräktar på annat arbetslags utrymme.

32 § AFS 2001:9 Hamnarbete

Hantering av lastbärare

33 § Containrar, påhängsvagnar, växelflak och andra lastbärare får lyftas endast i lyftanordningar som har ett tillförlitligt lastindikeringsdon eller har en tillförlitlig kranvåg i anslutning till lastkroken. Detta gäller dock inte om lastbärarens vikt på annat sätt framgår eller kunnat kontrolleras genom vägning före lyftet eller om lastbäraren konstaterats vara tom.

33 § AFS 2001:9 Hamnarbete

34 § En överlastad eller snedlastad lastbärare får inte lyftas. En överlastad eller snedlastad lastbärare får dock lyftas från fartyg, fordon eller järnvägsvagn till kaj, flakvagn eller motsvarande om särskilda försiktighetsåtgärder vidtas. Lastbäraren får därefter inte användas utan att ha tömts på överlasten eller att snedlasten har åtgärdats. Därvid skall det ha konstaterats att det inte finns några synliga fel som kan inverka på säkerheten vid den fortsatta hanteringen. En överlastad eller snedlastad lastbärare skall rapporteras till avsändaren.

34 § AFS 2001:9 Hamnarbete

35 § Om en lastbärare samtidigt lyfts med mer än en lyftanordning skall lyftanordningarna vara kopplade till lyftredskapet via lastok eller liknande.

35 § AFS 2001:9 Hamnarbete

Täcks till stor del av 19 § 2006:6 Lyftanordningar i föreskriftshäfte 2.2
Användning av arbetsutrustning

Personlig skyddsutrustning m.m.

36 § Skyddshjälm, varselkläder och skyddsskor skall användas om det inte bedöms att det är uppenbart onödigt. Det skall göras en skriftlig bedömning där det framgår vilken typ av arbete och inom vilket område användning av viss personlig skyddsutrustning inte behövs.

En lämplig räddningsväst skall användas vid förtöjningsarbete och annat arbete där det finns särskild risk att falla i vattnet.

Annan personlig skyddsutrustning skall användas där så behövs.

36 § AFS 2001:9 Hamnarbete

Täcks i stort av föreskriftshäfte 3.2 Pers. skyddsutrustn.

Förbandsmateriel, sjuktransport, livräddningsutrustning m.m.

37 § Personal och utrustning skall finnas lätt tillgängliga för att rädda personer som befinner sig i fara, samt för transport av skadade.

37 § AFS 2001:9 Hamnarbete

Täcks av 5 § i 1999:7 Krisstöd i föreskriftshäfte 1.1 Ansvar för arbetsgivare m.fl.

38 § Vid arbete på fartyg eller på annan arbetsplats som inte har direkt förbindelse med land skall, under den tid arbete pågår, lämplig båt för att föra iland skadad person samt utrustning för livräddning och första hjälpen finnas tillgänglig.

38 § AFS 2001:9 Hamnarbete

Täcks i stort av 1999:7 Krisstöd i föreskriftshäfte 1.1 Ansvar för arbetsgivare m.fl.

Bestämmelser för hamninnehavare

39 § Hamninnehavare skall se till att hamnområden och tillträdesleder dit samt tillträdesleder fram till fartyg har tillräckligt utrymme och är så beskaffade i övrigt att arbete kan utföras säkert. Det skall särskilt beaktas att underlaget är fritt från sättningar och ojämnheter av betydelse för arbetsmiljön. Det skall ha tillfredsställande dränering. Risker för trafikolycksfall skall beaktas.

39 § AFS 2001:9 Hamnarbete

Täcks i stort av krav i föreskriftshäfte 2.3 Utformning av arbetsplatser

40 § Hamninnehavare skall se till att kajer, bryggor, pirar, ramper, hamnplaner och liknande platser samt tillfarter till dessa som är avsedda för hamnarbete har

tillräcklig och lämplig belysning där arbete pågår. Sådan belysning skall dessutom finnas på den del av området som utgör tillträdesled till fartyg.

Ljuskällors återgivning av färg skall vara lämplig för arbetsuppgiften. Belysning skall vara utformad så att varningsskyltar, nödstoppsdon och liknande lätt uppfattas.

Belysning skall ha lämplig fördelning och riktning. Bländning skall så långt möjligt undvikas.

Där hamnarbete normalt avses förekomma skall belysningsstyrkan uppgå till minst 20 lux på fria ytor utan skymmande föremål såsom järnvägsvagnar, containrar, gods eller dylikt. Dock får inom 5 meter från kajkanten belysningsstyrkan gå ner till 5 lux om detta är nödvändigt för att hindra att sjöfarande bländas. Nedtrappningen från 20 lux skall i sådant fall ske inom en sträcka av högst 25 meter från kajkanten.

40 § AFS 2001:9 Hamnarbete

Täcks i stort av krav i föreskriftshäfte 2.3 Utformning av arbetsplatser

41 § Hamninnehavare skall se till att det finns lämpligt skydd mot nedstörtning av fordon på kajer, bryggor, pirar, ramper eller motsvarande där andra motordrivna fordon än mopeder används. Detta gäller dock inte om det är uppenbart onödigt. Vid kajändar (nocke) där motordrivna fordon kan förekomma skall alltid finnas avkörningsskydd.

Avkörningsskydd vid kajkanten skall ha en höjd som är anpassad efter den typ av fordon som normalt används. De skall dock alltid vara minst 0,3 meter höga. Skydden skall vara varningsmarkerade och så utförda att de hindrar nedstörtning av motordrivna fordon som oavsiktligt körs eller glider mot dem.

I hamnar eller hamnavsnitt som företrädesvis är avsedda för sådana fiskefartyg varifrån fångsten lossas manuellt gäller följande. Avkörningsskydd får vara lägre än 0,3 meter, om godtagbar säkerhet mot nedstörtning av fordon ändå uppnås. De skall dock vara minst 0,1 meter höga.

41 § AFS 2001:9 Hamnarbete

Liknande men inte helt överensstämmande krav finns i föreskriftshäfte 2.3 Utformning av arbetsplatser

42 § Hamninnehavare skall se till att det utmed kaj, brygga, pir eller motsvarande där hamnarbete utförs finns följande

- med högst 200 meters mellanrum lämplig livräddningsutrustning, samt
- med ca 50 meters mellanrum fasta kajstegar eller likvärdig möjlighet för den nödställda att ta sig upp ur vattnet.

Fasta kajstegar eller motsvarande skall, vid alla i hamnen, normalt förekommande vattenstånd, alltid nå minst 1 meter under vattenytan. På lämpliga platser inom olika hamnavsnitt skall finnas livräddningsflotte eller livräddningsbåt.

42 § AFS 2001:9 Hamnarbete

43 § Utefter kajer, bryggor, pirar eller motsvarande där tillträde till fartyg förekommer skall hamninnehavare se till att det med lämpliga mellanrum finns fästanordningar för skyddsnät till landgång. Fästena skall vara så placerade att snubblingsrisk så långt möjligt undviks.

43 § AFS 2001:9 Hamnarbete

Bilagerapport

10 kap. Arbete i motorbranschen

Tillämpningsområde

1 § Dessa föreskrifter gäller reparation, service, tvättning, komplettering, kontroll och skrotning av

- fordon enligt definitionen i 2 § vägtrafikkungörelsen (SFS 1972:603) med undantag för cyklar,
- fordon som omfattas av den militära vägtrafikkungörelsen (SFS 1974:97),
- spårbundna fordon,
- förbränningsmotordrivna maskiner samt
- förbränningsmotorer till fordon och maskiner av ovannämnda slag.

För spårbundna fordon gäller dock inte 3, 6, 10, 14, 20, 21, 22, 23 och 24 §§.

Föreskrifterna gäller inte inom Försvarsmakten vid övning under fältmässiga förhållanden.

1 § AFS 1998:8 Arbete i motorbranschen

Ska eventuellt flyttas till "Portalen"

Hänvisningen i andra strecksatsen: VTK ersattes den 1 oktober 1999 av trafikförordningen (1998:1276). Hänvisningen i tredje strecksatsen: militära VTK ersattes den 29 april 2009 av militärtrafikförordningen (2009:212).

Lokaler

2 § Verksamhet som är särskilt bullrande eller innebär risk på grund av exponering för farliga ämnen skall bedrivas i separat lokal. Detta gäller dock inte vid kundmottagning som utförs i verkstadslokal eller i andra fall om verksamheten kan ske på betryggande sätt.

I lokal för arbete med fordon skall risken för kollision eller påkörning särskilt beaktas när transportvägar anordnas.

Halkrisk på grund av oljespill och liknande skall särskilt beaktas.

2 § AFS 1998:8 Arbete i motorbranschen

Första stycket täcks av 8 § APU i föreskriftshäfte 2.3 Utformning av arbetsplatser

Andra stycket täcks av 54 § APU i föreskriftshäfte 2.3 Utformning av arbetsplatser

Ventilation

3 § En arbetsgröp skall ha mekanisk tilluft, som vid behov skall kunna förvärmas.

3 § AFS 1998:8 Arbete i motorbranschen

Täcks av 16 o 18 §§ i föreskriftshäfte 2.3 Utformning av arbetsplatser

4 § Om förbränningsmotor körs längre tid i lokal än som behövs för in- och utkörning av fordon, skall separat avgasutsug användas. Utsug skall även användas vid körning av förbränningsdrivna bilvärmare och vid provning av insprutare.

Avgasutsug skall vara dimensionerade för det största planerade avgasutsläppet på platsen.

Brandfaran skall särskilt beaktas om avgasutsuget används för utsug av bränsleångor.

4 § AFS 1998:8 Arbete i motorbranschen

Första två styckena täcks av 25 § i AFS 2009:2 i föreskriftshäfte 2.3 Utformning av arbetsplatser

Lyft

5 § Vid manuell hantering av tunga delar skall lyftanordningar eller andra hjälpmedel finnas och användas.

Vid arbete med tunga delar skall normalt skyddsskor användas.

Pallbockar skall på lämplig och väl synlig plats ha en tydlig och varaktig skylt som anger högsta last som bocken är avsedd att användas för (maxlast).

5 § AFS 1998:8 Arbete i motorbranschen

Första stycket täcks av ergonomikrav 6 § 2012:2 i föreskriftshäfte 2.1 Vanliga arbetsmiljörisker.

Andra stycket täcks eventuellt av föreskriftshäfte 3.2 Personlig skyddsutrustning

Arbetsgrop

6 § En arbetsgrop skall vara placerad och anordnad så att risken för att ramla eller köra ner i gropen motverkas.

När en bromsprovare är monterad i anslutning till gropen skall det finnas en säkerhetsanordning som hindrar att bromsprovaren körs när någon finns i gropen inom område med risk för personskada.

6 § AFS 1998:8 Arbete i motorbranschen

Första stycket täcks av 65 och 67 §§ i AFS 2009:2 i föreskriftshäfte 2.3 Utformning av arbetsplatser

7 § En arbetsgrop skall snabbt kunna utrymmas vid en nödsituation.

7 § AFS 1998:8 Arbete i motorbranschen

Täcks av 75 § i AFS 2009:2 i föreskriftshäfte 2.3 Utformning av arbetsplatser

8 § Finns brandfarlig vara i en arbetsgrop, får heta arbeten inte förekomma i gropen eller dess närhet.

8 § AFS 1998:8 Arbete i motorbranschen

Tvättning och rengöring

9 § Tvättning och avfettning av fordon eller delar till fordon skall normalt utföras i särskilt utrymme eller tvättanordning. Lämplig personlig skyddsutrustning skall finnas och användas.

9 § AFS 1998:8 Arbete i motorbranschen

Första meningen täcks av 8 § i AFS 2009:2 i föreskriftshäfte 2.3 Utformning av arbetsplatser

Andra meningen täcks av föreskriftshäfte 3.2 Pers. skyddsutr.

Arbete med hjul

10 § Hjul med delad fälg skall vara trycklöst vid demontering i samband med servicearbete.

Innan ett hjul balanseras skall det rengöras från sten och lösa föremål.

10 § AFS 1998:8 Arbete i motorbranschen

Arbete med motorer

11 § Vid körning med startmotor för lägesändring vid motorarbete skall förbränningsmotorn vara säkrad mot start. Växel skall vara i friläge och fordonet säkrat mot ofrivillig rörelse.

11 § AFS 1998:8 Arbete i motorbranschen

12 § Vid tryckprovning av dieselmotorer skall personalen känna till riskerna och särskilda instruktioner skall finnas.

Vid provning av insprutare skall personalen känna till de risker som finns på grund av det höga trycket. Om strålen trängt igenom huden skall medicinsk hjälp snabbt tillkallas.

12 § AFS 1998:8 Arbete i motorbranschen

Arbete under tippflak, tippbar hytt eller upplyft fordonsdel

13 § Vid arbete under tippflak, tippbar hytt eller annan upplyft fordonsdel skall dessa vara säkrade i upplyft läge. Hytt får inte tippas med motorn igång.

13 § AFS 1998:8 Arbete i motorbranschen

Arbete på fordon med krockkudde eller bältessträckare

14 § För att hindra personskador genom oavsiktlig utlösning av krockkudde eller bältessträckare skall berörd personal vara informerad om riskerna och tillverkarens instruktioner.

14 § AFS 1998:8 Arbete i motorbranschen

Arbete på fordon med frys- och kylaggregat

15 § Före svetsning eller annat arbete med öppen eld på fordon med kylanläggning skall kontrolleras att anläggningen är tät. Om sådant arbete skall utföras på fordonets kylanläggning, skall denna först tömmas på säkert sätt.

15 § AFS 1998:8 Arbete i motorbranschen

Arbete på fordon som transporterar brandfarliga och hälsofarliga varor och material

16 § Fordon som använts för transport av olja, kemikalier, sopor eller annan last som kan innebära risk för olycksfall eller ohälsa, skall rengöras innan arbetet på fordonet påbörjas.

Arbetstagare skall ha arbetstillstånd för svetsning för att få svetsa eller skära på tankfordon eller liknande där det finns fara för brand eller explosion.

Arbetstillstånd lämnas av arbetsgivaren eller av denne utsedd person.

Arbetstillstånd krävs även för heta arbeten på fordon uppställda i närheten av tankfordon.

Om arbetet utförs av inhyrd arbetskraft skall tillståndet i stället ges av inhyraren eller av person som denne utser.

16 § AFS 1998:8 Arbete i motorbranschen

Karosseriarbete

17 § Vid riktning med riktbank, dragriktare och liknande skall kättingar och dragskor säkras.

17 § AFS 1998:8 Arbete i motorbranschen

Underredsbehandling

18 § Underredsbehandling skall normalt ske i separat lokal.

På arbetsplats där underredsbehandling med sprutning sker, får öppen eld, svetsning eller rökning inte förekomma. Kärll med underredsmassa får inte värmas med öppen låga. Ventilationen skall vara tillräcklig för arbetet i fråga.

18 § AFS 1998:8 Arbete i motorbranschen

Första stycket täcks av 8 § i AFS 2009:2 i föreskriftshäfte 2.3 Utformning av arbetsplatser

19 § För sprutning vid underredsbehandling skall normalt användas spruta där finfördelningen sker utan användning av spridarluft.

19 § AFS 1998:8 Arbete i motorbranschen

Regummering och vulkanisering av däck

20 § Kratsmaskin för däck skall anslutas till punktutsug. Handhållen krats får användas endast för punktbehandling av mindre ytor på däck.

20 § AFS 1998:8 Arbete i motorbranschen

Första meningen täcks av 25 § i AFS 2009:2 i föreskriftshäfte 2.3 Utformning av arbetsplatser eller 2.1 Vanliga arbetsmiljörisker

21 § Vid arbete med vulkaniseringsform eller autoklav skall en sådan arbetsmetod användas att personskada inte uppstår när vulkaniseringsformen eller autoklaven står under tryck. Vulkaniseringsformen eller autoklaven skall vara ansluten till säkerhetsventil och reduceringsventil.

Kraven på säkerhetsventil och reduceringsventil gäller även vid arbete där bälg eller vulkblåsa används.

21 § AFS 1998:8 Arbete i motorbranschen

22 § Risk för inandning av vulkaniseringsrök skall förebyggas.

22 § AFS 1998:8 Arbete i motorbranschen

23 § Tryckluft till vulkaniserings slang skall vara fri från olja och lösningsmedel. Är kompressorn oljesmord skall tillförlitlig oljeavskiljare finnas.

Formsläppmedel och yttre smörjmedel till vulkslang skall vara av typ som minimerar risken för explosion.

23 § AFS 1998:8 Arbete i motorbranschen

24 § Om ventil i luftmatad vulkaniserings slang blivit igensatt och inte kan öppnas får vulkaniseringsformen öppnas endast så mycket som behövs för att vulkaniserings slang och däck skall bli åtkomliga för punktering. Punkteringen skall ske från skyddad plats. Ventilen får inte öppnas med glödande tråd eller dylikt.

Vulkaniseringsutrustning med luftmatad vulkaniserings slang skall efter slutförd vulkanisering öppnas snarast möjligt för att minska explosionsrisken. Under vulkanisering med apparat med luftmatad slang skall det i möjligaste mån undvikas att någon uppehåller sig i apparatens omedelbara närhet innan slangen tryckavlastats.

Anslag härom skall finnas uppsatt på arbetsplatsen.

24 § AFS 1998:8 Arbete i motorbranschen

Bilagerapport

11 kap. Frisörarbete

1 § Dessa föreskrifter gäller arbete med schamponering, klippning, rakning, lockning, sprayning, färgning och liknande av hår, skägg, ögonbryn, ögonfransar, peruker eller postischer (frisörarbete)

1 § AFS 1985:18 Frisörarbete

Ska eventuellt flyttas till "Portalen"

2 § Lokal som är särskilt avsedd för frisörarbete (frisersalong) skall vara utformad och inredd med hänsyn till arten och omfattningen av den verksamhet som bedrivs och det antal personer som arbetar där.

2 § AFS 1985:18 Frisörarbete

Täcks av 4 och 38 §§ i AFS 2009:2 i föreskriftshäfte 2.3 Utformning av arbetsplatser

3 § Under behandling i frisersalong skall kunden vara placerad i kundstol som lätt kan ställas in i höjdled och vridas så att frisören får lämplig arbetsställning. Vid stolen skall finnas tillräckligt utrymme. För arbete som kan utföras sittande eller halvsittande skall finnas tillgång till frisörstol.

3 § AFS 1985:18 Frisörarbete

Att det just ska finnas tillgång till frisörstol är specifikt, men i övrigt täcks reglerna av mer generella ergonomiregler i föreskriftshäfte 2.1 Vanliga arbetsmiljörisker. Andra meningen täcks av 4 § APU och tredje meningen av 38 § i AFS 2009:2 i föreskriftshäftet 2.3 Utformning av arbetsplatser

4 § Handverktyg och övrig utrustning skall vara lätt och bekväm att använda. Risken för nickelallergier skall beaktas vid val av verktyg.

Utrustning som används vid hårfärgning skall så långt möjligt vara utformad så att den som arbetar inte kommer i hudkontakt med hårfärgningsmedel. Sådan utrustning skall efter användningen rengöras eller kasseras.

4 § AFS 1985:18 Frisörarbete

Första meningen täcks av 6 § Belastningsergonomi 2012:2, övriga av 15-16 §§ i Kemiska 2011:19 i föreskriftshäfte 2.1 Vanliga arbetsmiljörisker

5 § Noggrann personlig hygien skall iakttas. Flytande handtvättmedel, handdukar för engångsbruk samt oparfymerad och fuktighetsbevarande handkräm skall finnas tillgängliga.

5 § AFS 1985:18 Frisörarbete

Första meningen täcks av 26 § Kemiska 2011:19 i föreskriftshäfte 2.1 Vanliga arbetsmiljörisker. Andra meningen täcks till största delen av 101 § i AFS 2009:2 i föreskriftshäfte 2.3 Utformning av arbetsplatser

6 § Vid arbete med hårfärgningsmedel, permanentvätska, neutraliseringsvätska, blekningsmedel, lösningsmedel och liknande skall skyddshandskar och där det behövs skyddsförkläde eller liknande plagg användas. Skyddshandskar skall vara av engångstyp vid arbete med hårfärgningsmedel och bör vara det även vid andra arbeten.

6 § AFS 1985:18 Frisörarbete

Täcks av 15-16 §§ i 2011:19 i föreskriftshäfte 2.1 Vanliga arbetsmiljörisker - Kemiska

7 § Arbetstagare skall informeras om risker i arbetsmiljön vid frisörarbete. Särskilt skall informeras om användning av kundstol och frisörstol samt om riskerna med olämplig arbetsställning och hantering av farliga ämnen.

Om farliga ämnen finns särskilda bestämmelser i arbetarskyddsstyrelsens föreskrifter om farliga ämnen (AFS 1985:17).

7 § AFS 1985:18 Frisörarbete

Två första meningarna täcks av 7 § SAM i föreskriftshäfte 1.1 samt 4-7 §§ Belastningsergonomi i föreskriftshäfte 2.1 Vanliga arbetsmiljörisker

12 kap. Arbete i kyllda livsmedelslokaler

Tillämpningsområde

1 § Dessa föreskrifter gäller arbete med livsmedel i kyllda livsmedelslokaler där lufttemperaturen av livsmedelshygieniska skäl hålls under +16°C.

Föreskrifterna gäller dock inte arbete i lastutrymme på transportfordon eller järnvägsvagnar.

För arbete som enbart avser in- och uttransport av varor t.ex. i kylrum gäller endast 19 §.

1 § AFS 1998:2 Arbete i kyllda livsmedelslokaler
Ska eventuellt flyttas till "Portalen"

Allmänna bestämmelser om åtgärder mot avkylning

2 § Vid planering av arbetet skall eftersträvas att besvär och risker genom avkylning undviks.

2 § AFS 1998:2 Arbete i kyllda livsmedelslokaler
Tillför inget utöver generella krav i 1.1 och kan tas bort. Täcks av AML 2:2

3 § Arbetet skall ordnas så, att nedkylning av händerna genom kontakt med frysta eller kyllda varor eller förpackningar förebyggs.

3 § AFS 1998:2 Arbete i kyllda livsmedelslokaler
Täcks delvis av generella krav i föreskriftshäfte 1.1 Ansvar för arbetsgivare m.fl.

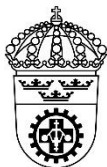
4 § Avprickning av ordersedlar skall normalt kunna ske utan att handskar eller vantar tas av. Om det är möjligt skall skrivplats för expeditjonsarbete placeras i utrymme med en lufttemperatur av ca +20 °C. Annan skrivplats skall ha strålningsvärmare.

4 § AFS 1998:2 Arbete i kyllda livsmedelslokaler
Täcks av 29 § i AFS 2009:2 i föreskriftshäfte 2.3 Utformning av arbetsplatser

5 § Kalla ytor som behöver vidröras under arbete, skall ha isolering som skyddar mot avkylning.

Om det behövs skall isolering mot golv ordnas.

5 § AFS 1998:2 Arbete i kyllda livsmedelslokaler
Täcks av 37 § i AFS 2009:2 i föreskriftshäfte 2.3 Utformning av arbetsplatser

6 § Arbetsplats för stillasittande eller stillastående arbete skall förläggas och ordnas så, att den som arbetar där inte utsätts för strålningsdrag från kalla ytor. Om det behövs skall sådan arbetsplats avskärmas eller strålningsvärmare användas.

6 § AFS 1998:2 Arbete i kyllda livsmedelslokaler
Täcks av 29-31 §§ i AFS 2009:2 i föreskriftshäfte 2.3 Utformning av arbetsplatser

Arbetsställningar och arbetsrörelser

7 § Vid planering av arbetet skall eftersträvas att besvär och risker genom ensidig muskelbelastning undviks.

7 § AFS 1998:2 Arbete i kyllda livsmedelslokaler
Täcks av 4 och 7 §§ belastningsergonomiföreskrifterna i föreskriftshäfte 2.1 Vanliga arbetsmiljörisker.

8 § För hantering av köttstycken som är tunga eller svårhanterliga skall finnas sådana anordningar att de inte behöver lyftas eller bäras för hand.

8 § AFS 1998:2 Arbete i kyllda livsmedelslokaler
Täcks av 6 § Belastningsergonomi i föreskriftshäfte 2.1 Vanliga arbetsmiljörisker.

9 § Arbetsplats skall kunna anpassas individuellt där det behövs för att arbetsställning och synavstånd skall bli lämpliga.

9 § AFS 1998:2 Arbete i kyllda livsmedelslokaler
Täcks av 4, 5 och 8 §§ Belastningsergonomi i föreskriftshäfte 2.1 Vanliga arbetsmiljörisker.

10 § Köttets temperatur i snittstället skall vid styckning hållas så hög som temperaturkraven enligt Livsmedelsverkets föreskrifter medger, och får inte understiga +4°C.

Den undre temperaturgränsen +4°C gäller dock inte vid styckning av ätliga organ eller skärning av skalkött.

10 § AFS 1998:2 Arbete i kyllda livsmedelslokaler

Lokaler

11 § Besvärande drag skall undvikas och på arbetsplats för stillasittande eller stillastående arbete skall lufthastigheten vara särskilt låg.

Dörrar och portar som leder till det fria eller till lokal med väsentligt lägre temperatur skall sluta tätt och ha tillräcklig värmeisolering.

Transportöppning i vägg skall ordnas så, att besvärande drag på arbetsplats undviks. Om så behövs skall det finnas sluss som har dörrar som inte kan öppnas samtidigt.

Kyl- och ventilationsinstallationer skall utföras så att lufthastigheten hålls låg så att besvärande drag undviks i lokalernas vistelsezoner.

11 § AFS 1998:2 Arbete i kylda livsmedelslokaler

Täcks av 29-31 §§ i AFS 2009:2 i föreskriftshäfte 2.3 Utformning av arbetsplatser

12 § Lufttemperaturen i arbetslokal för stadigvarande arbete skall hållas nära +16°C.

Lägre temperatur får hållas i de fall som anges i 13-15 §§. Om det finns särskilda skäl kan Arbetsmiljöverket medge att lägre temperatur får hållas även i andra fall.

12 § AFS 1998:2 Arbete i kylda livsmedelslokaler

Täcks av 29 § i AFS 2009:2 i föreskriftshäfte 2.3 Utformning av arbetsplatser

13 § I styckningslokaler och andra produktionslokaler får lufttemperaturen hållas lägre än +16°C i den mån det är nödvändigt enligt kraven på rumstemperatur i Livsmedelsverkets föreskrifter. Temperaturen skall därvid hållas så hög som är praktiskt möjligt.

13 § AFS 1998:2 Arbete i kylda livsmedelslokaler

Täcks av 29 § i AFS 2009:2 i föreskriftshäfte 2.3 Utformning av arbetsplatser

14 § I expedition får lufttemperaturen hållas lägre än +16°C i den mån det är nödvändigt enligt kraven på produkttemperatur i Livsmedelsverkets föreskrifter. Därvid skall eftersträvas sådana tekniska anordningar och arbetsorganisatoriska åtgärder att lufttemperaturen kan hållas så hög som är praktiskt möjligt.

14 § AFS 1998:2 Arbete i kylda livsmedelslokaler

Täcks av 29 § i AFS 2009:2 i föreskriftshäfte 2.3 Utformning av arbetsplatser

15 § I förvaringslokal där vissa arbetsmoment nödvändigt måste utföras får lufttemperaturen hållas lägre än +16°C i den mån det är nödvändigt enligt kraven på produkttemperatur i Livsmedelsverkets föreskrifter. Temperaturen skall därvid hållas så hög som är praktiskt möjligt.

15 § AFS 1998:2 Arbete i kyllda livsmedelslokaler

Täcks av 29 § i AFS 2009:2 i föreskriftshäfte 2.3 Utformning av arbetsplatser

16 § I lokal där stadigvarande arbete utförs får luftens relativa fuktighet normalt inte överstiga 60 % om inte särskilda skäl föranleder avsteg.

16 § AFS 1998:2 Arbete i kyllda livsmedelslokaler

17 § Arbetsgivare, som tagit lokal som avses i 1 § i bruk efter ny-, till- eller ombyggnad, eller tagit annan lokal i bruk för sådan hantering som avses i 1 §, skall inom en månad från ibruktagandet kontrollera om föreskrifterna i 11--15 §§ uppfylls. Kontrollen skall dokumenteras.

17 § AFS 1998:2 Arbete i kyllda livsmedelslokaler

18 § Utrymme för pausvila där lufttemperaturen är lägst +20°C skall finnas i närheten av kylld arbetslokal. Utrymmet skall ha sittplatser för dem som samtidigt behöver vistas i rummet.

18 § AFS 1998:2 Arbete i kyllda livsmedelslokaler

Täcks av 29 och 90 §§ i AFS 2009:2 i föreskriftshäfte 2.3 Utformning av arbetsplatser

Personlig skyddsutrustning

19 § Personlig skyddsutrustning till skydd mot avkylning under arbetet skall användas.

Kläder och handskar som används till skydd mot kyla skall bäras under sådana skyddskläder, handskar och annan utrustning som används av livsmedelshygieniska skäl.

Vid styckningsarbete skall personlig skyddsutrustning till skydd mot skär- och stickskador användas. Vid annat arbete än industriell produktion får undantag göras, dock endast om en riskbedömning visar att skydden inte behövs. Bedömningen skall dokumenteras.

Om det behövs skall även annan personlig skyddsutrustning användas. Den personliga skyddsutrustningen skall vara anpassad efter arbetets art och arbetsförhållandena i övrigt.

19 § AFS 1998:2 Arbete i kyllda livsmedelslokaler

Ska eventuellt flyttas till föreskrifterna 3.2 Personlig skyddsutrustning

Instruktion

20 § Arbetsgivare skall se till att arbetstagare får tillräcklig instruktion om arbetsätt, åtgärder och klädsel till skydd mot besvär och skador vid arbete i kyla.

20 § AFS 1998:2 Arbete i kylda livsmedelslokaler

Det som står om "tillräcklig instruktion" täcks av 7 § SAM i föreskriftshäfte 1.1

Ansvar för arbetsgivare m.fl.

Bilagerapport 3

Föreskrifterna om personlig skyddsutrustning

FÖRESKRIFTSHÄFTE 3.2

Bilagerapport 3

1 Kap. Användning av personlig skyddsutrustning

Det finns ett större antal paragrafer om användning av personlig skyddsutrustning i andra föreskrifter som kan integreras i den här föreskriften.

Tillämpningsområde och definitioner

1 § Med personlig skyddsutrustning avses i dessa föreskrifter varje utrustning som är avsedd att bäras eller hållas av en person till skydd mot en eller flera risker som skulle kunna hota dennes säkerhet eller hälsa under arbetet samt varje tillbehör, som är avsett att uppfylla detta mål.

Följande utrustningar är undantagna från föreskrifterna:

- a) Vanliga arbetskläder och uniformer, som inte är särskilt utformade för att skydda arbetstagarens säkerhet och hälsa.
- b) Utrustning som används för självförsvar eller i avskräckande syfte.
- c) Bärbar utrustning för att upptäcka och varna för risker och olägenheter.

1 § AFS 2001:3 Användning av personlig skyddsutrustning
Ska eventuellt flyttas till "Portalen"

2 § Med arbetsgivare jämställs i dessa föreskrifter:

1. Den som anlitar inhyrd arbetskraft för att utföra arbete i sin verksamhet.
2. Den som ensam eller gemensamt med familjemedlem men utan någon anställd yrkesmässigt driver någon av följande verksamheter.
  - a) Byggnads- eller anläggningsarbete.
  - b) Annat arbete, dock endast såvitt gäller skydd mot risker från tekniska anordningar eller farliga ämnen.
3. De som i övrigt för gemensam räkning yrkesmässigt driver verksamhet utan anställd.

2 § AFS 2001:3 Användning av personlig skyddsutrustning
Ska eventuellt flyttas till "Portalen"

Allmänna bestämmelser

3 § Om personlig skyddsutrustning omfattades av svenska föreskrifter, som överför EU-direktiv till svensk rätt, när utrustningen släpptes ut på marknaden eller togs i bruk inom EES, gäller följande. Utrustningen får användas endast om den fortfarande uppfyller de krav på dess beskaffenhet och på information om användningen som finns i de föreskrifter som gällde för utrustningen när den släpptes ut på marknaden eller togs i bruk.

Detsamma gäller personlig skyddsutrustning som omfattades av motsvarande föreskrifter i något annat land inom EES. Vad beträffar märkning och

bruksanvisning gäller vid användning dock alltid de krav på språk som följer av de svenska föreskrifterna.

3 § AFS 2001:3 Användning av personlig skyddsutrustning

4 § Arbetsgivaren skall, utan kostnad för arbetstagaren, tillhandahålla den personliga skyddsutrustning som behövs för arbetet.

4 § AFS 2001:3 Användning av personlig skyddsutrustning

Gemensamma skyddsåtgärder. Riskbedömning och val av utrustning

5 § Gemensamma skyddsåtgärder skall prioriteras framför individriktade. Personlig skyddsutrustning skall användas när risken inte kan undvikas eller begränsas tillräckligt mycket genom allmänna tekniska skyddsåtgärder eller arbetsorganisatoriska åtgärder.

Arbetsgivaren skall, innan personlig skyddsutrustning väljs, analysera och bedöma riskerna vid arbetet och vilka egenskaper utrustningen skall ha för att skydda mot dessa. Därvid skall hänsyn tas även till risker som utrustningen i sig kan orsaka. Bedömningen skall revideras när någon förändring inträffat som har betydelse för bedömningen.

5 § AFS 2001:3 Användning av personlig skyddsutrustning

Användning

6 § Personlig skyddsutrustning får användas endast om den

- a) är ändamålsenlig i förhållande till de risker den är avsedd för utan att den i sig leder till ökad risk,
- b) är anpassad till förhållandena på arbetsplatsen,
- c) är anpassad till aktuella arbetsställningar och arbetsrörelser,
- d) är anpassad till arbetstagarens hälsotillstånd samt
- e) passar bäraren efter nödvändig justering.

6 § AFS 2001:3 Användning av personlig skyddsutrustning

7 § Personlig skyddsutrustning skall vara avsedd för personligt bruk om det inte finns särskilda skäl för undantag. Om utrustningen används av mer än en person, skall åtgärder vidtas för att säkerställa att sådan användning inte skapar säkerhets-, hälso- eller hygienproblem för de olika användarna.

Personlig skyddsutrustning får endast användas för det ändamål för vilket den är avsedd.

7 § AFS 2001:3 Användning av personlig skyddsutrustning

8 § Om det finns mer än en risk som gör det nödvändigt att samtidigt bära mer än en typ av personlig skyddsutrustning, skall utrustningarna kunna kombineras och fortfarande vara effektiva mot riskerna i fråga.

8 § AFS 2001:3 Användning av personlig skyddsutrustning

9 § Vid användning av personlig skyddsutrustning skall hänsyn tas till

- a) arbetets varaktighet,
- b) den fysiska och psykiska belastningen,
- c) riskens omfattning och frekvens,
- d) de särskilda förhållanden som råder på arbetsplatsen samt
- e) prestanda hos den aktuella personliga skyddsutrustningen.

9 § AFS 2001:3 Användning av personlig skyddsutrustning

Information

10 § Arbetsgivaren skall på förhand informera arbetstagaren om de risker som den aktuella personliga skyddsutrustningen skall skydda mot. Arbetsgivaren skall även ordna med instruktion och övning och, om det behövs, demonstrera hur utrustningen skall användas så att avsedd skyddseffekt uppnås. Lämplig skriftlig information för varje aktuell personlig skyddsutrustning skall tillhandahållas och finnas tillgänglig inom företaget eller verksamheten.

10 § AFS 2001:3 Användning av personlig skyddsutrustning

11 § Arbetstagare skall följa givna instruktioner vid användning av den personliga skyddsutrustningen.

11 § AFS 2001:3 Användning av personlig skyddsutrustning

Underhåll och förvaring

12 § Arbetsgivaren skall se till att den personliga skyddsutrustningen underhålls, kontrolleras, repareras och förvaras så att dess skyddseffekt och hygieniska standard bibehålls. Utrustning som skadats eller av annan anledning kan antas ha otillräcklig skyddseffekt får inte användas.

12 § AFS 2001:3 Användning av personlig skyddsutrustning

Bilagerapport 3

Bilagerapport 3

Föreskrifterna om hygieniska gränsvärden

FÖRESKRIFTSHÄFTE 3.3

Bilagerapport 3

1 kap Hygieniska gränsvärden

Syfte

1 § Syftet med dessa föreskrifter är att förebygga ohälsa hos arbetstagare till följd av exponering för de ämnen som finns listade i dessa föreskrifter.

1 § AFS 2015:7 Hygieniska gränsvärden

Bör ersättas med generell syftesparagraf i "Portalen"

Tillämpningsområde

2 § Dessa föreskrifter gäller i verksamheter där luftföroreningar förekommer eller bildas.

2 § AFS 2015:7 Hygieniska gränsvärden

Ska eventuellt flyttas till "Portalen"

Till vem riktar sig föreskrifterna

3 § Arbetsgivaren ansvarar för att dessa föreskrifter följs. Med arbetsgivare likställs den som hyr in arbetskraft.

Den som driver verksamhet utan anställd ska följa dessa föreskrifter enligt 3 kap. 5 § andra stycket arbetsmiljölagen (1977:1160).

3 § AFS 2015:7 Hygieniska gränsvärden

Ska eventuellt flyttas till "Portalen"

Definitioner

4 § I föreskrifterna används följande begrepp med angiven betydelse.

Luftförorening	Ämne eller blandning av ämnen i luft som över en viss halt kan medföra ohälsa.
Hygieniskt gränsvärde	Gräns för genomsnittshalt av en luftförorening i inandningsluften beräknat som ett tidsvägt medelvärde.
Nivågränsvärde	Hygieniskt gränsvärde för exponering under en arbetsdag, normalt 8 timmar. Nivågränsvärden är bindande och får inte överskridas.
Korttidsgränsvärde	Hygieniskt gränsvärde för exponering under en referensperiod av 15 minuter. För ammoniak, monoisocyanater och diisocyanater gäller referensperioden 5 minuter.

Korttidsgränsvärden kan vara bindande eller vägledande. Bindande korttidsgränsvärden får inte överskridas. Vägledande korttidsgränsvärden är märkta med V i bilaga 1 och ska användas som ett rekommenderat högsta värde.

4 § AFS 2015:7 Hygieniska gränsvärden

När halten av luftföroreningar ska bedömas och mätas

5 § Halten av luftföroreningar ska kontrolleras genom en bedömning av exponeringen enligt 9 § i föreskrifterna om kemiska arbetsmiljörisker och vid behov genom mätning av exponeringen enligt 6-9 §§ i dessa föreskrifter.

5 § AFS 2015:7 Hygieniska gränsvärden

Hur halten av luftföroreningar ska mätas

6 § Den som mäter luftföroreningar ska ha kunskaper om hur man

- planerar och genomför mätningar,
- behandlar mätdata,
- tolkar resultat och
- redovisar dessa i en mät rapport enligt bilaga 2.

6 § AFS 2015:7 Hygieniska gränsvärden

7 § Mätningar ska planeras i samverkan mellan arbetsgivare och berörda arbetstagare samt skyddsombud om sådant finns.

7 § AFS 2015:7 Hygieniska gränsvärden

8 § Mätningar ska utföras i inandningsluften på så många personer att det blir möjligt att bedöma exponeringen för samtliga exponerade.

Mätningar ska avse förhållandena vid normal drift. De ska vid behov även belysa exponeringen under andra förhållanden.

8 § AFS 2015:7 Hygieniska gränsvärden

9 § Mätningen ska omfatta så lång tid att mätresultatet blir tillförlitligt och för att resultatet ska kunna jämföras med ett nivågränsvärde. Den del av arbetstiden som omfattas av mätningen ska vara representativ för exponeringen. Om exponeringen endast sker under en viss del av arbetstiden är det tillräckligt att mäta under den tiden.

Mätningen ska omfatta den tidsperiod som det bindande korttidsgränsvärdet avser. Mätningen ska utföras vid de tidpunkter då misstanke om att höga kortvariga luftföroreningshalter förekommer för att resultatet av mätningen ska kunna jämföras med korttidsgränsvärdet.

När någon exponeras för ämnen med samverkande effekt och likartade verkningsmekanismer ska ämnenas sammanlagda påverkan bedömas genom beräkning av hygienisk effekt.

9 § AFS 2015:7 Hygieniska gränsvärden

10 § Mätresultaten ska dokumenteras i en mät rapport. Dokumentationen ska innehålla tillräcklig information för att exponeringen för luftföroreningar ska kunna bedömas. De uppgifter som finns i bilaga 2 ska redovisas i mät rapporten.

10 § AFS 2015:7 Hygieniska gränsvärden

Åtgärder då gränsvärdena överskrids

11 § Om en mätning av luftföroreningar visar att hygieniska gränsvärden som är bindande enligt dessa föreskrifter överskrids, ska åtgärder vidtas för att sänka exponeringen och minska riskerna.

Bestämmelser om vilka åtgärder som ska övervägas finns i Arbetsmiljöverkets föreskrifter om kemiska arbetsmiljörisker.

11 § AFS 2015:7 Hygieniska gränsvärden

Bilagor 1-4

Bilagor 1-4 AFS 2015:7 Hygieniska gränsvärden

Föreskrifterna om hälsoundersökningar

FÖRESKRIFTSHÄFTE 3.4

Bilagerapport 3

1 kap. Medicinska kontroller i arbetslivet

Det finns ett förslag till helt nya föreskrifter om medicinska kontroller men i denna rapport används de befintliga.

Tillämpningsområde

1 § Dessa föreskrifter gäller för alla arbetsgivare. Med arbetsgivare likställs den som anlitar inhyrd arbetskraft för att utföra arbete i sin verksamhet. Med arbetstagare likställs den som hyrts in för att utföra arbete i verksamheten.

1 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

Definitioner

2 § I dessa föreskrifter används följande begrepp med nedan angiven betydelse.

Medicinsk kontroll	en medicinsk åtgärd avsedd att vara till stöd i arbetsmiljöarbetet. I denna kan ingå biologisk exponeringskontroll, läkarundersökning, hälsoundersökning och tjänstbarhetsbedömning. Vaccinationer räknas inte som medicinsk kontroll.
Biologisk exponeringskontroll	en direkt eller indirekt mätning av upptaget av ett ämne i kroppen.
Biologiskt gränsvärde	ett värde som inte får överskridas vid biologisk exponeringskontroll.
Läkarundersökning	individinriktad undersökning som läkare ansvarar för och där denne medverkar i undersökningen av varje enskild arbetstagare.
Hälsoundersökning	undersökning där läkaren inte behöver medverka i undersökningen av varje enskild individ. Läkaren ansvarar dock för den slutliga bedömningen. Undersökningen kan genomföras med hjälp av ett frågeformulär, ett enskilt samtal och/eller kroppsundersökningar och provtagningar.
Tjänstbarhetsbedömning	läkarens bedömning om den undersöktes hälsotillstånd tillåter att denne får sysselsättas med de

Ordna med (medicinsk kontroll)	arbetsuppgifter som den medicinska kontrollen avser. arbetsgivarens skyldighet att organisera medicinsk kontroll, erbjuda de anställda att genomgå denna och se till att endast de som genomgått medicinsk kontroll sysselsätts med det arbete som föranleder kontrollerna.
Erbjuda (medicinsk kontroll)	skiljer sig från "ordna med" genom att inget hinder eller förbud finns för arbetsgivaren att sysselsätta den som avböjt att genomgå erbjuden medicinsk kontroll.

2 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

Generella regler om medicinska kontroller

3 § När en riskbedömning enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter om systematiskt arbetsmiljöarbete, visar att det är motiverat att genomföra medicinska kontroller av arbetstagarna skall sådana kontroller erbjudas dem av arbetsgivaren.

3 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

4 § Arbetsgivaren skall oavsett riskbedömning i 3 § ordna med medicinska kontroller av arbetstagarna vid

- arbete som innebär exponering för bly och kadmium enligt 12-26 §§,
- arbete som innebär exponering för fibrosframkallande damm: asbest, kvarts och vissa syntetiska oorganiska fibrer enligt 27-31 §§,
- sådant arbete med allergiframkallande kemiska produkter som avses i 37 g § i Arbetsmiljöverkets föreskrifter om kemiska arbetsmiljörisker (AFS 2011:19) utförda enligt 32-38 §§,
- arbete som innebär stor fysisk påfrestning: höjdarbete i master och stolpar, rök- och kemdykning samt dykeriarbete enligt 41-56 §§.

För arbeten enligt punkterna a-d ska de medicinska kontrollerna resultera i en tjänstbarhetsbedömning.

Arbetsgivaren ska oavsett riskbedömningen i 3 § erbjuda arbetstagarna medicinsk kontroll vid

- arbete som innebär exponering för vibrationer enligt 57-62 §§
- nattarbete enligt 63-67 §§,
- sådant arbete med allergiframkallande kemiska produkter som avses i 37 f § i Arbetsmiljöverkets föreskrifter om kemiska arbetsmiljörisker (AFS 2011:19) utförda enligt 32-35 §§ samt

h) arbete med armerad esterplast enligt 39–40 §§.

Medicinsk kontroll som ordnas med eller erbjuds enligt 3 § och 4 § ska inte medföra några kostnader för arbetstagarna.

4 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

5 § Den arbetstagare som genomgått medicinska kontroller skall, förutom resultatet av undersökningen, få den information och de råd som motiveras av undersökningsresultatet, samt få ta del av tjänstbarhetsbedömningen enligt 4 § andra stycket.

Arbetsgivaren skall ta del av tjänstbarhetsbedömningen enligt 4 § andra stycket.

5 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

6 § I ett arbete där det ställs krav på tjänstbarhetsbedömning enligt 4 § andra stycket får arbetsgivaren bara sysselsätta den arbetstagare som efter medicinsk kontroll bedöms som tjänstbar.

Tjänstbarhetsbedömningen ska vara dokumenterad av undersökande läkare i ett tjänstbarhetsintyg.

Den som sysselsätter en eller flera arbetstagare i strid med kraven i första stycket ska betala en sanktionsavgift, se 68 §.

Lägsta avgiften är 15 000 kronor och högsta avgiften är 150 000 kronor. För den som har 500 eller fler sysselsatta är avgiften 150 000 kronor. För den som har färre än 500 sysselsatta ska sanktionsavgiften beräknas enligt följande:

Avgift = 15 000 kronor + (antal sysselsatta - 1) x 271 kronor.

Summan ska avrundas nedåt till närmaste hela hundratal.

6 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

7 § Arbetsgivare skall, när det inte hindras av sekretess eller tystnadsplikt, ta del av resultatet av de medicinska kontroller som utförts med stöd av denna föreskrift.

Om resultatet av medicinska kontroller tyder på att arbetet kan bidra till ohälsa, skall arbetsgivaren göra de undersökningar och vidta de åtgärder som behövs för att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet.

7 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

Läkarundersökning

8 § Arbetsgivare som ordnar med eller erbjuder medicinska kontroller skall förvissa sig om att utförande läkare har kompetens för uppdraget.

Kompetens att genomföra läkarundersökning, där det krävs tjänstbarhetsbedömning enligt 4 § andra stycket har:

- legitimerad läkare med specialistkompetens i yrkesmedicin, yrkes- och miljömedicin eller motsvarande,
- legitimerad läkare med specialistkompetens inom företagshälsovård eller
- legitimerad läkare som med godkänt resultat genomgått Arbetslivsinstitutets företagsläkarutbildning eller jämförlig utbildning och som har minst motsvarande två års heltidstjänstgöring inom civil företagshälsovård eller motsvarande inom försvarsmakten.

Kompetens att genomföra läkarundersökning, där det krävs tjänstbarhetsbedömning enligt 4 § andra stycket d), arbete som innebär stor fysisk påfrestning, har förutom de i föregående stycken nämnda, även legitimerad läkare som med godkänt resultat genomgått dykerimedicensk utbildning som är kvalitetssäkrad mot standardkrav från EDTC och ECHM eller som har minst motsvarande två års heltidstjänstgöring inom hyperbarmedicin.

Kompetens att genomföra tillämpliga läkarundersökningar av elever i grund- och gymnasieskolan har även legitimerad läkare med dokumenterad utbildning inom skolhälsovård och med minst motsvarande två års heltidstjänstgöring inom skolhälsovård. Med utbildning inom skolhälsovård avses här kurs för läkares vidareutbildning i skolhälsovård.

För övriga läkarundersökningar är legitimerad läkare behörig.

8 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

Register

9 § Arbetsgivare skall föra register över alla arbetstagare som genomgått medicinsk kontroll enligt dessa föreskrifter.

Registret skall innehålla uppgifter om

- a) arbetstagarens namn,
- b) vilken eller vilka exponeringar arbetstagaren utsatts för,
- c) under vilken tidsperiod exponering skett,
- d) resultat av biologiska exponeringskontroller vid exponering för bly och kadmium samt
- e) resultat av utförda undersökningar och, vid tjänstbarhetsbedömning, tidpunkt för denna och vem som utfört den. Uppgift om tjänstbarhet i dykeriarbete skall även föras in i dykarbok eller motsvarande.

9 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

Uppgifter till Arbetsmiljöverket

10 § Arbetsgivaren skall snarast efter utgången av det kvartal då läkarundersökning enligt 14-16 §§ eller 29-31 §§ eller då periodisk biologisk

exponeringskontroll enligt 17-21 §§ och/eller 22-25 §§ utförts sända in sammanställda uppgifter om resultaten till Arbetsmiljöverket. I en sådan sammanställning skall anges uppgifter om antalet undersökta fördelade på olika slag av sysselsättning samt namn på den för kontrollen ansvarige läkaren. Vid den biologiska exponeringskontrollen för bly och kadmium skall dessutom uppgifterna vara uppdelade på kön och olika nivåer av bly respektive kadmium i blod. Vilket laboratorium som utfört analyserna skall också anges.

10 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

Läkares anmälan av sjukdom

11 § Sjukdomar, som skall anmälas enligt arbetsmiljöförordningen 2a § är sådana, som kan ha samband med arbetet och är av intresse från arbetsmiljösynpunkt. De sjukdomar, inbegripet symtom och besvär, som avses är sådana:

- som indikerar dåliga arbetsförhållanden och/eller bristande rutiner för arbetsanpassning och rehabilitering,
- som drabbat många personer i en viss typ av arbete. Antalet är fler än vad man skulle förvänta sig eller fler än vad man normalt brukar se i denna typ av arbete eller på ett visst arbetsställe,
- som ökar i frekvens över tid,
- där sambandet kan misstänkas bero på exponering för carcinogena eller mutagena ämnen samt
- där sambandet med arbetet är nytt, oväntat eller sällsynt.

11 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

Hänvisningen till arbetsmiljöförordningen stämmer inte, ska vara 2 §.

Obligatoriska medicinska kontroller

Arbete med bly och kadmium

Läkarundersökning

12 § Regler om läkarundersökning och biologisk exponeringskontroll gäller arbete där bly, oorganiska blyföreningar, blysalter av organiska syror eller blyhaltigt material hanteras så att blyexponering kan förekomma.

Reglerna gäller dock inte,

- a) arbete med material som har en blyhalt av högst 1 viktprocent, b) arbete i gruva, om ingen blyexponering förekommer utom den som orsakas av bergmaterialet,
- c) blyarbete som är enstaka eller sporadiskt förekommande och utförs under högst fem timmar per vecka,
- d) manuellt mjuklödningsarbete med lödtenn och elektrisk lödkolv,

e) kvinnor som fyllt 50 år eller män oavsett ålder, som utför blyarbete med en arbetsmetod vid vilken biologisk exponeringskontroll av minst en för varje påbörjat tiotal arbetstagare visat att metoden inte ger upphov till blodblyhalter på 0,8 µmol/l eller högre,

f) arbete med andra organiska blyföreningar än blysalter av organiska syror.

12 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

12 a § Regler om läkarundersökning och biologisk exponeringskontroll gäller när kadmium eller material som innehåller kadmium som metall eller i kemisk förening hanteras så att kadmiumexponering kan förekomma

12a § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

13 § Läkarundersökning som föreskrivs i 14 § skall genomföras innan arbetstagaren påbörjar arbete med bly eller kadmium. Har motsvarande läkarundersökning utförts inom tre år före arbetets början behöver den dock inte upprepas.

13 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

14 § Läkarundersökningen skall minst omfatta yrkesanamnes, uppgift om relevanta exponeringar samt tobaks- och sjukdomsanamnes. Läkarundersökningen skall även omfatta fysikaliskt rutinstatus med bestämning av blodtryck,

- vid blyarbete, bestämning av blyhalten i blod samt kvalitativ bestämning av protein i urin, samt
- vid kadmiumarbete, bestämning av kadmiumhalten i blod och urin samt kemisk diagnostik av tecken på eventuell njurpåverkan.

Läkarundersökningarna skall i övrigt innehålla vad som behövs för att ligga till grund för en tjänstbarhetsbedömning.

14 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

14 a § Arbetsgivaren ska se till att kvinnlig arbetstagare under 50 års ålder, som genomgår läkarundersökning på grund av arbete som kan medföra blyexponering, upplyses om riskerna för fostret vid en eventuell graviditet.

14a § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

15 § Periodisk läkarundersökning skall genomföras med högst 36 månaders mellanrum räknat från den dag arbetet påbörjades. Undersökningen skall ha

samma omfattning som anges i 14 §. Om exponeringen avbryts under mer än tolv månader får kontrollen uppskjutas motsvarande tid.

15 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

16 § Den arbetstagare som vid en läkarundersökning enligt 14 eller 15 §§ visat sig ha sjuklighet eller svaghet som innebär ökad risk för ohälsa genom bly- eller kadmumpåverkan är ej tjänstbar i det arbete som föranleder undersökningen.

16 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

Periodisk biologisk exponeringskontroll vid blyarbete

17 § Periodisk biologisk exponeringskontroll av arbetstagare som i arbetet exponeras för eller kommer att exponeras för bly skall utföras med tre månaders mellanrum räknat från den dag då blyexponering påbörjas. En sådan kontroll skall omfatta bestämning av blyhalt i blod. Kontrollen får tidigareläggas eller senareläggas högst två veckor. Om exponeringen avbryts under mer än två veckor får kontrollen uppskjutas motsvarande tid, dock högst en månad från det att arbetet återupptagits.

Arbetsgivare skall anlita laboratorium som har lämplig analysmetod och som kan uppvisa tillförlitlighet i sina analysresultat för bly i blod.

17 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

18 § För kvinnor som fyllt 50 år och för alla män som vid tre på varandra följande tremånaderskontroller har en blyhalt i blodet som är högst 1,5 $\mu\text{mol/l}$ blod, får arbetsgivaren därefter i stället ordna med periodisk biologisk exponeringskontroll med sex månaders intervall så länge blodblyhalten vid kontrollerna är högst 1,5 $\mu\text{mol/l}$ blod. För kvinnor under 50 år som vid tre på varandra följande tremånaderskontroller har en blyhalt i blodet som är högst 0,8 $\mu\text{mol/l}$ blod får dock kontroller utföras med sex månaders mellanrum så länge blodblyhalterna vid kontrollerna är högst 0,8 $\mu\text{mol/l}$ blod. Kontrollen får tidigareläggas eller senareläggas högst en månad.

Bestämmelserna i första stycket gäller endast så länge arbetet sker under oförändrade eller förbättrade förhållanden vad gäller blyexponering.

18 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

19 § För kvinnor som fyllt 50 år och för alla män som vid tre på varandra följande tre- eller sexmånaderskontroller har en blyhalt i blodet som är lägre än 0,8 $\mu\text{mol/l}$ blod och som arbetar under oförändrade förhållanden vad gäller

blyexponering, behöver arbetsgivaren inte ordna med förnyade periodiska kontroller.

19 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

20 § Visar läkarundersökning eller periodisk kontroll att blyhalten i blodet är högre än 1,8 $\mu\text{mol/l}$ (för kvinnor som fyllt 50 år och för alla män) eller högre än 1,0 $\mu\text{mol/l}$ (för kvinnor under 50 år) ska arbetsgivaren utreda anledningen till detta. Arbetsgivaren ska också se till att åtgärder enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter om kemiska arbetsmiljörisker (AFS 2011:19) snarast vidtas för att minska blyupptaget.

20 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

21 § Den som vid någon kontroll har en blyhalt i blodet högre än 2,0 $\mu\text{mol/l}$ (för kvinnor som fyllt 50 år och för alla män) eller högre än 1,2 $\mu\text{mol/l}$ (för kvinnor under 50 år) är ej tjänstbar i blyarbete tills ny läkarundersökning enligt 14 § skett och ny kontroll visat att halten bly i blodet sjunkit till under 1,8 respektive 1,0 $\mu\text{mol/l}$.

Detsamma gäller den som har en blyhalt i blodet högre än 1,8 $\mu\text{mol/l}$ (för kvinnor som fyllt 50 år och för alla män) eller högre än 1,0 $\mu\text{mol/l}$ (för kvinnor under 50 år) vid tre på varandra följande kontroller.

21 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

Periodisk biologisk exponeringskontroll vid kadmiumarbete

22 § Periodisk biologisk exponeringskontroll av arbetstagare som i arbetet exponeras för eller kommer att exponeras för kadmium skall utföras med sex månaders intervall räknat från den dag då kadmiumexponering påbörjas. En sådan kontroll skall omfatta bestämning av kadmiumhalt i blod. Kontrollen får tidigareläggas eller senareläggas högst en månad. Om exponeringen avbryts under mer än en månad får kontrollen uppskjutas motsvarande tid.

Arbetsgivare skall anlita laboratorium som har lämplig analysmetod och som kan uppvisa tillförlitlighet i sina analysresultat för kadmium i blod.

22 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

23 § Visar en läkarundersökning eller biologisk exponeringskontroll att kadmiumhalten i blodet hos någon undersökt person är högre än 50 nmol/l blod skall arbetsgivaren utreda anledningen till detta, samt enligt 7 § snarast vidta åtgärder för att minska upptaget.

23 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

24 § Den som vid någon läkarundersökning eller biologisk exponeringskontroll har en högre kadmiumhalt i blodet än 75 nmol/l blod är ej tjänstbar i kadmiumarbete tills en ny läkarundersökning enligt 14 § företagits, och en ny kontroll visat att kadmiumhalten i blodet sjunkit under 50 nmol/ l blod.

24 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

25 § Den som vid tre på varandra följande sexmånaderskontroller har en kadmiumhalt i blodet som är lägre än 50 nmol/l blod får därefter i stället genomgå kontroll med tolv månaders intervall. Kontrollen får tidigareläggas eller senareläggas högst två månader.

Bestämmelserna i första stycket gäller endast så länge arbetet försiggår under oförändrade eller förbättrade förhållanden vad gäller kadmiumexponering och så länge kadmiumhalten i blodet vid kontrollerna är lägre än 50 nmol/l.

25 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

Undantag

26 § Arbetsmiljöverket kan, efter ansökan från arbetsgivare, för viss arbetstagare medge undantag från bestämmelserna i 21 § och 24 §. Om undantag beviljas kan det förenas med villkor om extra periodisk biologisk exponeringskontroll eller läkarundersökning.

26 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

Arbete med fibrosframkallande damm: asbest, kvarts och vissa syntetiska oorganiska fibrer
Läkarundersökning

27 § Regler om läkarundersökning gäller när det ställs krav på medicinsk kontroll i Arbetsmiljöverkets föreskrifter om asbest, kvarts eller syntetiska oorganiska fibrer.

27 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

28 § Läkarundersökning som föreskrivs i 29 § skall genomföras innan arbetstagaren påbörjar arbetet.

Har motsvarande läkarundersökning utförts inom tre år före arbetets början behöver den dock inte upprepas.

28 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

29 § Läkarundersökningen skall minst omfatta yrkesanammnes, uppgift om eventuell exponering för fibrosframkallande damm eller annat hälsofarligt damm, tobaks- och sjukdomsanammnes, klinisk undersökning av andnings- och cirkulationsorganen, lungröntgenundersökning och spirometri. Läkarundersökningen skall vara av den omfattningen att den kan ligga till grund för en tjänstbarhetsbedömning.

29 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

30 § Periodisk läkarundersökning skall genomföras med högst 36 månaders mellanrum räknat från den dag arbetet påbörjades. Läkarundersökningen skall omfatta vad som anges i 29 § och vad som i övrigt behövs för att bedöma arbetstagarens fortsatta tjänstbarhet i sådant arbete som anges i 27 §. Lungröntgenundersökningen skall dock endast göras vid den tredje periodiska undersökningen och därefter vid varannan undersökning, om inte övriga undersökningsfynd föranleder tätare kontroller.

Vid periodisk läkarundersökning kan spirometriresultat och lungröntgenbilder som tagits i annat sammanhang användas, förutsatt att tidsintervallet är detsamma och kvaliteten godtagbar.

Om spirometri eller lungröntgenundersökning som avses i första eller andra stycket visar förhållanden som avviker från det normala, skall undersökningen kompletteras till en läkarundersökning enligt 29 §.

30 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

31 § Arbetstagare som, vid läkarundersökning enligt 29 § eller 30 §, visat sjuklighet eller svaghet som gör denne särskilt mottaglig för sjukdom orsakad av sådan exponering som föranlett undersökningen, är ej tjänstbar i det aktuella arbetet.

31 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

Arbete med hårdplaster och andra allergiframkallande kemiska produkter
Läkarundersökning

32 § Regler om läkarundersökning gäller när detta ska erbjudas eller ordnas med enligt 37 f respektive 37 g §§ i Arbetsmiljöverkets föreskrifter om kemiska arbetsmiljörisker (AFS 2011:19).

32 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

33 § Erbjudande respektive ordnande av läkarundersökning enligt 34 § ska genomföras innan arbetstagare påbörjar arbetet. Har motsvarande undersökning ägt rum inom två år före arbetets början behöver den dock inte upprepas.

33 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

34 § Läkarundersökningen skall minst omfatta yrkes- och tobaksanamnes samt sjukdomsanamnes avseende luftvägssjukdom, hudsjukdom, allergi eller annan överkänslighet, klinisk undersökning av huden och luftvägarna samt spirometri.

34 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

35 § Erbjudande respektive ordnande av läkarundersökning enligt 34 § ska också göras för arbetstagare som visat nya tecken på luftvägssjukdom, hudsjukdom eller allergi och som meddelat arbetsgivaren detta. Förkylningar och andra tillfälliga luftvägsbesvär, där det inte finns anledning att misstänka samband med arbetet, behöver dock inte ge anledning till ny läkarundersökning.

35 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

Periodisk läkarundersökning med tjänstbarhetsbedömning

36 § För de periodiska läkarundersökningar med tjänstbarhetsbedömning som ska ordnas med enligt 4 § punkten c ska bestämmelserna i 37 och 38 §§ tillämpas.

36 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

37 § En ny läkarundersökning enligt 34 § ska genomföras efter minst tre men högst sex månader från det att sådant arbete som avses i 4 § punkten c påbörjats. Arbetsgivaren ska dessutom ordna med läkarundersökning av alla arbetstagare som sysselsätts i sådant arbete med högst 24 månaders mellanrum räknat från den dag arbetet påbörjades.

Varje läkarundersökning enligt 34, 35 och 37 §§ ska resultera i en tjänstbarhetsbedömning för de som sysselsätts i sådant arbete.

37 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

38 § Arbetstagare som vid läkarundersökning enligt 34, 35 eller 37 §§ visat sjuklighet eller svaghet som gör arbetstagaren särskilt mottaglig för sjukdom orsakade av arbete enligt 37 g § i Arbetsmiljöverkets föreskrifter om kemiska arbetsmiljörisker (AFS 2011:19) är ej tjänstbar i sådant arbete.

38 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

Läkarundersökning vid arbete med esterplast

39 § Arbetsgivaren skall erbjuda arbetstagarna läkarundersökning enligt 33–35 §§ vid arbete med armerad esterplast.

Läkarundersökning skall förutom det som föreskrivs i 34 § inriktas mot symtom från centrala och perifera nervsystemet. Regler om läkarundersökning enligt första stycket gäller inte om exponeringsmätning visat att halten styren är lägre än 1/5 av tillämpligt hygieniskt gränsvärde enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter om hygieniska gränsvärden och åtgärder mot luftföroreningar.

39 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

40 § Läkarundersökning skall också erbjudas arbetstagare med högst sex års mellanrum efter det att arbete, som föranleder undersökning, påbörjats. Läkarundersökning skall främst inriktas mot symtom från centrala och perifera nervsystemet samt mot förhållanden och symtom som tillkommit sedan föregående undersökning.

40 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

Arbeten som innebär stor fysisk påfrestning

Höjdarbete i master och stolpar

Läkarundersökning

41 § Regler om läkarundersökning gäller när det ställs krav på medicinsk kontroll i Arbetsmiljöverkets föreskrifter om mast- och stolparbete.

41 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

42 § Läkarundersökning enligt 43 § skall genomföras för arbetstagare som utför höjdarbete i master och stolpar:

- inom tolv månader innan höjdarbete påbörjas första gången,
- innan höjdarbete återupptas, om mer än tolv månader gått sedan den senaste läkarundersökningen,
- före fortsatt höjdarbete för den som råkat ut för sjukdom, olycksfall eller annan händelse, som kan leda till ökad risk för ohälsa eller olycksfall vid höjdarbete.

42 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

43 § Läkarundersökningen skall omfatta anamnes med särskild inriktning på sjukdom eller annan ohälsa som kan ge akut medvetandepåverkan eller orsaka annan plötslig svaghet.

Undersökningen skall också omfatta fysikaliskt rutinstatus med bestämning av blodtryck och benägenhet för ortostatisk reaktion, bedömning av hjärt- och lungstatus samt arbetsprov med EKG-registrering.

Arbetsprov med EKG-registrering (arbets-EKG) görs med kliniskt fysiologisk metodik genom registrering av elektrokardiogram under maximal arbetsbelastning. Läkare och beredskap för hjärt-lungräddning skall finnas tillgängliga vid undersökningen.

Undersökningens omfattning och inriktning i övrigt skall vara sådan, att den kan ligga till grund för en tjänstbarhetsbedömning.

43 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

44 § Periodisk läkarundersökning ska genomföras med högst tolv månaders mellanrum räknat från den dag arbetet påbörjades och inriktas på sådant som inträffat sedan föregående läkarundersökning och som kan påverka den undersöktes tjänstbarhet i höjdarbete. Undersökningen ska i övrigt ha samma omfattning och innehåll som läkarundersökning enligt 43 § med följande undantag:

- den som är under 40 år behöver genomgå arbetsprov med EKG-registrering endast vart femte år,
- den som fyllt 40 år men inte 50 år behöver genomgå sådant arbetsprov endast vartannat år.

Den periodiska läkarundersökningen får senareläggas med högst två månader jämfört med vad som anges i första stycket.

44 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

45 § Arbetstagare, som vid läkarundersökning enligt 43 § eller 44 § visat sjuklighet eller svaghet, som innebär en ökad risk för ohälsa eller olycksfall vid höjdarbete i master och stolpar, är ej tjänstbar i sådant arbete.

45 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

Rök- och kemdykning

Läkarundersökning

46 § Regler om läkarundersökning och om krav på fysisk arbetsförmåga gäller när det ställs krav på medicinsk kontroll i Arbetsmiljöverkets föreskrifter om rök- och kemdykning.

46 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

47 § Läkarundersökning enligt 48 § skall genomföras för arbetstagare som utför arbete som rök- eller kemdykare:

- inom sex månader innan arbetet påbörjas första gången,
- innan arbete med rök- och kemdykning återupptas, om mer än tolv månader gått sedan senaste läkarundersökningen,
- före fortsatt arbete för den som råkat ut för sjukdom, olycksfall eller annan händelse som kan medföra ökad risk för ohälsa eller olycksfall vid rök- och kemdykning.

47 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

48 § Läkarundersökningen skall omfatta:

- bestämning av fysisk arbetsförmåga enligt 51 §,
- arbetsprov med EKG-registrering,
- vad som i övrigt behövs för att bedöma om arbetstagaren med hänsyn till sitt hälsotillstånd bör arbeta med rök- eller kemdykning.

Arbetsprov med EKG-registrering (arbets-EKG) görs med kliniskt fysiologisk metodik genom registrering av elektrokardiogram under maximal arbetsbelastning. Läkare och beredskap för hjärt-lungräddning skall finnas tillgängliga vid undersökningen.

Undersökningens omfattning och inriktning i övrigt skall vara sådan, att den kan ligga till grund för en tjänstbarhetsbedömning.

48 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

49 § Periodisk läkarundersökning ska genomföras med högst tolv månaders mellanrum räknat från den dag arbetet påbörjades, med följande undantag:

- den som är under 40 år behöver genomgå arbetsprov med EKG-registrering endast vart femte år,
- den som fyllt 40 år men inte fyllt 50 år behöver genomgå sådant arbetsprov endast vartannat år.

Den periodiska läkarundersökningen får senareläggas med högst två månader jämfört med vad som anges i första stycket.

49 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

50 § Arbetstagare som vid läkarundersökning enligt 48 § eller 49 § visat sjuklighet eller svaghet, som innebär en ökad risk för ohälsa eller olycksfall vid rök- och kemdykning, är ej tjänstbar i sådant arbete.

50 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

Krav på fysisk arbetsförmåga

51 § Arbetstagare som rök- eller kemdyker skall ha god fysisk arbetsförmåga.

Den fysiska arbetsförmågan bestäms genom gång på rullband i sex minuter med hastigheten 4,5 km/tim och lutningen 8° mot horisontalplanet eller annan kombination av hastighet och lutning, som ger minst samma belastning (syreupptagningsförmåga, VO₂).

Arbetstagaren skall under provet vara iförd full larmutrustning utom andningsmask. Stövlar kan ersättas med gymnastikskor. Totalvikten av den utrustning som bärs under provet skall vara 24 ± 0,5 kg.

Den som, vid bestämning av fysisk arbetsförmåga, inte kan prestera minst ovan angivna tider och belastningar under de angivna provförutsättningarna får inte rök- eller kemdyka.

51 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

Dykeriarbete

Läkarundersökning

52 § Regler om läkarundersökning gäller när det ställs krav på medicinsk kontroll i Arbetsmiljöverkets föreskrifter om dykeriarbete.

52 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

53 § Läkarundersökning enligt 54 § skall genomföras för arbetstagare som utför dykeriarbete:

- inom tolv månader innan dykeriarbete påbörjas första gången,
- innan dykeriarbete återupptas, om mer än fem år eller, för den som fyllt 40 år, två år gått sedan den senaste läkarundersökningen,
- före fortsatt arbete för den som råkat ut för sjukdom, olycksfall eller annan händelse som kan medföra ökad risk för ohälsa eller olycksfall vid dykeriarbete.

För den som vid enstaka tillfällen omhändertar akut sjuk patient i tryckkammare räcker det om arbetsgivaren ordnar med läkarundersökning snarast efter det första tillfället i tryckkamararbete.

53 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

54 § Läkarundersökningen skall omfatta anamnes med särskild inriktning på sjukdom eller annan ohälsa som kan medföra ökad risk för ohälsa eller olycksfall vid dykeriarbete.

Undersökningens omfattning och inriktning i övrigt skall vara sådan, att den kan ligga till grund för en tjänstbarhetsbedömning.

54 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

55 § Periodisk läkarundersökning skall genomföras för den som är under 40 år minst vart femte år. För den som är över 40 år skall periodisk läkarundersökning genomföras minst vartannat år. Undersökningarna skall vara av samma omfattning som anges i 54 §.

55 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

56 § Arbetstagare som vid läkarundersökning enligt 54 § eller 55 § visat sjuklighet eller svaghet, som vid dykeriarbete innebär en ökad risk för ohälsa eller olycksfall, är ej tjänstbar i sådant arbete.

56 § § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

Arbete med vibrationsexponering

Läkarundersökning

57 § Regler om läkarundersökning gäller när det ställs krav på medicinsk kontroll i Arbetsmiljöverkets föreskrifter om vibrationer.

57 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

58 § Läkarundersökning enligt 59 § ska erbjudas innan arbete med vibrationer som kräver läkarundersökning påbörjas för första gången. Har motsvarande undersökning ägt rum inom tolv månader före arbetets början behöver den dock inte upprepas.

58 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

59 § Läkarundersökningen skall minst omfatta:

- yrkesanamnes,
- uppgift om tidigare sjukdomar,
- uppgift om läkemedelsanvändning och tobaksbruk,

- anamnes gällande vibrationsrelaterade symtom, deras debut, frekvens, allvarlighetsgrad, utbredning och relation till exponering.

59 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

60 § Vid arbete som innebär exponering för vibrationer till hand och arm skall läkarundersökningen utöver vad som anges i 59 § omfatta en riktad undersökning av kärl, hud och nerver i händer och armar samt muskuloskeletal undersökning av händer, armar, skuldror och nacke.

Vid arbete som innebär exponering för helkroppsvibrationer skall läkarundersökningen, utöver vad som anges i 59 §, omfatta en riktad undersökning av ryggen.

60 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

61 § Periodisk läkarundersökning med samma innehåll som 59–60 §§ skall genomföras med högst tre års mellanrum efter det att vibrationsexponerat arbete påbörjats. Varannan periodisk undersökning, dock inte den första, får ersättas med en enklare hälsoundersökning eller ett frågeformulär avsett för screening av vibrationskada.

61 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

62 § Läkarundersökning enligt 59 § och 60 § skall också omfatta dem som vid hälsoundersökning eller i frågeformuläret enligt 61 § visat tecken på vibrationskada.

Detsamma gäller dem som i annat sammanhang uppgett nya symtom eller visat tecken på vibrationskada och anmält detta till arbetsgivaren.

62 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

Nattarbete

Läkarundersökning

63 § Läkarundersökningen omfattar arbetstagare i nattarbete. Härmed avses arbetstagare, som normalt utför minst tre timmar av dygnets arbete om natten eller som sannolikt kommer att fullgöra minst 38 % av årsarbetstiden om natten. Reglerna i 63–67 §§ gäller inte vid tillfälligt nattarbete som inte beräknas överstiga tre månader.

63 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

64 § Som natt betraktas i dessa föreskrifter varje period om sju timmar som innefattar tiden 00.00–05.00.

64 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

65 § Arbetsgivare skall erbjuda läkarundersökning innan nattarbete påbörjas första gången. Har motsvarande undersökning ägt rum inom ett år före arbetets början behöver den dock inte upprepas.

Periodisk läkarundersökning skall erbjudas med sex års mellanrum räknat från den dag nattarbete påbörjades med följande undantag:

– med tre års mellanrum när arbetstagaren fyllt 50 år.

65 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

66 § Läkarundersökningen skall minst omfatta yrkesanamnes, sjukdomsanamnes, relevanta uppgifter om medicinering och sociala förhållanden samt fysikaliskt rutinstatus. För övrigt skall undersökningen omfatta vad som bedöms vara relevant för att belysa om arbetstagaren löper särskilda risker för ohälsa eller olycksfall genom nattarbete.

66 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

67 § Periodisk läkarundersökning skall omfatta vad som anges i 66 § men främst inriktas på sådant, som inträffat sedan den senaste läkarundersökningen och som kan ha betydelse för arbetstagarens förutsättningar för fortsatt nattarbete utan risk för ohälsa och olycksfall.

67 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

Bestämmelser om sanktionsavgifter

68 § Bestämmelserna i 6 § utgör föreskrifter enligt 4 kap. 5 § arbetsmiljölagen (1977:1160).

Den som överträder dessa bestämmelser ska betala sanktionsavgift enligt 8 kap. 5–10 §§ arbetsmiljölagen. Sanktionsavgiftens storlek beräknas enligt de grunder som anges i 6 §.

68 § AFS 2005:6 Medicinska kontroller i arbetslivet

2 kap. Hälsoundersökning av flygpersonal inom civilflyget

Tillämpningsområde

1 § Dessa föreskrifter gäller arbete som utförs av flygpersonal i lufttrafikföretag som driver förvärvsmässig luftfart med driftstillstånd av svensk myndighet.

1 § AFS 2005:20 Hälsoundersökning av flygpersonal

Definitioner

2 § Med "flygpersonal i lufttrafikföretag" avses i dessa föreskrifter varje besättningsmedlem ombord på civilt luftfartyg under flygning, anställd av ett företag som är etablerat i en medlemsstat inom Europeiska Unionen.

2 § AFS 2005:20 Hälsoundersökning av flygpersonal

Hälsoundersökning

3 § Flygpersonal i lufttrafikföretag är berättigade till kostnadsfria hälsoundersökningar innan arbetet påbörjas första gången och därefter med regelbundna intervall.

Lufttrafikföretaget ansvarar såsom arbetsgivare eller inhyrare för att sådana hälsoundersökningar erbjuds den flygpersonal som arbetar i lufttrafikföretaget.

3 § AFS 2005:20 Hälsoundersökning av flygpersonal

4 § Flygpersonal i lufttrafikföretag som lider av hälsoproblem som anses ha samband med att de även arbetar på natten skall, närhelst det är möjligt, överflyttas till sådant flyg- eller markarbete på dagtid som är anpassat till deras förutsättningar i fysiskt och psykiskt avseende.

4 § AFS 2005:20 Hälsoundersökning av flygpersonal

Ligger även under Arbetsanpassning i föreskriftshäfte 1.1 och bör kanske bara ligga där